

รายงานฉบับสมบูรณ์

มายาคติ ฉันทาคติ และภยาคติ ของสังคมโดยรอบศาสนสถานต่อพฤติกรรม”ดื่มไม่ขับ”
กรณีศึกษาชุมชนรอบวัดในกรุงเทพมหานคร

รหัสโครงการ 61-02029-0083

นวลตา อากาศัพพะกุล
ศิริรัตน์ โกศลวัฒน์
เยาวณี จรูญศักดิ์
สิริกร นามลาบุตร

ได้รับทุนสนับสนุนโดย
แผนงานศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.)
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ตุลาคม พ. ศ. 2564

รายงานฉบับสมบูรณ์

มายาคติ ฉันทาคติ และภยาคติ ของสังคมโดยรอบศาสนสถานต่อพฤติกรรม”ดื่มไม่ขับ”
กรณีศึกษาชุมชนรอบวัดในกรุงเทพมหานคร

รหัสโครงการ 61-02029-0083

นวลตา อากาศัพพะกุล

ศิริรัตน์ โกศลวัฒน์

เยาวณี จรุงญักดิ์

สิริกร นามลาบุตร

ได้รับทุนสนับสนุนโดย

แผนงานศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.)

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ตุลาคม พ. ศ. 2564

คำนำ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่คณะผู้วิจัยมุ่งหวังที่จะให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทบทวนถึงความผูกพันของคนในสังคมกับศาสนา เพราะการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาในปัจจุบันที่เปรียบเสมือน “การก้าวกระโดด” ของสังคมไทย ทำให้คนเริ่มตั้งคำถามให้กับตนเอง มองเฉพาะส่วนของตนเป็นหลัก และรู้สึกโดดเดี่ยว คนเชื่อในมายาคติต่าง ๆ ที่ตนได้รับรู้ผ่านสื่อต่าง ๆ ในขณะที่เดียวกันคนก็เริ่มห่างไกลจากศาสนาจากหลักธรรม จึงทำให้การมองปัญหาการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์แล้วขับชี่ยานยนต์มีผลกระทบต่อด้านสาธารณสุขและเศรษฐกิจเกิดเป็นข้อโต้แย้งระหว่างฝ่ายผู้ตีมี ผู้ผลิต และผู้ได้รับผลกระทบ ในที่สุดรัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมและป้องกันปัญหาที่เกิดจากเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ก็ได้กำหนดมาตรการทั้งด้านกฎหมาย การนำหลักศาสนาเข้ามาช่วยลดผลกระทบ แต่ปัญหาดังกล่าวก็ยังคงอยู่

งานวิจัยนี้ มุ่งที่จะนำเสนอแนวคิดของคนในชุมชนของผู้นับถือศาสนาพุทธที่มีแนวทางในการห้ามพุทธศาสนิกชนตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ คือ ศิลข้อห้า ที่อาศัยอยู่ในบริเวณรอบ ๆ วัด ที่น่าจะมีความผูกพันกับวัดในชุมชนนั้น ๆ ว่ามีความคิดเห็นอย่างไรต่อการ “เมา/ตีมีแล้วขับ(ยานยนต์)” โดยมุ่งเน้นที่ การมีภยาคติ คือ อคติที่เกิดการกลัว ทำให้ละเว้นการกระทำนั้น ๆ การมีฉันทาคติ คือ อคติ ที่ทำให้ผู้นั้นกระทำในสิ่งนั้น ๆ ส่วนมายาคติ คือ สิ่งที่คนเราสร้างหรือปรุงแต่งขึ้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตนต้องการ

ทั้ง ภยาคติ ฉันทาคติและมายาคติ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ในทุกการตัดสินใจกระทำการใด ๆ หรือ ไม่กระทำการใด ๆ ของคน ในที่นี้คือ ด้าน”เมา/ตีมี เครื่องตีมีแอลกอฮอล์แล้วขับชี่ยานยนต์”

คณะผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยนี้จะมีส่วนในการช่วยทบทวนทั้งหลักการและบทบาทของศาสนา บทบาทของคนในชุมชน และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง รวมถึงผู้เกี่ยวข้องด้านการออกกฎหมายและผู้ใช้อำนาจในทางกฎหมาย ได้ทบทวนบทบาทของตนเองเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากการ”เมา/ตีมีแล้วขับชี่ยานยนต์” อย่างแท้จริงและมีประสิทธิภาพ

คณะผู้วิจัย

นวลตา อาภาศัพท์กุล

ศิริรัตน์ โกศลวัฒน์

เยาวณี จรุงศักดิ์

สิริกร นามลาบุตร

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา และ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพที่ให้ความสำคัญต่อการแก้ปัญหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนและสนับสนุนเงินทุนเพื่อการวิจัยนี้

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ กลุ่มตัวอย่างทุกท่าน อันได้แก่ เจ้าอาวาสที่ 10 รูป กลุ่มตัวอย่างและผู้นำชุมชนทั้ง 10 ชุมชน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนาสังคมทั้ง 2 เขต ที่ให้ความร่วมมือและสละเวลาตอบข้อคำถาม และให้ข้อเสนอแนะที่มีคุณค่า

และที่ขาดไม่ได้คือ การได้รับแรงใจและการสนับสนุนจากครอบครัวของคณะผู้วิจัย

คณะผู้วิจัย

นวลตา อากาศพิภะกุล

ศิริรัตน์ โกศลวัฒน์

เยาวณี จริญญาศักดิ์

สิริกร นามลาบุตร

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็น ศึกษาพฤติกรรมของประชาชนที่อาศัยในชุมชนรอบวัดกับการตีเครื่องตีม แอลกอฮอล์ในมิติของมายาคติในการโฆษณาเครื่องตีมแอลกอฮอล์ ฉันทาคติต่อการตีเครื่องตีมแอลกอฮอล์ และภาคคติต่อการไม่ตีเครื่องตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ของประชาชนที่อาศัยรอบวัด จำนวน 120 คน เจ้าอาวาสวัดที่ชุมชนตั้งอยู่ 10 รูป ผู้นำชุมชน 10 ชุมชน และเจ้าหน้าที่ที่ดูแลเขตที่ชุมชนตั้งอยู่ 2 คน โดยเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ผลการศึกษา พบว่า

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 65.4 เป็นเพศชาย ร้อยละ 70.0 ตีเครื่องตีมแอลกอฮอล์ เหตุผลในการตีม คือ สันสรค์หลังเลิกงาน และเมื่อเห็นโฆษณาผลิตภัณฑ์ที่มีสัญลักษณ์ของยี่ห้อเปียร์ก็จะมีนึกถึงเปียร์นั้น ร้อยละ 65.4 คิดว่าการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์เป็นเรื่องส่วนตัวไม่บาป ร้อยละ 50.8 มีความเห็นว่าคนศรัทธาใน ศาสนาไม่จำเป็นต้องรักษาศีลห้า 81.5 มีความเห็นว่าการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์เป็นเรื่องปกติของชุมชน ส่วนมาตรการของชุมชนเป็นการขอความร่วมมือเรื่องการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ การแก้ปัญหาโดยใช้ มาตรการทางกฎหมายแก้ไขได้ไม่มากแต่ดีกว่าไม่แก้ไข หลักศาสนาไม่สามารถช่วยให้คนไม่ตีมได้ แต่เชื่อว่า ปัญหาการตีมแล้วขับแก้ไขได้

ด้านภาคคติ คือ ความกลัวต่อการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ พบว่า การตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ในบ้าน จะมีผลต่อเด็กและคนในครอบครัว และการงดตีมในช่วงเข้าพรรษาเป็นสิ่งที่ถูกต้อง

ฉันทาคติของกลุ่มตัวอย่างต่อเครื่องตีมแอลกอฮอล์เพราะเป็นเรื่องส่วนบุคคล

มายาคติที่เกี่ยวกับเครื่องตีมแอลกอฮอล์ พบว่า การโฆษณาเครื่องตีมแอลกอฮอล์ทำให้สนใจอยากลอง ตีม การมีผลิตภัณฑ์อื่นที่ใช้ชื่อเดียวกับเครื่องตีมแอลกอฮอล์ทำให้นึกถึงเครื่องตีมแอลกอฮอล์ยี่ห้อนั้น การ โฆษณาเครื่องตีมแอลกอฮอล์เป็นเรื่องปกติ และถ้าตีมแล้วเมาไม่มากก็ขับรถได้

ด้านความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พบว่า คนในชุมชนยังมีความสัมพันธ์ที่ดีกับวัด ถึงแม้จะลดลง แต่มี ผู้สูงอายุที่ยังมาทำบุญ นอกจากนี้ยังมีการตักบาตรของคนในชุมชน และร่วมงานบุญที่วัดจัดตามเทศกาล ส่วน การปฏิบัติตามข้อควรดเว้น 5 ประการ เป็นเรื่องของบุคคล พระสงฆ์เป็นเพียงผู้ชี้แนะ

ผู้นำชุมชน มีความเห็นว่า คนในชุมชนการให้ความร่วมมือเมื่อมีการจัดงานบุญ แต่ในเรื่องการตีม เครื่องตีมแอลกอฮอล์และการรักษาศีลยังมองว่าเป็นเรื่องส่วนบุคคล และไม่ส่งผลกระทบต่อคนในชุมชน โดยรวม เมื่อรัฐขอความร่วมมือในเรื่องการงดจำหน่ายและตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ก็ได้รับความร่วมมือจาก ชุมชน ส่วนการแก้ปัญหาเน้นที่การสร้างจิตสำนึกโดยการสอดแทรกในบทเรียน และมาตรการของรัฐควรเน้น บทลงโทษและมีความต่อเนื่องไม่ใช่ปฏิบัติเป็นครั้งคราว

บทบาทของเจ้าหน้าที่พัฒนาสังคมเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือชุมชนตามบทบาทหน้าที่ ความศรัทธาและความเชื่อหรือไม่เป็นสิทธิส่วนบุคคล กฎหมายและมาตรการของรัฐเป็นการจัดระเบียบของสังคมและป้องกันไม่ให้คนถูกกระทำจากคนที่ไม่เคารพกฎระเบียบที่รัฐสร้างขึ้น

ข้อเสนอแนะ การลดมายาคติที่เกี่ยวกับการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยการให้ข้อมูลเชิงวิชาการถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ควรเน้นในสื่อออนไลน์ เพราะปัจจุบันเป็นการสื่อสารที่ทุกเพศทุกวัยสามารถเข้าถึงได้ ควรส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนาโดยผ่านทางจัดการเรียนการสอน การนำวิชาศีลธรรมเข้ามาสอดแทรกในทุกวิชาโดยเฉพาะคติทั้ง 4 ประการ ที่ต้องเริ่มตั้งแต่ยังเล็ก และคนในครอบครัวควรเป็นผู้ดูแลและสั่งสอน การรณรงค์ต้องต่อเนื่องโดยเฉพาะการตรวจจับผู้ดื่มที่ขับยานยนต์

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

เครื่องตี๋มแอลกอฮอล์อยู่คู่มากับสังคมมนุษย์มานานแสนนาน เครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ยังเชื่อมโยงกับความเชื่อและศรัทธาต่อเทพเจ้า พิธีกรรมทางศาสนา พิธีกรรมของความเชื่อ เชื่อมโยงถึงการเช่นไหว้ บวงสรวง จึงไม่น่าแปลกใจเลยว่า คนบางคนมีความเห็นว่าการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์เป็นเรื่องปกติในสังคมไทยซึ่งเป็นสังคมที่คนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธและปฏิบัติศาสนกิจมาอย่างต่อเนื่อง หลักธรรมของศาสนาพุทธคือให้คนปฏิบัติดีปฏิบัติชอบโดยมีการรักษาศีลห้าซึ่งเป็นหลักพื้นฐานของชีวิต

การวิจัยนี้เป็นการศึกษามายาคติ ฉันทาคติ และภยาคติ ของสังคมโดยรอบศาสนสถานต่อพฤติกรรม”ตี๋มไม่ขับ” กรณีศึกษาชุมชนรอบวัดในกรุงเทพมหานคร ซึ่งสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนในกรอบศีลห้า กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย พระเจ้าอาวาส 10 วัด ผู้นำชุมชนรอบวัด 10 คน ประชาชนที่อาศัยรอบวัด 120 คน และ เจ้าหน้าที่รัฐที่รับผิดชอบชุมชนเป้าหมาย 2 คน โดยเก็บข้อมูลในพื้นที่เขตบางกอกน้อย และเขตบางพลัด มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของคนในชุมชนต่อการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์แล้วขับรถ ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนต่อวัดและการรักษาศีลห้า ผลการศึกษา พบว่า

กลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ร้อยละ 70 มีความเห็น ว่า มายาคติในการโฆษณาเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์มีผลต่อการตี๋ม และ การเห็นโฆษณาผลิตภัณฑ์อื่นที่ไม่ใช่เครื่องตี๋มแอลกอฮอล์แต่ใช้สัญลักษณ์ที่คล้ายกันทำให้เชื่อมโยงถึงเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ที่เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีจำหน่ายมาก่อน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับตนเอง พบว่า มีการไปวัดเพื่อทำบุญตามเทศกาล ส่วนคนที่ไปวัดประจำคือผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังมีความเห็น ว่า การงดเหล้าเข้าพรรษาเป็นสิ่งที่ควรทำ ภยาคติในการตี๋มเพราะกลัวบาปผิดศีล ส่วนด้านฉันทาคติต่อการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ พบว่า การตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์เพื่อการสังสรรค์หลังจากหมดภาระกิจการทำงาน และเพื่อสุขภาพ (ขาดองเหล้า) คนที่ตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์แล้วอยู่บ้านดีกว่าคนตี๋มแล้วออกไปนอกบ้าน นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็น ว่า การตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์เป็นเรื่องปกติของสังคม และประมาณการว่าการตี๋มเบียร์1ขวดใหญ่หรือ บรั่นดี 1 กิง สามารถขับรถได้

ด้านพระสงฆ์ มีความเห็น ว่า การรักษาศีลเป็นเรื่องของบุคคลว่าจะปฏิบัติหรือไม่ พระมีบทบาทเพียงการชี้แนะเท่านั้น ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างพระ/วัด/ชุมชน ถึงแม้จะลดลงบ้างแต่โดยรวมยังมีความร่วมมือกันเป็นอย่างดี การจัดทำชุมชนรักษาศีลห้านี้ไม่บรรลุเป้าหมายและขาดความต่อเนื่อง

ด้านการแก้ปัญหา พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็น ว่า มาตรการของรัฐในการควบคุมปัญหาเมาแล้วขับ/ตี๋มแล้วขับจะต้องทำอย่างต่อเนื่องไม่ใช่เฉพาะช่วงเทศกาลหลักเท่านั้น รัฐต้องหาวิธีการในการสร้างความ

ตระหนักให้แก่ประชาชนในเรื่องผลของการตีเครื่องตีแมลงกอสฮอร์อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้คือการควบคุม การขายเครื่องตีแมลงกอสฮอร์ออนไลน์

กล่าวโดยสรุป พบว่า

1.ความสัมพันธ์ระหว่างวัด/พระ และชุมชน ลดลงจากในอดีตทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงกลุ่มคนที่ อาศัยในชุมชนและการเปลี่ยนแปลงของสังคมโดยรอบ แต่ก็ยังมีความร่วมมือให้เห็นจากการใส่บาตร ร่วมงาน บุญในวันสำคัญทางศาสนา ส่วนในเรื่องความเชื่อและการปฏิบัติเป็นเรื่องส่วนบุคคล

2.วัดยังเป็นที่พึ่งทางใจสำหรับประชาชนทั่วไปและคนในชุมชน

3.ผู้ที่อาศัยในชุมชนยังศรัทธาต่อศาสนา และปฏิบัติเมื่อมีคำร้องขอความร่วมมือ

4.การตีเครื่องตีแมลงกอสฮอร์ถึงแม้จะเป็นข้อห้าทางศาสนา แต่ศาสนามีได้มีกฎหมายบังคับ หากแต่ จะปฏิบัติครบทั้ง 5 ข้อ ที่เป็นศีลของบรรพชิต/ผู้นับถือศาสนาพุทธอย่างไรก็ได้ เพราะเป็นสิทธิและความ ตระหนักส่วนบุคคล ทั้งนี้ศาสนาพุทธสอนให้พุทธศาสนิกชนตระหนักถึงตนและสังคม การทำร้ายคนในรอบ ครัวและคนในสังคมก็ถือเป็นบาปเพราะเบียดเบียนผู้อื่น เบียดเบียนตนเองในแง่สุขภาพ ดังนี้เป็นต้น

5.คนในชุมชนมีความเห็นว่าการตีเครื่องตีแมลงกอสฮอร์ยังเป็นเรื่องปกติของชุมชน การเป็นชุมชน รักษาศีลห้ายังไม่บรรลุเป้าหมายที่จะทำให้คนในชุมชนรักษาศีลห้าปฏิบัติได้ทั้งชุมชน

6.มาตรการของรัฐในการส่งเสริมการจัดกิจกรรม “ตีไม่ขับ” “เมาไม่ขับ” ยังเป็นมาตรการที่ขาด ความต่อเนื่อง มิใช่จัดเป็นกิจกรรมเฉพาะกาลเฉพาะกิจ

7.การโฆษณายังมีอิทธิพลต่อการเข้าถึงเครื่องตีแมลงกอสฮอร์ได้ง่ายขึ้น และโอกาสการเข้าถึงของเด็ก และเยาวชนที่อายุการเริ่มตีเครื่องตีแมลงกอสฮอร์เร็วขึ้น

8.ชุมชนไม่มีการจัดการแนวทางการแก้ปัญหาใด ๆ ที่เป็นรูปแบบเฉพาะ เนื่องจากสภาพชุมชนที่มีผู้ อาศัยเป็นคนต่างถิ่นที่ประกอบอาชีพรับจ้างและค้าขาย การรวมตัวของชุมชนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ มีไม่ มาก ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนเป็นแบบหลวม ๆ

9.เจ้าหน้าที่จากเขตฯ เป็นเพียงผู้กำกับดูแล โดยมีการประชุมผู้นำชุมชนในแต่ละเขตเดือนละ 1 ครั้ง การรับทราบข้อมูลและปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนโดยรับแจ้งจากผู้นำชุมชนและเรื่องร้องเรียน

10.เจ้าหน้าที่ไม่เคยได้รับ/ไม่มีข้อมูลปัญหาการตีเครื่องตีแมลงกอสฮอร์ในชุมชน

ข้อคิดเห็นจากงานวิจัย

1. ขณะที่นักวิชาการบางคนมองว่า การตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์เป็นจุดเริ่มของปัญหา แต่“ชาวบ้าน”/ประชาชน มองว่า เป็นเรื่องธรรมดาในสังคมไทย จึงต้องพิจารณาว่า ปัญหาอยู่ที่ “เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์” หรือ “คน” หรือเมื่อทั้งคนและแอลกอฮอล์รวมเข้าด้วยกัน

2. การณรงค์เป็นเสมือน “ไฟไหม้ฟาง” ขาดความต่อเนื่อง มักจะดำเนินการเป็นช่วง ๆ ซึ่งมีคำตอบว่า “ทำบ้างดีกว่าไม่ทำเลย”

3. ขาดการติดตามประเมินผล หากจะทบทวนโครงการและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์พบว่า มีเป็นจำนวนมาก แต่มีทั้งงานวิจัยหรือโครงการที่สามารถบรรลุถึงเป้าหมายคือการ แก้ปัญหาอย่างแท้จริง มีผลถึงการออกกฎหมายและกติกากฎที่เคร่งครัด

4. นักวิชาการเป็นผู้ค้นหาปัญหาและคิดหาทางแก้ปัญหาแต่ไม่มี “อำนาจ” เพียงพอที่จะทำให้การ เสนอทางแก้ปัญหาได้รับการนำไปใช้ประโยชน์ ดังนั้น นักวิชาการและหน่วยงาน/องค์กรที่สนับสนุนงานวิจัย/โครงการจะต้องหาวิธีการที่จะทำให้การแก้ปัญหาเหล่านั้นทำได้จริง มิฉะนั้นงานวิจัย/การศึกษานั้น ๆ ก็สูญเปล่า เป็นเพียง”กองกระดาษ” บนหิ้งหนังสือในห้องสมุด เท่านั้น

5. นักวิชาการบางท่านอาจมองว่า การแก้ปัญหาที่มีการเสนอแนะนั้น “ซ้ำซาก” จึงต้องพิจารณาว่า งานวิจัยหรือโครงการต่าง ๆ เสนอทางแก้ปัญหาเหล่านั้นได้รับการแก้ไขหรือยัง เพราะหากยังไม่ได้รับการแก้ไข ก็จะพบข้อเสนอนี้ในการแก้ปัญหาซ้ำ ๆ กันอยู่เช่นนั้น เพราะเสมือนเป็นสิ่งที่เตือนว่า ปัญหานั้นยังคงอยู่ และยังไม่ได้รับการแก้ไข

6. สิ่งที่ยังหายไปจากสังคมไทยคือ “ความตระหนัก” และ “วินัย” ต้องยอมรับว่า คนไทยส่วนหนึ่ง เป็นกลุ่ม”ทำอะไรตามใจคือไทยแท้” เช่น ห้ามขับรถมอเตอร์ไซด์ย้อนศร ห้ามขับรถบนทางเท้า แต่ก็เห็นจนชินตา เช่น มีการขับรถย้อนศร และขับรถบนทางเท้า โดยไม่มีการดำเนินการใด ๆ กับการกระทำดังกล่าว เพราะคน ส่วนใหญ่จะคิดว่า “ช่างเขาเถอะ”/”เสียเวลา” “ไม่อยากจะยุ่ง” ดังนี้ เป็นต้น

7. การสร้างวินัย และ การสร้างความตระหนักถึงหน้าที่ของตนเองต่อตนเอง ต่อครอบครัว และต่อ สังคม เป็นสิ่งที่ยากต่อการดำเนินการเพราะไม่มีกฎหมาย/กติกาสังคมใดจะบังคับได้ ในขณะที่สังคมไทยเริ่ม เป็น “สังคมก้มหน้า” และ การอยู่ร่วมกันในสังคมเปลี่ยนจากครอบครัวขยายเป็น”ครอบครัวเดี่ยว” ชุมชน เปลี่ยนจาก”ความผูกพันฉันท์เครือญาติ” เป็น “สังคมคนย้ายถิ่น”

8. การส่งเสริมศีลธรรมยังมีความจำเป็น แต่จะอย่างไรให้คนหันกลับมาปฏิบัติตามคำสอนของพระ พุทธองค์ ขณะเดียวกันรัฐและองค์กรพุทธศาสนาต้องส่งเสริมและเคร่งครัดด้านพระธรรมวินัยของสงฆ์

9. การนำวิชาหน้าที่พลเมืองศีลธรรมกลับเข้ามาในระบบการศึกษาเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นวินัยและความตระหนักรู้ของเด็กที่จะเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตน่าจะช่วยด้านวินัยและความตระหนักได้ไม่มากก็น้อย ทั้งนี้ต้องมี การติดตามและประเมินผลด้วย

10. ควรมีการติดตามและทบทวนโครงการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ วิเคราะห์ผลการศึกษา การนำไปใช้แก้ปัญหา การผลักดันเข้าสู่นโยบายของรัฐสู่การออกเป็นกฎหมาย

การนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

งานวิจัยนี้เป็นการกระตุ้นเตือนการนำหลักศาสนามาใช้ในการ “ลด” ปัญหา การ “ตี๋ม/เมา ไม่ขับ” โดยองค์กรที่เกี่ยวข้องได้นำไปทบทวนโครงการที่เกี่ยวข้องกับการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์แล้วขับเคลื่อนยันต์ อันได้แก่

1. สำนักงานพระพุทธศาสนา ควรจะต้องทบทวนและประเมินโครงการที่เกี่ยวข้องกับศีลธรรม ได้แก่ ชุมชนรักษาศีลห้า ให้มีความต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

2. องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น มีบทบาทในการส่งเสริมกิจกรรมของท้องถิ่นโดยเฉพาะ กิจกรรมทาง ศาสนาในชุมชน

3. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นผู้ใช้อำนาจทางกฎหมาย ต้องจัดให้มีการตรวจ/จับ กรณี “เมา/ตี๋ม” แล้วขับเคลื่อนยันต์ อย่างต่อเนื่อง โดยการตั้งด่านปกติ และ ด่านลอย และมีอำนาจในการขอตรวจระดับ แอลกอฮอล์ในเลือดได้ทุกกรณี

4. กระทรวงศึกษาธิการนำเอาวิชาหน้าที่พลเมืองศีลธรรมเข้ามาบรรจุในหลักสูตรภาคบังคับเพื่อเติม เต็มความตระหนักรู้ในหน้าที่และปลูกฝังด้านศีลธรรมและคุณธรรม

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

ผลจากการศึกษานี้เป็นเสมือนเครื่องย้ำเตือนให้ทุกฝ่ายทบทวนกิจกรรม นโยบายของรัฐและการออก กฎหมายเพื่อควบคุมและแก้ไขปัญหา ดังนี้

1. การสร้างจิตสำนึกเป็นสิ่งที่ยากโดยเฉพาะในสังคมปัจจุบัน การสร้างกฎเกณฑ์ในสังคมไทยมักจะถูก ต่อต้าน ดังนั้นควรเริ่มที่ครอบครัว การเตรียมความพร้อมของครอบครัว

2. ส่งเสริมการนำเอาวิชาหน้าที่พลเมืองศีลธรรมเข้ามาในระบบการศึกษาตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนทุก ระดับชั้นอย่างต่อเนื่องเพื่อกล่อมเกลาแนวคิดในกรอบของศาสนา โดยเป็นบทบาทหลักของสำนักงาน พระพุทธศาสนาแห่งชาติ และกระทรวงศึกษาธิการ

3.องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงวัฒนธรรมและการกีฬา กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ร่วมกันในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการปฏิบัติศาสนกิจในประชาชนภายใต้กรอบศีลห้า

4.รัฐวางแผนและจัดกิจกรรมการติดตาม ตรวจสอบประเมินผลของกฎหมายในการใช้อำนาจในการจับกุมและลงโทษผู้ละเมิดกฎหมายควบคุมปริมาณเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเลือด/ลมหายใจ

5.เพิ่มอำนาจในการตรวจวัดปริมาณเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเลือดโดยไม่มีกรณียกเว้น และเพิ่มบทลงโทษแก่ผู้ฝ่าฝืน

6.หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค คือสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคจะต้องให้ความสนใจในการติดตามกลุ่มผู้จำหน่ายสินค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ออนไลน์ และเพิ่มบทลงโทษแก่ผู้กระทำผิด

7.ปรับแก้กฎหมาย พรบ. คุ้มครองผู้บริโภคโดยให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในการจัดการผู้กระทำผิดตามขั้นตอนทางกฎหมาย เช่น อำนาจในการจับกุม อำนาจในการฟ้องคดีโดยตรงต่อศาลกรณีกระทำผิดโดยไม่ต้องผ่านกระบวนการสอบสวนและอัยการ

8.ควรส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนาโดยผ่านทางจัดการเรียนการสอน การนำวิชาศีลธรรมเข้ามาสอดแทรกในทุกวิชาโดยเฉพาะอดีตทั้ง 4 ประการ คือ โมหาคติ โทสาคติ ภยาคติ และฉันทาคติ ที่ต้องเริ่มตั้งแต่ยังเล็ก และคนในครอบครัวควรเป็นผู้ดูแลและสั่งสอน

9.รัฐควรควบคุมการจำหน่าย และ โฆษณา เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ออนไลน์ โดยเพิ่มบทลงโทษใน พรบ ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และ พระราชบัญญัติขายตรงและ ตลาดแบบตรง พ.ศ.2545

10.ส่งเสริมกิจกรรมการงดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างต่อเนื่องในกลุ่มผู้ที่สามารถหยุดการดื่มได้

11.ส่งเสริมให้มีการตรวจปริมาณแอลกอฮอล์อย่างต่อเนื่องไม่เฉพาะช่วงเวลาเทศกาล และเพิ่มรางวัลนำจับกรณีตรวจพบผู้กระทำผิดที่พบว่ามีปริมาณแอลกอฮอล์สูงเกินมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด

12.เพิ่มบทลงโทษผู้ที่มีระดับแอลกอฮอล์สูงกว่ามาตรฐานที่กฎหมายกำหนด กรณีที่ทำผิดซ้ำซากให้มีบทลงโทษที่สูงขึ้น

13.การลดมายาคติที่เกี่ยวข้องกับการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยการให้ข้อมูลเชิงวิชาการถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ควรเน้นในสื่อออนไลน์ เพราะปัจจุบันเป็นการสื่อสารที่ทุกเพศทุกวัยสามารถเข้าถึงได้

14.รัฐ องค์กรเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมกันศึกษาเพื่อหาวิธีการในการปลูกจิตสำนึกของเด็ก เยาวชน กลุ่มวัยทำงาน และผู้สูงอายุ ที่เป็นรูปธรรม

15.จัดทำเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระยะยาวเพื่อพัฒนาเมืองหลักเมืองรองทุกภูมิภาค

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
บทคัดย่อ (ภาษาไทย)	ค
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	จ
สารบัญ	ญ
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญแผนภูมิ	ฏ
บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
บทที่ 3 การดำเนินงานวิจัย	27
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	32
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	72
เอกสารอ้างอิง	86
ภาคผนวก	89
แบบเก็บข้อมูล	
1)แบบสัมภาษณ์เจ้าอาวาส	90
2)แบบสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน	91
3)แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน	92
4)แบบสอบถามกลุ่มเป้าหมาย	93
5)แบบประเมินความสอดคล้องด้าน มายาคติ ภูยาคติ และฉันทาคติ	96
6) แบบสำรวจชุมชน	98
ประวัติและประสบการณ์คณะผู้วิจัย	99
ภาพวัดและชุมชน	101

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1	33
จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม เพศ สถานภาพสมรส การศึกษา สถานภาพในชุมชน และ สถานภาพของวัด	
ตารางที่ 2	34
ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตาม อายุของกลุ่มตัวอย่าง ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน จำนวนสมาชิกในครอบครัว	
ตารางที่ 3	35
จำนวนและร้อยละของกลุ่มเป้าหมายจำแนกตามพฤติกรรมการสูบบุหรี่และดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	
ตารางที่ 4	36
จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชาชนในชุมชนจำแนกตามความสัมพันธ์กับชุมชน	
ตารางที่ 5	38
จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชาชน จำแนกตามผลการออกมาตรการฯ หลักศาสนา การแก้ปัญหาการดื่มฯ การออกกฎหมาย	
ตารางที่ 6	39
จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชาชนกลุ่มเป้าหมาย จำแนกตามความเชื่อในบาป ศรัทธาในศาสนา การปฏิบัติศีลห้า	
ตารางที่ 7	40
จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากร จำแนกตามความเชื่อต่อภยาคติ	
ตารางที่ 8	41
จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากร จำแนกตามความเชื่อต่อฉันทาคติ	
ตารางที่ 9	42
จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรจำแนกตามความเชื่อต่อมายาคติ	
ตารางที่ 10	43
จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรจำแนกตามความคิดเห็นต่อการเลือกปฏิบัติตามภยาคติ	
ตารางที่ 11	44
จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรจำแนกตามความคิดเห็นต่อการเลือกปฏิบัติตามฉันทาคติ	
ตารางที่ 12	45
จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรจำแนกตามความคิดเห็นต่อการเลือกปฏิบัติตามมายาคติ	
ตารางที่ 13	46
เปรียบเทียบความคิดเห็นและการกระทำของกลุ่มตัวอย่างต่อมายาคติ	
ตารางที่ 14	47
เปรียบเทียบความคิดเห็นและการกระทำของกลุ่มตัวอย่างต่อภยาคติ	
ตารางที่ 15	48
เปรียบเทียบความคิดเห็นและการกระทำของกลุ่มตัวอย่างต่อฉันทาคติ	
ตารางที่ 16	49
ความสอดคล้องของความคิดเห็นและการกระทำของกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับมายาคติ	
ตารางที่ 17	50
ความสอดคล้องของความคิดเห็นและการกระทำของกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับภยาคติ	
ตารางที่ 18	51
ความสอดคล้องของความคิดเห็นและการกระทำของกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับฉันทาคติ	

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา	6
แผนภาพที่ 2 แผนผังการเก็บข้อมูลโดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง รัศมีโดยรอบ 100 เมตร	28

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของการศึกษา

สุรา/เหล้า/เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นเครื่องดื่มที่มีมาช้านานทั้งที่ปรากฏในตำนานเทพนิยาย ลัทธิ ความเชื่อต่าง ๆ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้รับการยอมรับและสอดแทรกในพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การเซ่นไหว้ บรรพบุรุษ การบวงสรวง ฯลฯ ทุกชาติทุกเผ่าพันธุ์เรียนรู้และผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรูปแบบของตน เช่น สาเกในประเทศญี่ปุ่น สาโทในประเทศไทย เหล้าองุ่นในยุโรป เป็นต้น ในการผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในตำนานถือว่าเป็นน้ำบริสุทธิ์เพราะเกิดจากการหมัก การกลั่นที่นำเอาผลไม้เป็นส่วนประกอบหลักโดยถือว่าน้ำที่อยู่ในผลไม้เป็นน้ำบริสุทธิ์ จึงนำมาอยู่ในการประกอบพิธีทางศาสนาเกือบทุกศาสนา ในยุคก่อนการมาถึงของ พุทธศาสนาในบริเวณชวาทอง ชาวล้านนา ล้านช้าง นิยมบูชาเลี้ยงผีบรรพบุรุษเพื่อให้ปกป้องคุ้มครอง ลูกหลานด้วยเนื้อสัตว์และเหล้าเป็นหลัก ฉะนั้นจึงมักพบว่างานบุญประเพณีของคนไทย งานบวงสรวงต่างๆ จะไม่ขาดสุรา จึงถือได้ว่าเป็นสิ่งที่พบเห็นได้ทั่วไปเหมือนกับว่าสุราเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตคนไทยในทุกชนชั้น ประกอบกับความเชื่อที่ว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บางชนิด เช่น ยาตองเหล้ามีประสิทธิภาพช่วยบำรุง ร่างกาย บำรุงโลหิต เป็นต้น จึงทำให้การดื่มเหล้า/สุรา/เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ใช่สิ่งผิดปกติในสังคมแต่อย่างใด (1, 2)

ผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้มาผูกโยงกับปัญหาความเสียหายจากการเกิดอุบัติเหตุที่ผู้ขับขี่รถยนต์/มอเตอร์ไซด์ มีอาการเมาแล้วขับร่นนำไปสู่การเกิดอุบัติเหตุในแต่ละปีมีจำนวนไม่น้อย ผลกระทบที่ตามมานอกจากการสูญเสียชีวิตของประชาชนแล้ว ยังกระทบถึงปัญหาเศรษฐกิจและสาธารณสุขอีกด้วย เช่น ผู้ได้รับอุบัติเหตุจากการเมาแล้วขับจะด้วยสาเหตุจากตนเองหรือผู้อื่น ก็ทำให้เกิดปัญหาสาธารณสุขตามมา เช่น การเกิดความพิการอย่างถาวร หรือ การสูญเสียอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย เป็นผลให้ทั้งรัฐและ ผู้บาดเจ็บจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลไม่น้อย จากการสำรวจครั้งล่าสุด ปี พ.ศ. 2560 คนไทย อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 15.9 ล้านคน ดื่มสุราในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา (28.4% ของประชากรทั้งหมด) เป็น ผู้ดื่มสม่ำเสมอ (อย่างน้อย 1 วัน/สัปดาห์) 6.98 ล้านคน (43.9% ของผู้ดื่มในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา) เยาวชน อายุ 15-19 ปี จำนวน 6.2 แสนคน ดื่มสุราในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา (13.6% ของประชากรอายุ 15-19 ปี)(3)

ในช่วง 14 ปีที่ผ่านมา นับจากการที่มีการออก พรบ จราจรทางบก พ.ศ. 2550 (ฉบับที่ 7) ที่มีการ กำหนดระดับแอลกอฮอล์เกิน 50 มิลลิกรัม ขับรถบนถนน ซึ่งมีโทษส่งฟ้องศาลต้องจำคุก ปรับ คุมประพฤติ พักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับรถ แล้วแต่ระดับความผิดที่ผู้กระทำความผิดได้ก่อขึ้น และจากการปรับปรุง

แก้ไขกฎหมายตามพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ โดยใช้มาตรการลงโทษผู้กระทำความผิดฐานขับรถขณะมีเมามา โดยนำเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ที่วัดลมหายใจแบบติดตั้งในรถยนต์มาเป็นส่วนหนึ่งในการลดอุบัติเหตุบนท้องถนนและลดปริมาณผู้เสียชีวิตได้ตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ทั้งนี้เพื่อการลดอุบัติเหตุจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในขณะที่เดียวกันนั้นได้มีการจัดตั้งองค์กรและจิตอาสาขึ้นอย่างมากมาย รวมทั้งการส่งเสริมการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเสียชีวิตของประชาชนจากปัญหาสุราทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเน้นในช่วงที่มีวันหยุดต่อเนื่องกันและวันสำคัญทางศาสนา เช่น เทศกาลปีใหม่ สงกรานต์ วันเข้าพรรษา เป็นต้น แต่โครงการเหล่านั้นเป็นโครงการเฉพาะกิจที่ขาดการทำงานอย่างต่อเนื่องทำให้ปัญหายังคงอยู่ วิธีการหนึ่งที่น่ามาใช้เพื่อการลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดำเนินมาอย่างต่อเนื่อง คือ การเน้นการงดเหล้าในช่วงเข้าพรรษา ทั้งนี้เพราะคนไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธจึงได้นำประเด็นดังกล่าวมาเป็นจุดกระตุ้นให้ผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งที่ดื่มประจำและต่อเนื่อง และ/หรือที่ดื่มบางครั้งบางโอกาสได้เข้าโครงการ “งดเหล้าเข้าพรรษา” และ โครงการ”ชุมชนรักษาศีลห้า”

ศาสนาพุทธได้รับการประกาศให้เป็นศาสนาประจำชาติไทย เพราะคนในประเทศส่วนใหญ่นับถือพุทธศาสนา ศาสนาพุทธได้รับการเผยแพร่เข้ามาในประเทศไทยเป็นเวลานาน เมื่อ พ.ศ. 236 โดยมีจุดตั้งต้นมาจากประเทศอินเดียและศรีลังกาเข้ามาครั้งแรกที่จังหวัดนครปฐมในปัจจุบัน ศาสนาพุทธในประเทศไทยถือปฏิบัติอยู่ 2 ฝ่าย คือ ธรรมยุติกและมหานิกาย แต่ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายใดก็ตามหลักศาสนาสำหรับฆราวาสก็ยังมีหลักพื้นฐานคือ การมีศีลปฏิบัติพื้นฐานสำหรับการดำรงชีวิต คือ การปฏิบัติอยู่ในกรอบศีลห้า อันประกอบด้วยข้อควรปฏิบัติหรือบางครั้งเรียกว่า “ข้อห้าม หรือ ข้อควรละเว้น 5 ประการ” เพราะหากกระทำได้ทั้ง 5 ข้อ พุทธศาสนิกชนก็จะอยู่อย่างไม่ทุกข์ ส่วนในกลุ่มบรรพชิตก็จะมีศีลหรือข้อปฏิบัติที่มีความละเอียดมากขึ้น ในพระสงฆ์มีข้อปฏิบัติคือต้องนับถือศีล 227 ข้อ ส่วนเณรซึ่งเป็นผู้ที่ยังไม่ครบบวช คือ ยังไม่ถึง 20 ปีบริบูรณ์ก็ให้อยู่ในกรอบข้อปฏิบัติเพียง 8 ข้อ ดังนี้ เป็นต้น

องค์ประกอบของศีลห้า หรือที่เรียกว่า เบญจศีล ประกอบด้วย

- 1) ละเว้นจากการฆ่าสัตว์
- 2) ละเว้นจากการลักทรัพย์ของผู้อื่นเป็นทรัพย์ที่ไม่ใช่ของตนเอง
- 3) ละเว้นจากการพูดปด คือ การพูดไม่จริง รวมทั้งการพูดส่อเสียดผู้อื่น
- 4) ละเว้นจากการประพฤติดินในกาม คือ ละเว้นจากการล่วงเกินทางเพศต่อผู้อื่นและผู้ที่ไม่ใช่คู่ของตน
- 5) ละเว้นจากการดื่มสุรา

โดยปกติในทางปฏิบัติ การไปวัดของแต่ละคนมีวัตถุประสงค์ต่างกัน บางคนไปเพื่อหาพระที่เก่งทางหมอดู บางคนไปไหว้พระขอพรและเสี่ยงเซียมซี บางคนไปเพื่อทำบุญ ฟังพระธรรมเทศนา ไปเพื่อความสนุก

ในงานประจำปี เป็นต้น และแต่ละกิจกรรมก็มีกระบวนการที่ต่างกัน กล่าวคือ คนที่ไปเพื่อดูวงชะตาราศีก็ไม่ได้สนใจกิจกรรมทางศาสนาอื่น เช่น วันพระ ไปถวายภัตตาหารแก่พระ เป็นต้น แต่ในกรณีไปทำบุญ เลี้ยงพระ หรือจัดพิธีกรรมทางศาสนา จะพบว่าก่อนเริ่มกิจกรรมจะต้องมีการอาราธนาศีล โดยพระสวดนำ และฆราวาสสวดตาม นี่คือการกระทำที่เรียกว่า การรับศีล 5 ข้อ เป็นเสมือนการรับว่าจะไม่กระทำความผิดใน 5 ข้อ

ในประเด็นละเว้นจากการดื่มสุรา มักมีข้อโต้แย้งว่า ห้ามเด็ดขาด หรือ ดื่มได้แต่ไม่มาก ดื่มแล้วไม่เกิดปัญหากับตนเองหรือกับผู้อื่นแล้วจะถือว่าผิดหรือไม่ การดื่มเป็นครั้งคราวผิดหรือไม่ ข้อนี้เป็นประเด็นที่ถกเถียงกันเสมอ แต่อย่างไรก็ตามเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก็มีผลต่อสุขภาพของผู้ดื่มมากน้อยต่างกันที่ปริมาณการดื่มระยะเวลาของการดื่มและสุขภาพโดยรวมของคนคนนั้น

ในพระไตรปิฎก ศาสนาพุทธ มีเรื่องของการมี “อคติ” ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ดีและทำให้เกิดทุกข์ การละเว้นจากการมีอคติ 4 ประการ (4) (5)อันประกอบด้วย

1. ฉันทาคติ คือ ความลำเอียงเพราะชอบพอในสิ่งนั้น ๆ
2. โทสาคติ คือ ความลำเอียงเพราะโกรธหรือชิงชัง ต่อทั้งคน สิ่งของ และพฤติกรรมต่าง ๆ ที่กระทบต่อตนเอง
3. โมหาคติ คือ ความลำเอียงเพราะหลง หรือ ความลำเอียงเพราะความเขลาของตน
4. ภยาคติ คือ ความลำเอียงเพราะกลัวต่อคน พฤติกรรมจากของตนต่อผู้อื่น และผู้อื่นต่อตนเอง

แต่ มายาคติไม่ใช่อคติแต่เป็นเครื่องชี้นำความคิดในสังคมไทยที่เกี่ยวกับศาสนา พบว่า ด้วยความเป็นพุทธศาสนิกชน แต่เดิมมีความเชื่อทางศาสนาที่เหนียวแน่นเคร่งครัดเชื่อในการรักษาศีลห้า ส่วนในข้อสุดท้ายคือ การดื่มสุราเป็นข้อห้ามทางศาสนาที่ผูกเข้ากับวัฒนธรรมความเชื่อของสังคมในเชิงอุดมการณ์ ขณะเดียวกันก็มีข้อโต้แย้งในเชิงการมองถึงอคติที่เป็นภยาคติเป็นเหตุให้เกิดความคิดลำเอียงที่ฝ่ายผู้ดื่มมองว่า การดื่มสุรามีระดับของการดื่มที่แล้วแต่มุมมองว่าปริมาณเท่าใดที่ประเมินว่า “เมา” โดยภายหลังจากดื่มสุราแล้วไปขับรถก็มีใช้ทุกคนที่ดื่มจะนำไปสู่การเกิดอุบัติเหตุ(6) จนเกิดเป็น ฉันทาคติที่โต้แย้งกันในความลำเอียงในสิ่งที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งชอบที่จะกระทำทั้งฝ่ายผู้ดื่มสุราและไม่ดื่มสุรา ดื่มแล้วขับรถ และดื่มแล้วไม่ขับรถ โดยคนที่อยู่ในชุมชนจะมองเห็นผลกระทบและขนาดของปัญหาต่างจากคนในสังคมโดยรอบหากผลที่เกิดกระทบต่อภาพรวมของสังคมและจำนวนผู้ได้รับผลกระทบ(7)

ศาสนาพุทธมี “วัด” เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชน สมัยก่อนวัดเป็นที่พึ่งพาของคนทั่วไป เพราะวัดเป็นโรงเรียน เป็นที่รวมของคนในชุมชน เป็นที่พึ่งพิงทางใจ เป็นที่อยู่อาศัยของคนไร้บ้าน นักเรียนที่มาเรียนต่างถิ่นและไม่มีที่พัก เป็นครัวของคนที่ยอดอยาก เป็นที่พักพิงของสัตว์ที่ถูกทอดทิ้ง เป็นต้น

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ในอดีตวัดเป็นที่รวมทุกสิ่งทุกอย่างของสังคมไทย ผู้นับถือศาสนาพุทธที่พักอาศัยใกล้ศาสนสถาน ยังคงผูกพันและปฏิบัติศาสนากิจอย่างต่อเนื่อง มีการจัดงานบุญในช่วงเทศกาล ความเชื่อที่มีต่อการปฏิบัติตามเบญจศีลที่เป็นศีลขั้นพื้นฐานของฆราวาสที่รับศีล(เสมือนการกล่าวสัตถุญญากับพระพุทธ พระธรรม และ พระสงฆ์ว่าจะปฏิบัติตามที่กล่าวมาคือศีล 5 /ศีล 8) แล้วปฏิบัติครบทุกข้อหรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้รับศีลนั้น การรักษาศีลมีความเชื่อมโยงกับอคติทั้ง 4 ประการ (โมหาคติ โทสะคติ ฉันทาคติ และ ภยาคติ) ที่มีอยู่ในความคิดของแต่ละคนและมีผลต่อพฤติกรรมและการกระทำของบุคคลนั้นและอาจกระทบถึงบุคคลอื่นด้วยทั้งทางตรงและทางอ้อม

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่า มายาคติไม่ใช่อคติในพุทธศาสนา แต่เป็นสิ่งที่เกิดจากการสร้างความสัมพันธ์ของประเด็นสร้างให้คนสนใจและมองเห็นเจตนาของการมีของสิ่งนั้น ๆ เป็นสิ่งที่คนสร้างขึ้นเพื่อให้มองเห็นภาพในจินตนาการตามที่ผู้สร้างต้องการและนำพาให้ผู้รับรู้สึกล้อยตาม มายาคติจึงเกิดได้ในทุกกรณีของการชักจูงให้ผู้รับสารตีความตามที่ผู้สร้างมายาคตินั้นต้องการ

โดยหลักแล้ว มายาคติเป็นความเชื่อมโยงกับสัณนิเวทียาโดยจะแยกแยะเนื้อหาสาระในสิ่งต่าง ๆ ออกเป็นโครงสร้าง รหัสและกฎเกณฑ์โดยจะสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงภายในองค์กรเพื่อให้ผู้คนได้เข้าใจเนื้อหาของสิ่งที่สื่อออกมา ทั้งนี้พบว่า มีหลายสถานการณ์ที่นำไปจัดทำให้เกิดแนวคิดและมุมมองมากขึ้น ยกตัวอย่างงานของ ปตท ที่สร้างภาพยนตร์เชิงสารคดีให้คนมองเห็นเจตนารมณ์ของ ปตท ที่จะสร้างสิ่งดี ๆ ให้สังคม ชุมชนรอบข้างที่องค์กรนี้ไปดำเนินการ อย่างนี้เป็นต้น(8) ในทางศาสนาก็เช่นกัน อาทิเช่น การสร้างพระพุทธรูป ก็เป็นมายาคติและสัณนิเวทียา ที่นำสัญลักษณ์ขององค์พระพุทธรูปมาสื่อในประเด็นเป็นพุทธศาสนิกที่แฝงหลักธรรมให้กับผู้นำไปเคารพกราบไหว้(9)

มายาคติถูกนำมาใช้ในการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังจะพบได้จากการโฆษณาเพื่อสื่อให้คนทั่วไปได้รับรู้ว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สร้างความสุข รื่นเริง ความสนุกสนาน สร้างมิตรภาพระหว่างเพื่อน ผู้ร่วมงานและครอบครัว นอกจากนี้ยังชักจูงด้วยผู้นำเสนอที่เป็นดารา นักแสดงที่มีคนนิยม การตอบแทนภายหลังจากต้องทำงานหนักด้วยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เหล่านี้ถูกสรรปั้นแต่งในรูปแบบโฆษณาหลัง 22.00 น และทางออนไลน์ ซึ่งทุกเพศทุกวัยสามารถเข้าถึงและรับรู้ได้

กล่าวโดยสรุป มายาคติ (myth) หมายถึงการสื่อความด้วยคติความเชื่อทางวัฒนธรรมซึ่งถูกกลบเกลื่อนให้เป็นเสมือนสิ่งที่เรารับรู้ได้ การรับรู้ที่นั้นเปรียบเสมือนว่าเป็นธรรมชาติหรือเป็นกระบวนการทำให้หลงทางได้อย่างหนึ่ง มายาคตินั้นไม่ได้ปิดบังอำพรางสิ่งใดทั้งสิ้น ทุกอย่างปรากฏต่อหน้าอย่างเปิดเผย แต่คนเราต่างหากที่คุ้นเคยกับสิ่งนั้นเสียจนไม่ทันได้สังเกตว่ามันเป็นสิ่งที่ประกอบสร้างทางวัฒนธรรม หรืออาจเปรียบได้ว่าเป็นสิ่งที่ทำให้เรามองด้านบวกของสิ่งนั้น ๆ จนเกิดความชื่นชมและยอมรับ

ด้านภยากติ เป็นหนึ่งในสี่ของอคติของคนโดยทางศาสนามีองค์ประกอบของ อคติ 4 ประการ ประกอบด้วย ฉันทาคติ โทสาคติ ภยากติ และโมหาคติ (4) ถึงแม้ภยากติและฉันทาคติจะเป็นอคติของมนุษย์ที่เกิดขึ้นก็ตาม แต่ทั้งภยากติและฉันทาคติกลับมีมุมมองและความเชื่อที่แตกต่างกัน เพราะคนที่มีฉันทาคติก็อาจมีภยากติพร้อม ๆ กัน เช่น ไม่ดีสุนัขไม่ใช่เพราะรักแต่เพราะกลัวสุนัขกัด ดังนี้ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า ในสังคมปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงฐานความคิดด้านการปฏิบัติศาสนากิจที่ต่างออกไปจากเดิม การให้ความสำคัญกับการรักษาเบญจศีลลดทอนลง ในขณะที่มีมายาคติที่ปรุงแต่งด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ การส่งข่าวสารข้อมูลที่มีทั้งจริงและไม่จริง การเกิดพฤติกรรมการเชื่อในข้อมูลที่ได้รับจากการโฆษณาฝ่ายเดียวมีผลกระทบต่อการจัดการและการกำหนดพฤติกรรมของคนในชุมชนอย่างมาก เช่น การตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์กลับได้รับการยอมรับด้วยมายาคติว่าเป็นการสร้างมิตร การสร้างบรรยากาศในการสังสรรค์ ปรีกษางาน เป็นต้น

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น พบว่า ในการรณรงค์ตีมีไม่ขับหากมิได้เข้าใจถึงแก่นของปัญหาในมิติของสังคมนั้น ๆ ก็อาจเป็นเพียงแค่การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเท่านั้น แต่หากได้เข้าใจถึงองค์ประกอบทางความคิดของพุทธศาสนิกชนและพระผู้ให้ความรู้ให้ประชาชนได้ใช้สติและหลักธรรมในมายาคติของความเชื่อต่อการรักษาศีลข้อห้าก็จะลดปัญหาการเมาแล้วขับลงได้ระดับหนึ่ง

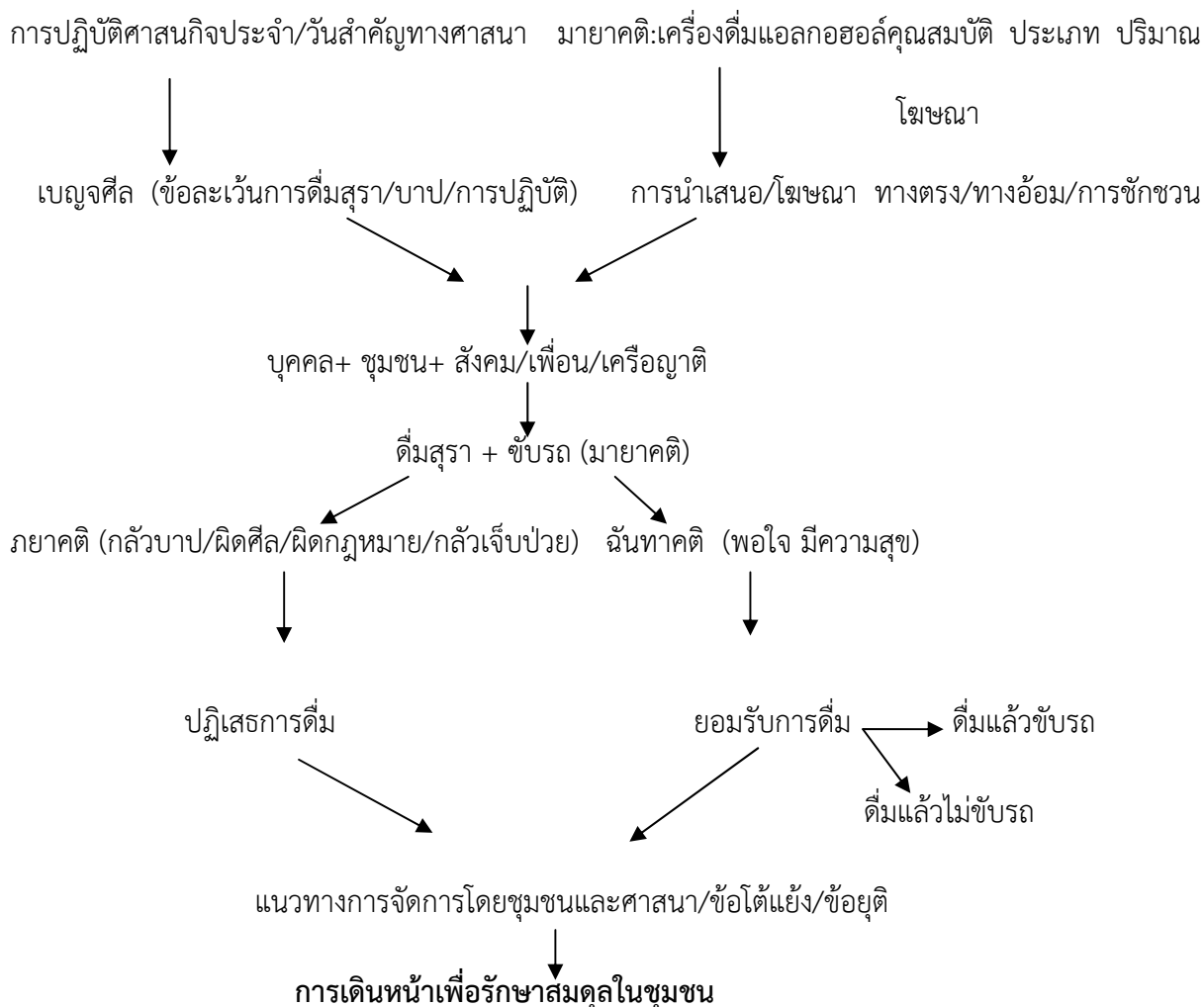
วัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อศึกษา

- 1.แนวคิดของผู้ที่อาศัยอยู่รอบศาสนาสถานไม่เกิน 100 (0-100) เมตร ต่อ แนวคิดด้านพฤติกรรม “ตีมีไม่ขับ” และ “เมาแล้วขับ” ตามมายาคติของชุมชน
- 2.ความสัมพันธ์ระหว่างมายาคติของการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ในชุมชนกับพระภิกษุในการประกอบพิธีทางศาสนาในช่วงเข้าพรรษาและออกพรรษา
- 3.มิติของชุมชนในความเชื่อมโยงระหว่างภยากติและฉันทาคติต่อการเมาแล้วขับ
- 4.ความเชื่อในมิติสังคมปัจจุบันของคนในชุมชนรอบวัดต่อการละเว้นการตีมีสุราในหลักปฏิบัติเบญจศีลในชุมชนเป้าหมาย
- 5.กระบวนการส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชนเมืองต่อการลดพฤติกรรม “เมาแล้วขับ และส่งเสริมพฤติกรรมไม่ตีมีสุราตามหลักเบญจศีล
- 6.บทบาทขององค์กรศาสนาในพื้นที่ต่อการส่งเสริมการไม่ตีมีสุราและตีมีไม่ขับ
- 7.บทบาทของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องในชุมชนต่อการส่งเสริมกิจกรรมตีมีไม่ขับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.องค์กรศาสนาและชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดการร่วมกันเพื่อลดปัญหาการดื่มสุรา/เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน
- 2.องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์เรื่อง เมาแล้วขับ ได้ขยายฐานคิดในการรณรงค์เพื่อการลดโอกาสการขับซึ่รถภายหลังดื่มแอลกอฮอล์
- 3.เพื่อนำไปสู่การเพิ่มมาตรการสังคมโดยอาศัยหลักศาสนาพื้นฐานในการส่งเสริมธรรมาปฏิบัติเพื่อลดความเสี่ยงของประชาชนทั่วไปที่จะได้รับผลกระทบจากผู้ขับซึ่รถที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- 4.ส่งเสริมวัฒนธรรมในด้านการปฏิบัติศาสนกิจของพุทธศาสนิกชน
- 5.ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างวัด พระ และการจัดศาสนกิจตามประเพณีให้แก่ประชาชนที่อาศัยในชุมชนและสืบทอดไปยังอนุชนรุ่นหลัง

กรอบแนวคิด

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

ข้อจำกัดของการวิจัย

เนื่องจากการเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด19 ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความรุนแรงในทุกเขต ส่งผลให้รัฐบาลได้กำหนดมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคดังกล่าว มาตรการที่ดำเนินการและกระทบต่อการเก็บข้อมูลวิจัยครั้งนี้ คือ พื้นที่บางเขตเป็นเขตเสี่ยงสูง การรักษาระยะห่างของการติดต่อพูดคุย ความยากลำบากของการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่เขตฯ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ทำงานที่บ้านตามมาตรการของหน่วยงาน การสัมภาษณ์หากใช้วิธีการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ พบว่า ไม่ได้ผลเท่าที่ควรเพราะบางครั้งผู้ให้สัมภาษณ์ไม่พร้อมที่จะตอบคำถามจากแบบสัมภาษณ์ ไม่ได้ข้อมูลตามที่ต้องการและไม่สามารถสรุปบรรยากาศในพื้นที่ได้ตามจริง

ดังนั้นทีมวิจัยจึงยังดำเนินการเก็บข้อมูลโดยลงพื้นที่ นัดหมายกลุ่มเป้าหมาย วันละ 1-3 ราย จนครบตามที่กำหนด

ส่วนกลุ่มพระสงฆ์ เนื่องจากเป็นช่วงออกพรรษา การนัดหมายเจ้าอาวาส ดำเนินการค่อนข้างยากเนื่องจากบางรูปไปจุดดงค์ต่างถิ่น แต่อย่างไรก็ตามการดำเนินการเก็บข้อมูลก็สามารถเก็บข้อมูลได้ตามเป้าหมาย

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภยันคติและฉันทาคติมีน้อยมาก อาจเป็นเพราะการมองในแง่ของการนำเอาคติและอคติทางศาสนามาทำการวิจัยเป็นเรื่องที่กระทบต่อความเชื่อของบุคคลที่แตกต่างกันที่เป็นปัญหาเปราะบาง ที่อาจมีประเด็นโต้แย้งมากมาย แต่งานวิจัยนี้จะชี้ให้เห็นถึงประเด็นที่น่าจะนำไปสู่การร่วมมือกันเพื่อการแก้ไขที่ตรงประเด็นความเชื่อที่ได้มีการแสดงออกมาเป็นนโยบายหรือกระแสในการรณรงค์ เพื่อการลดโอกาสในการขับชักรถ/ยานยนต์ในขณะที่ดื่มสุรา ซึ่งนำไปสู่โอกาสในการเกิดอุบัติเหตุทั้งแก่ตัวผู้ขับชักรถ/ยานพาหนะ(ทั้งรถยนต์และมอเตอร์ไซค์ และรถสาธารณะอื่น ๆ) และผู้อื่น(10, 11)

เมื่อก้าวถึงการปฏิบัติศาสนกิจ จะพบว่า ศาสนิกชนได้รับการอบรมบ่มเพาะในเรื่องศาสนาและการปฏิบัติธรรมที่เกี่ยวข้องกันสืบทอดมาจากรุ่นสู่รุ่น ถึงแม้ปัจจุบันด้วยสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไป การปฏิบัติธรรมและการปฏิบัติศาสนกิจของคนไทยลดลงในบางพื้นที่ แต่ก็ยังพบว่า มีองค์กรในท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชนพยายามที่จะรักษาประเพณีและวัฒนธรรมประจำท้องถิ่นให้คงไว้ แต่อาจจะพบว่า ในพื้นที่ต่างจังหวัดการปฏิบัติตามเทศกาล การไปวัดมีมากกว่าในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้อาจเนื่องจากผลกระทบในเรื่องการเดินทาง อาชีพ ทำให้ไม่เกิดความคล่องตัวในการไปทำบุญที่วัด จะเห็นได้จากการทำบุญที่วัดมีสัดส่วนที่ลดลงอย่างเห็นได้ชัดโดยเฉพาะในสังคมเมือง ยกตัวอย่างเช่น การเตรียมสิ่งของเพื่อใส่บาตร แต่เดิมผู้ทำบุญใส่บาตรจะทำอาหารเองจะได้บุญมากกว่าการให้ แต่ปัจจุบันมีผู้รับจัดการเบ็ดเสร็จ ศาสนิกชนที่ต้องการใส่บาตรเพียงแต่ซื้อชุดใส่บาตรที่มีจำหน่ายก็สามารถใส่บาตรได้ ดังนี้ เป็นต้น

ในการปฏิบัติทางศาสนา พิธีกรรมทุกพิธีกรรมมักเริ่มจากการอาราธนาศีลและอาราธนาธรรมเพื่อความสงบสรีรมงคลแก่ผู้ศรัทธารายนั้น ๆ ในพิธีกรรมก็จะเริ่มด้วยการอาราธนาศีลเป็นอันดับแรก เป็นเสมือนการบอกกล่าวให้ผู้ที่มีส่วนร่วมในการทำบุญตั้งสติและมีสมาธิจดจ่อต่อการร่วมในพิธีกรรมนั้น ๆ

เบญจศีลและเบญจธรรม(12)

เบญจศีลและเบญจธรรมเป็นธรรมะคู่กัน คนที่มีเบญจธรรมจึงจะเป็นผู้มีเบญจศีล ซึ่งหากคนมีศีลและธรรมดังกล่าวแล้ว จะเว้นจากการทำความชั่ว รู้จักควบคุมตนให้ตั้งอยู่ในความดี ไม่เบียดเบียนตนและคนอื่น และประพฤติชอบทางกาย วาจาและใจ จะทำให้อยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

เบญจศีล หมายถึง ศีล 5 ข้อ เป็นการรักษาเจตนาที่จะควบคุมกาย และวาจาให้เป็นปกติ คือ ไม่ทำบาป โดยการละเว้น 5 ประการ คือ ละเว้นจากการฆ่าสัตว์ ละเว้นจากการลักขโมย ละเว้นจากการประพฤติผิดในกาม ละเว้นจากการพูดปด ละเว้นจากการเสพสุรา

เบญจศีล เป็นเครื่องรักษาเจตนาที่จะควบคุมกาย และวาจาให้เป็นปกติ คือ ไม่ทำบาป โดยการละเว้น

5 ประการ คือ

1. ปาณาติบาต คือ ละเว้นจากการฆ่าสัตว์ และการเบียดเบียนสัตว์
2. อทินนาทาน คือ ละเว้นจากการลักขโมย ปล้นจี้ ฉกชิง วิ่งราว เป็นต้น
3. กาเมสุมิฉฉาจาร คือ ละเว้นจากการประพฤติดิฉิด ล่วงละเมิดลูกเมียผู้อื่น
4. มุสาวาท คือ ละเว้นจากการพูดปด พูดคำหยาบ พูดเพื่อเจ้อ พูดส่อเสียด
5. สุราเมรัย คือ ละเว้นจากการเสพสุรา เพราะเป็นสาเหตุให้ทำผิดศีลข้อ

อานิสงส์ของการรักษาศีล ในทางศาสนาพุทธ เชื่อกันว่า หากผู้ใดประพฤติตนอยู่ในธรรม 5 ประการ คือ เบญจศีลแล้วย่อมทำให้เกิดสุข ดังนี้

1. ทำให้มีความสุขกายสุขใจ ทำให้ไม่เป็นคนหลงลืมสติ
2. ทำให้เกิดทรัพย์สมบัติมากขึ้นได้
3. ทำให้สามารถใช้สอยทรัพย์นั้นได้เต็มที่ โดยไม่ต้องหวาดระแวงภัย
4. ทำให้ไม่ต้องหวาดระแวงว่าจะมีใครมาทวงทรัพย์คืน
5. ทำให้เกียรติคุณพุ่งขจรขยายไป ทำให้ผู้อื่นเกิดความเคารพเชื่อถือ
6. ตายแล้วย่อมไปเกิดในสุคติภูมิ

เบญจศีลทั้ง 5 ข้อจะเกิดขึ้นมาได้ก็เพราะบุคคลผู้นั้นมีเบญจธรรมประจำตัว

เบญจธรรม

เป็นหลักธรรมที่ควรปฏิบัติ มี 5 ประการ ได้แก่

1. เมตตาการุณา คือ บุคคลใดที่มีเมตตาต่อผู้อื่นไม่ฆ่า หรือเบียดเบียนสัตว์ ด้วยรู้ว่าทุกชีวิตย่อมมีความรักตัวกลัวตายเช่นเดียวกับเรา ทำให้ไม่ผิดศีลข้อที่ 1
2. สัมมาอาชีวะ คือ ประกอบอาชีพที่สุจริต มีรายได้ รู้จักใช้จ่าย และที่สำคัญรู้จักคำว่าพอดี และมีหิริโอตตปปะ คือ ความละอาย และเกรงกลัวต่อผลของบาป จึงทำให้ไม่ผิดศีลข้อที่ 2
3. ความสำรวมอินทรีย์ คือ ระมัดระวัง ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ ทำให้ ความใคร่ในกามคุณ คือ การติดในรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส ลดน้อยลง เมื่อความสำรวมเกิดขึ้น จึงทำให้ไม่ผิดศีลข้อที่ 3
4. ความซื่อสัตย์ คือ การพูดความจริง เป็นสิ่งที่ทำให้ไม่เกิดการมุสาวาท ทำให้ไม่ผิดศีลข้อที่ 4
5. สติ คือ การรู้สึกรู้สีกตัว ซึ่งเป็นหัวหน้าฝ่ายกุศล ทำให้ชีวิตไม่ประมาท เพราะรู้ว่าอะไรดี อะไรชั่ว ทำให้ไม่เลือกก่อกลัวกับสิ่งที่จะทำให้ชีวิตตกต่ำ เช่น สุราเมื่อคนดื่มกินก็ทำให้มีเมมาและขาดสติ การมีสติจึงทำให้ไม่ผิดศีลข้อที่ 5

จะเห็นได้ว่า หากพุทธศาสนิกชนปฏิบัติในกรอบของสมาทานศีล ปัญหาต่าง ๆ ก็ไม่เกิดขึ้น เพราะศีล
 ห้านี้เป็นสิ่งที่ครอบคลุมในการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน

สัญวิทยา(Semiology)_แนวคิดที่นำมาใช้ร่วมกับมายาคติ(13, 14)

สัญวิทยา เป็นศาสตร์ที่มุ่งศึกษาการทำงานของสัญญาณ (Sign) เพื่อสำรวจกระบวนการที่ได้มาซึ่ง
 ความหมาย (Signification) มี 1) รูปสัญญาณ (Signifier) และ 2) ความหมายสัญญาณ (Signified) เป็น
 องค์ประกอบที่สำคัญ ในกลุ่มนักวิจัยที่สนใจเรื่องสัญวิทยา ยังมีอีกหลายคนที่อธิบายความที่แตกต่างกันไป
 ดังเช่น

การให้ความสนใจกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวหมาย (Signifier) และ
 ตัวหมายถึง (Signified) โดยระบุว่า สัญญาณทุกอย่างจะมี 2 มิติ มิติที่หนึ่งคือมิติที่เป็นส่วนร่วมซึ่งเรียกว่า
 “Language” หรือหลักเกณฑ์ที่ใช้ และมิติที่สองเรียกว่า “Speech” ว่าสัญญาณย่อยตัวหนึ่งจะยังไม่มี
 ความหมายในตัวเองจนกว่าจะไปเทียบเคียงกับสัญญาณย่อยตัวอื่น ๆ ที่อาศัยการเปรียบเทียบแบบคู่ตรงข้าม
 (Binary Opposition) โดยเขาได้ทำการแยกแยะประเภทและระดับของความหมายที่บรรจุอยู่ในสัญญาณ
 ออกเป็น 2 ประเภท

ประเภทแรกคือ ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning) อันได้แก่ ความหมายที่เข้าใจกันตาม
 ตัวอักษรซึ่งเป็นความหมายที่เข้าใจตรงกันโดยส่วนใหญ่ตัวอย่างเช่น ความหมายที่มีการระบุในพจนานุกรม
 เช่น แม่ คือสตรีผู้ให้กำเนิดลูก หมี่เป็นสัตว์สี่เท้า เป็นต้น ที่แสดงข้อเท็จจริงที่เป็นรูปธรรมมากกว่านามธรรม

ส่วนประเภทที่สองคือ ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning) ได้แก่ ความหมายทางอ้อมที่เกิด
 จากข้อตกลงหรือความเข้าใจเฉพาะกลุ่ม หรือเกิดจากประสบการณ์เฉพาะของบุคคล เช่น เวลาพูดถึง “แม่”
 บางคนอาจนึกถึงความอบอุ่นบางคนอาจนึกถึงความเข้มงวดหรือบางคนอาจนึกไปถึงประสบการณ์อันขมขื่น
 เนื่องจากโดนแม่ทักในวัยเด็ก ทั้งนี้สะท้อนถึงแนวคิดของผู้ที่ประสบมาทั้งทางบวกและทางลบ

จึงสรุปได้ว่า สัญญาณ หรือการให้ความหมายขึ้นอยู่กับเจตจำนงของผู้รับสัญญาณนั้น ๆ นอกจากนี้ ยังมี
 การให้ความหมายของสัญวิทยาในแนวคิดต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

1.การตีความหมายในเชิงวัฒนธรรม โดยศึกษาสัญญาณประเภท ความหมายโดยนัย (Connotative
 Meaning) เนื่องจากมองว่าเป็นความหมายที่มีความสำคัญอย่างแท้จริงในแง่ของการรับรู้ และความหมาย
 โดยนัยนี้ยังสามารถอธิบายไปได้อีกหลายแนวคิด ซึ่งการตีความหมายในขั้นนี้จะเป็นการตีความหมายในระดับที่
 มีปัจจัยทางวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยซึ่ง ไม่ได้เกิดจากตัวของสัญญาณเอง เป็นการอธิบายถึงปฏิสัมพันธ์ที่
 เกิดขึ้นเมื่อสัญญาณกระทบกับความรู้สึกหรืออารมณ์ของผู้ใช้และคุณค่าทางวัฒนธรรมของเขา ซึ่งสัญญาณในขั้นนี้
 จะทำหน้าที่ 2 ประการ คือ ถ่ายทอดความหมายโดยนัยแฝง และถ่ายทอดความหมายในลักษณะมายาคติ
 (Myths) ซึ่ง Barthes เรียกกระบวนการในการเปลี่ยนแปลง ลดทอน ปกปิด บิดเบือนฐานะการเป็นสัญญาณของ

สรรพสิ่งในสังคมให้กลายเป็นเรื่องของธรรมชาติ เป็นสิ่งปกติธรรมดา หรือเป็นสิ่งที่มิพบเทาในชีวิตหรือสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ จนเกิดเป็นเรื่องที่มองว่าเป็นปกติ เป็นความคุ้นชิน เช่น เวลาทีมงานเลี้ยงจะมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร่วมด้วยเสมอ ดังนี้ เป็นต้น

2. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวสัญญะกับวัตถุจริงที่จะมีองค์ประกอบ 2 ส่วนคือ ส่วนที่เป็นตัวหมาย (Signifier) และตัวหมายถึง (Signified) โดยจัดแบ่งประเภทของสัญญะ (Sign) ออกเป็น 3 แบบ คือ ไอคอน (Icon) เป็นสัญญะที่มีรูปร่างหน้าตาคล้ายกับ วัตถุมากที่สุด เช่น ภาพถ่าย รูปปั้น รูปวาด โดยการถอดรหัสของไอคอน เพียงแค่เห็นก็สามารถถอดความหมายถึงตัววัตถุได้ง่าย เห็นขวดเบียร์มานานนับปี ต่อมา เห็นขวดน้ำที่มีสัญลักษณ์เดียวกัน ที่เห็นก็ถึงเบียร์ที่เคยเห็นเมื่อครั้งก่อน

3. ความเป็นเหตุเป็นผล เป็นสัญญะที่มีความเกี่ยวพันแบบเป็น เหตุเป็นผลโดยตรงกับวัตถุที่มีอยู่จริง เช่น คิวไฟเป็น ดัชนีของไฟหรือรอยเท้าสัตว์ก็จะเชื่อมโยงถึงสัตว์การถอดรหัสของ ดัชนี จึงจำเป็นจะต้องอาศัยเหตุผลเชื่อมโยงเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีคำอธิบายกับวัตถุจริง

4. สัญญะที่ไม่มีความเกี่ยวพัน เชื่อมโยงอันใดเลยระหว่างตัวสัญญะกับวัตถุจริง หากแต่ความหมายเกิดจากการตกลงร่วมกันในหมู่ผู้ใช้สัญญะเช่น ตัวอักษร หรือโลโก้ต่าง ๆ ที่สร้างขึ้น การถอดรหัสจึงจำเป็นต้องอาศัยการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ใช้สัญญะ (Ferdinand de Saussure)"การที่เราสนใจและมุ่ง เน้นแต่ “รูปแบบ” หรือรูปลักษณ์ของมันมากกว่าความหมายหรือประโยชน์ใช้สอยทำให้ “รูปแบบ” หรือ “รูปของเสียง” เข้าครอบงำจิตใจมนุษย์และนำไปสู่การเปิดโปงการทำงานของภาษาในสกุลความคิดโครงสร้างนิยม (Structuralism)

5. รูปสัญญะและความหมายสัญญะเป็นแนวคิดที่ได้มาจากปรัชญาของเพลโตหรือแบบเพลโตคริสเตียนที่จำแนกหารูปแบบและเนื้อหา (idea, form /substance) หรือการแบ่งระหว่าง spirit / matter หรือ soul / body

6. ในสัญญะทุกอย่างว่ามีการสร้างความหมาย

6.1) ความหมายโดยอรรถ (Denotative meaning) หรือความหมายโดยตรง หมายถึง ความหมายที่เข้าใจกันตามตัวอักษรเป็นความหมายที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระดับแรกระหว่างตัวหมาย และตัวหมายถึง คนส่วนใหญ่จะเข้าใจตรงกันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป หรือเป็นความหมายที่ระบุในพจนานุกรม

6.2) ความหมายโดยนัย (Connotative meaning) คือ ความหมายทางอ้อมที่เกิดจากการตกลงของกลุ่ม หรือเกิดจากประสบการณ์เฉพาะของบุคคล เป็นความหมายที่ถูกสร้างให้เชื่อมโยงลงไปอีกชั้นหนึ่ง การที่จะถอดความหมายโดยนัยออกมาได้นั้นจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของแต่ละแห่งเพราะจะทำให้เข้าใจความหมายได้อย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง

ดังนั้น การวิเคราะห์เนื้อหาในเชิงสัญญะศาสตร์หรือสัญญะวิทยานั้น ควรจะต้องทำการศึกษถึงการ ทำงานของสัญญะ (Sign) ว่ามันมีการทำงานอย่างไร เพื่อให้ได้มาซึ่งกระบวนการที่ได้มาซึ่งความหมาย

(Signification) ซึ่งในกระบวนการให้ได้มาซึ่งความหมายนั้นประกอบไปด้วยรูปสัญลักษณ์ (Signifier) และความหมายสัญลักษณ์ (signified) นั้นหมายความว่าควรต้องมีความเข้าใจในการทำงานของสัญลักษณ์ (Sign) และกระบวนการ (Signification) ที่มีองค์ประกอบคือการให้รูป (Signifier) และความหมาย (signified) เพราะถ้าไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานของสัญลักษณ์และกระบวนการของมันแล้วก็ไม่สามารรถเข้าถึงรูปที่แสดงออกที่ต้องการสื่อและนำไปสู่การตีความหมายของสัญลักษณ์เหล่านั้นได้

สัญลักษณ์วิทยาถูกนำมาเชื่อมโยงกับมายาคติ โดยเฉพาะ มายาคติที่เกี่ยวข้องกับการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือสินค้าที่ดัดแปลงหรือใช้สัญลักษณ์ รูปแบบทำนองเดียวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

มายาคติ (Mythology) (8, 9, 15)

เป็นรูปแบบสัญลักษณ์ที่คนในสังคมสร้างขึ้นเพื่อให้เกิดการขัดเกลาทางสังคม และให้ยากต่อการเข้าถึงความจริง มายาคติถูกประกอบสร้างขึ้นส่งต่อๆ กันมาทำให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือบางครั้งเกิดโทษต่อผู้ที่กระทำตามมายาคติเหล่านั้น อย่างเช่น คนโบราณบอกว่าห้ามร้องเพลงในครัว ไม่เช่นนั้นจะได้ผีแว่ก อันที่จริงแล้ว คนโบราณอาจจะเพียงแค่ว่ากลัวว่าน้ำลายจะกระเด็นลงไปในอาหารเท่านั้นเอง หรือที่บางครั้งบอกว่าผู้หญิงต้องห้ามนอนขวางประตู เพราะจะทำให้คลอดยาก อยาเดินถือมีดเดี่ยวฝัก ซึ่งในความเป็นจริงอาจจะกลัวว่าจะเกิดอุบัติเหตุ อย่างนี้เป็นต้น มายาคติในลักษณะนี้จึงดูเหมือนเป็นกุศโลบายของผู้ใหญ่สมัยก่อน

ดังนั้น จะเห็นได้ว่ามายาคตินั้นจะแฝงอยู่กับความคิด ความเชื่อ ของคนในสังคมนั้นๆ ด้วย ซึ่งมายาคตินั้นจะมีในหลายๆ ลักษณะหลายๆ รูปแบบ หากมองในมิติของการสื่อสารแล้ว มายาคติอาจจะหมายถึง การสื่อความหมายด้วยคติความเชื่อทางวัฒนธรรม ซึ่งถูกกลบเกลื่อนให้เป็นที่รับรู้เสมือนว่าเป็นธรรมชาติ แล้วมีการถ่ายทอดสืบต่อกันมาจนทำให้เกิดเป็นความเชื่อที่คนส่วนมากยอมรับและสอดคล้องกับสภาพของสังคมนั้นๆ หรือในแง่ของการเมืองการปกครองมีมายาคติเกิดขึ้นมากมาย นักทฤษฎีเช่น “โรลองบาร์ตส์” ได้เคยกล่าวไว้ว่า การกระทำหรือ กระบวนการทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลง ลดทอน ปกปิด อำพรางฐานะของการเป็นสรรพสิ่งในสังคมให้กลายเป็นเรื่องปกติธรรมดาหรือเป็น ธรรมชาติ นั่นคือ กระบวนการสร้างมายาคติ (Mythologies) โดยเป็นความคิดที่ผู้คนส่วนมากยอมรับและสอดคล้องกับระบบอำนาจที่ดำรงคงอยู่ในสังคมนั้นๆ เช่นนี้จึงทำให้พอสรุปได้ว่า มายาคติ (Myth) หมายถึง การสื่อสารเชิงสัญลักษณ์เพื่อบอกว่ามันเป็นความจริง (ซึ่งจะจริงหรือไม่จริงอย่างไรไม่มีการพิสูจน์) โดยที่ตัวมายาคติสามารถมีอยู่ได้ในทุกศาสตร์ และทุกมิติของชีวิต ดังนั้นเราจึงเห็นมายาคติที่นำมาใช้เพื่อการสร้างจินตนาการให้มองเห็นภาพตามเจตนาผู้ใช้นั้น ๆ

ในแง่ของการบริโภคนั้น มนุษย์ในสังคมปัจจุบัน ผูกติดกับมายาคติโดยไม่รู้ตัว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการกิน การเที่ยว การใช้สินค้าที่หรูหราฟุ่มเฟือย รถยนต์ต่าง ๆ ที่ใช้ โทรศัพท์ที่ใช้ สิ่งของต่างๆ นานา นั้นล้วนแล้วเป็นสิ่งที่เกิดจากการได้รับมายาคติเหล่านั้นมาโดยที่ไม่รู้ตัว ไม่ว่าจะทั้งจากญาติสนิท มิตรสหาย หรือจากสื่อโฆษณาที่ได้รับอยู่ทุกวัน เช่นอะไรละ ก็อย่างเช่น เมื่อก่อนเวลาเราพูดถึงคำว่า “ผิวขาว” หลายคนที่ได้รับฟังจะยังไม่รู้สึก

อะไรเป็นพิเศษ จนเมื่อมีการโฆษณา ครีมนำรุงผิว หรืออะไรก็ตามที่ช่วยทำให้ผิวขาวขึ้นได้ มายาคติที่เกิดขึ้นตามมาก็คือ ความเชื่อที่ว่า ผิวขาวคือสัญลักษณ์ของความสวยงาม คนผิวขาวคือคนที่สวยงาม หรือความมีผิวขาวคือโอกาสในการเข้าสู่วงการแสดง หรือกรณีวัยรุ่นมีสิบบนใบหน้าทำให้ดูว่าไม่สวย การกำจัดออกต้องใช้ครีมยี่ห้อที่ดารารู้อย่างไรจะทำให้ผิวหายและผิวสวยเนียน เป็นต้น มายาคติถูกประกอบและสร้างขึ้นมาเรื่อย ๆ ส่งต่อ ๆ กันไป แล้วนำมาทำให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือบางครั้งเกิดโทษต่อผู้ที่กระทำตามมายาคติเหล่านั้น เพราะแท้จริงในบางประเด็นเกิดและดับได้โดยธรรมชาติไม่ต้องเสริมแต่งหรือจัดการใด ๆ

ในกลุ่มผู้ทำงานโฆษณาปัจจุบัน ประเทศไทยมีการสร้างนักโฆษณาที่มีความสามารถโดยการนำเอาแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการประกอบสร้างมายาคติมาใช้กันอย่างแพร่หลาย โดยหวังผลว่า เมื่อโฆษณาออกไปแล้ว จะสร้างผลกระทบให้เกิดขึ้นได้โดยผลกระทบที่ว่านั่นก็คือ การเกิดมายาคติ ขึ้นในจิตใจของผู้บริโภคนั่นเอง เพราะนักสื่อสารการตลาดเชื่อว่าเมื่อเกิดมายาคติขึ้นในจิตใจผู้บริโภคในทางบวกแล้ว สิ่งก็ตามมาก็คือความนิยม การตัดสินใจซื้อสินค้าเหล่านั้นท้ายสุดก็คือเกิดการภักดีในตราสินค้านั่นเอง แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นหากผู้บริโภคเกิดมายาคติในทางลบต่อสินค้าที่ทำการโฆษณา ผลที่ตามมาก็อาจจะเป็นในทิศทางตรงกันข้ามก็ได้ ดังนั้น สิ่งที่ผู้โฆษณาควรจะต้องตระหนักให้ถึงการออกแบบโฆษณาว่าหากมีการโฆษณาเกินจริง หรือยัดเยียดสิ่งต่าง ๆ เข้ามามากเกินไปเพื่อหวังผลให้เกิดมายาคตินั้น มายาคติที่เกิดขึ้นกับผู้บริโภคก็อาจจะเป็นได้ทั้งทิศทางบวกหรือลบและจะกระทบต่อสินค้านั้นในระยะยาว ตัวอย่างเช่น การโฆษณาครีมตีมแอลกอฮอล์ประเภทเปียร์ที่บอกถึงความสนุกสนานที่ได้รับจากการตีม ทำให้ผู้ดู/ผู้บริโภคซึมซับถึงประโยชน์ที่จะได้รับมากกว่าโทษที่จะเกิดจากการตีมครีมแอลกอฮอล์/เปียร์นั้น หรือที่ผ่านมามีการโฆษณาสุราที่มีจำหน่ายมานาน เช่น

..... ยอดสุราของไทย

นิยมตีมทั่วไปทั้งไทยเทศ

ทุกถิ่นเขตตีมกันทั้งนั้นหนา

ตีม.....เหล้าตีมีราคา

ทั้งพาราตีมแต่.....เอย

จะเห็นได้ว่าเป็นการโฆษณาโดยใช้มายาคติบอกผู้บริโภคว่า เป็นสุราที่รู้จักกัน มีคนตีมทั่วประเทศ ดังนั้นเป็นต้น

หรือแสดงในรูปข้อความสั้น ๆ ของเครื่องตีพิมพ์ที่วัยรุ่นชอบดีที่สุดในที่สุด

โฆษณาเครื่องใช้ไฟฟ้า เปิดปุ๊บ ติดปั๊บ

มายาคติในทางศาสนา(7, 15)

มายาคติในทางพุทธศาสนา ไม่มีปรากฏในทางพุทธศาสนา แต่หากจะเปรียบมายาคติที่ถูกนำมาใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง ก็อาจจะเทียบได้ว่า เป็น “มาร” ที่คอยทำร้ายผู้คนที่หลงผิด มายาคติเป็นคำที่นำมาใช้ในเรื่องการโฆษณา การแนะนำสินค้า ในเชิงธุรกิจเป็นหลัก แต่ที่จริงมายาคติ หมายถึง กลลวงของอสูร

มายาคติ คำนี้จะคาบเกี่ยวกับเรื่องของ อคติ ในพุทธศาสนา แท้จริงแล้ว มิได้มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องของ อคติ ทั้ง 4 แต่อย่างใด แต่อาจมองไปในเรื่องของมารมากกว่า เพราะมายาคติมักใช้ตอบคำถามในเชิงสัญลักษณ์และโฆษณา การชักชวนให้เชื่อ

ความหมายหนึ่งของคำว่า “มายาคติ” ตามที่มีผู้อธิบายไว้ คือ มายาคติเป็นสัญลักษณ์ที่คนในสังคมสร้างขึ้น แฝงอยู่กับความคิด ความเชื่อ ของคนในสังคมนั้นๆ แต่จะเป็นจริงเช่นนั้นหรือไม่จริงอย่างไร ไม่มีการพิสูจน์ให้เห็นได้ชัดเจน ซึ่งแท้ที่จริงแล้วเป็นคำเตือนที่มีเหตุผลและคติแฝงอยู่เพียงแต่ไม่อธิบายให้เข้าใจเท่านั้น ดังนั้น บางครั้ง มายาคติเหล่านี้จึงถูกปฏิเสธที่จะทำตาม และคนในสมัยก่อนจะไม่นิยมอธิบายแต่ให้ความกลัวสิ่งที่บอกว่าจะเกิดในอนาคตทำให้ไม่มีใครกล้าปฏิเสธที่จะทำตามเพราะไม่ต้องการเสี่ยงในอนาคต ยกตัวอย่างเช่น

ห้ามหญิงสาวร้องเพลงในครัว มิเช่นนั้นจะได้ผ่าแก้ว (ความจริงอาจเป็นเพราะเกรงว่าน้ำลายจะกระเด็นลงไปในอาหาร)

ผู้หญิงต้องห้ามนอนขวางประตู จะทำให้คลอดยาก (ความจริงอาจเป็นเพราะเกรงจะเกิดอุบัติเหตุ)

ห้ามเด็กขี่สุนัขเดี่ยวฟ้าจะผ่า (ความจริงอาจเป็นเพราะเกรงว่าสุนัขจะกัดเด็ก)

สิ่งที่หลายกลุ่มที่เห็นการใช้ประโยชน์จาก มายาคติ ดังนั้นหากแบ่งกลุ่มคนออกเป็น 2 กลุ่มจะพบว่า
คนเขลา : พยายามเปลี่ยนความจริงให้ตรงกับความเห็น
คนฉลาด : พยายามเปลี่ยนความเห็นให้ตรงกับความจริง

เมื่อพิจารณา “มายาคติ” เราสามารถแยกศัพท์เป็น มายา + คติ ดังนี้

(1) “มายา” ในภาษาบาลีรากศัพท์มาจาก –(1) มย (อสูร) + ณ ปัจจัย, ลบ ณ, ยึดเสียง อะ ที่ ม-(ย) เป็น อา (มย > มาย) + อา ปัจจัยเครื่องหมายอิตถีลิงค์

: มย + ณ = มยณ > มย > มาย + อา = มายา แปลตามศัพท์ว่า “กลวงของอสุร (ที่ใช้เพื่อลวง เทวดา)” ความหมายนี้สืบเนื่องมาจากตำนาน “เทวสุรสงคราม” (การรบระหว่างเทวดากับอสูร) ซึ่งพวกอสูรใช้ เล่ห์กลต่างๆ เพื่อจะเอาชนะเทวดา ฝ่ายพวกอสูร มีคำเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “มย” (มะ-ยะ) กลวงของอสูรจึงมี ชื่อเรียกว่า “มายา”

(2) มา (ธาตุ = กะ, ประมาณ) + ย ปัจจัย + อา ปัจจัยเครื่องหมายอิตถีลิงค์

: มา + ย = มาย + อา = มายา แปลตามศัพท์ว่า “อาการที่เทียบความดีของตนกับความดีเยี่ยงอื่น” หมายความว่า เอาความดีของตนซึ่งมีเล็กน้อยหรือไม่มีเลยไปแสดงอาการให้เข้าใจว่ามีความดีมาก = ลวงเขา ให้เข้าใจผิด

“มายา” ในบาลีใช้ในความหมายดังนี้ :

(1) รูปลวง, การล่อลวง, การหลอกลวง, การโกง, การหน้าไหว้หลังหลอก (deceptive appearance, fraud, deceit, hypocrisy)

(2) สูตรลึกลับ, กลวิเศษ, มายา, เล่ห์กระเท่ห์ (mystic formula, magic, trick)

(3) การตบตา, การเล่นกล (jugglery, conjuring)

เมื่อพิจารณาคำแปลเป็นอังกฤษคำหนึ่ง คือ magic นักภาษาศาสตร์ ให้ข้อเสนอแนะว่า magic กับ มายา เป็นคำเดียวกัน (ภาษาบาลีกับภาษาอังกฤษอยู่ในตระกูลเดียวกัน)

จากทั้งภาษาบาลีและภาษาอังกฤษ นักภาษาศาสตร์ เสนอว่า ถ้าถอดรูปคำ ก็จะเห็นได้ชัดขึ้น :

(1) ma = มา gic = ยิก magic = มายิก : มายา + อิก = มายิก = ผู้มีมายา

(2) “คติ” ภาษาบาลีอ่านว่า คะ-ติ รากศัพท์มาจาก คม (ธาตุ = ไป, ถึง) + ตี ปัจจัย, ลบ ม ที่สุดธาตุ : คม + ตี = คมตี > คติ แปลตามศัพท์ว่า “การไป” “ภูมิอันเหล่าสัตว์ต้องไป ด้วยการเข้าถึงตามกรรมดีกรรม ชั่ว” “ที่เป็นที่ไป” หมายถึง ที่ไป, ที่อยู่, ที่เกิดใหม่, ภพภูมิที่จะต้องไปเกิด

พจนานุกรมบาลี-อังกฤษ แปล “คติ” ว่า

(1) going, going away (การไป, การจากไป)

(2) direction, course, career (ทิศทาง, แนว, ทางไป, วิถีชีวิต)

(3) passing on (การผ่านไป)

พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์ ของท่าน ป.อ.ปยุตโต บอกความหมายของ “คติ” ไว้ดังนี้ -

(1) การไป, ทางไป, ความเป็นไป, ทางดำเนิน, วิธี, แนวทาง, แบบอย่าง

(2) ที่ไปเกิดของสัตว์, ภพที่สัตว์ไปเกิด, แบบการดำเนินชีวิต มี 5 คือ :

2.1 นิริยะ = นรก

2.2 ตีรัจฉานโยนิ = กำเนิดตีรัจฉาน

2.3 เปตติวิสัย = แดนเปรต

2.4 มนุษย์ = สัตว์มีใจสูงรู้คิดเหตุผล

2.5 เทพ = ชาวสวรรค์ ตั้งแต่ชั้นจาตุมหาราชิกา ถึง อกนิษฐพรหม

ในภาษาไทย “คติ” ใช้เป็น “คติ” คงตัวตามบาลีก็มี

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 ให้ความหมาย(16) ดังนี้

(1) คติ 1 : (คำนาม) การไป; ความเป็นไป. (ป.).

(2) คติ 2 : (คำนาม) แบบอย่าง, วิธี, แนวทาง. (ป.).

“คติ” แปลงรูปเป็น “คติ” (คะ-ตี) ก็มี

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 บอกความหมายไว้ว่า –

(1) เรื่อง, มักใช้ประกอบคำศัพท์ เช่น โบราณคดี คดีโลก คดีธรรม วรรณคดี สารคดี

(2) (คำที่ใช้ในกฎหมาย) เรื่องหรือความที่ฟ้องร้องหรือกล่าวหากันในทางกฎหมาย ซึ่งต้องดำเนินการตามกระบวนการวิธีพิจารณาความตามที่กฎหมายกำหนด เช่น คดีแพ่ง คดีอาญา คดีปกครอง.

มายา + คติ = มายาคติ แปลตามศัพท์ว่า “การดำเนินไปแห่งมายา” หมายความว่าตามนัยที่ประสงค์ว่าเรื่องราวหรือความเชื่อที่สืบกันมาหรือที่ถูกสร้างขึ้น แต่ไม่อาจพิสูจน์หรือยืนยันได้ว่าเป็นจริงหรือไม่เป็นจริง คำว่า “มายาคติ” มีการอ้างอิงว่าบัญญัติเทียบคำอังกฤษว่า myth และ mythology

ศัพท์บัญญัติของราชบัณฑิตยสถานบอกไว้ว่า –

(1) myth บัญญัติคำไทยว่า ความเชื่อปรัมปรา, เรื่องปรัมปรา

(2) mythology บัญญัติคำไทยว่า ประมวลเรื่องปรัมปรา, ปรัมปราวิทยา, ปุราณวิทยา

พจนานุกรม สอ เสถบุตร แปล myth ว่า –

(1) เรื่องนิทานเกี่ยวกับภินิหารของผู้วิเศษ เช่น รามเกียรติ์

(2) เรื่องโกหก

และแปล mythology ว่า เทพนิยาย, เรื่องนิทานนิยายของชนชาติใดชาติหนึ่ง เช่น Greek mythology นิยายของกรีก ว่าด้วยเทพเจ้าต่างๆ

พจนานุกรมอังกฤษ-บาลี แปล myth เป็นบาลีดังนี้ –

(1) ปุราวุตตกถา (ปุ-รา-วุต-ตะ-กะ-ถา) = เรื่องราวที่กล่าวกันมาแต่ปางก่อน

(2) อิติหิตฺติ (อิ-ติ-หิต-ติ-หะ) = “เล่ากันมาว่าดังนี้” > เรื่องเล่าแต่เก่าก่อน

(3) มิจฉาปนุช (มิด-ฉา-ปะ-พัน-ทะ) = เรื่องแต่งที่ผิดเพี้ยนจากความจริง และแปล mythology เป็นบาลีว่า อาชยอน (อา-เขียะ-อา-นะ) = ตำนาน, เรื่องเล่าขาน

ภยาคติ หมายถึง ความล่าเอียงเพราะความกลัว เป็นอคติ 1 ในอคติ 4 ได้แก่ฉันทาคติ โทสาคติ ภยาคติ และโมหาคติ. หมายถึง ความล่าเอียงเพราะความกลัว เป็นอคติ 1 ในอคติ 4 ได้แก่ฉันทาคติ โทสาคติ ภยาคติ และโมหาคติ.

ภยาคติ ล่าเอียงเพราะกลัวอะไร

ภยาคติ อ่านว่า พะ-ยา-คะ-ติ ภาษาไทยเป็นรูปคำเดียวกันกับบาลี แยกศัพท์เป็น ภย + อคติ

(1) “ภย” บาลีอ่านว่า พะ-ยะ รากศัพท์มาจาก ภี (ธาตุ = กลัว) + ณ ปัจจัย, ลบ ณ, แผลง อี (ที่ ภี) เป็น เอ, แผลง เอ เป็น อย

: ภี + ณ = ภีณ > ภี > เภ > ภย แผลงตามศัพท์ว่า “ความกลัว” พจนานุกรมบาลี-อังกฤษ แปล

“ภย” เป็นอังกฤษว่า fear, fright, dread (ความกลัว, ความหวาดหวั่น, สิ่งที่น่ากลัว)

“ภย” ใช้ทับศัพท์ในภาษาไทยว่า “ภัย”

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 กำหนดว่า –

“ภัย : (คำนาม) สิ่งที่น่ากลัว, อันตราย, เช่น อัคคีภัย คือ ภัยที่เกิดจากไฟ อุทกภัย คือ ภัยที่เกิดจากน้ำ. (ป., ส. ภย).” ความหมายของ “ภย” ในบาลีคือ “ความกลัว” (fear) หรือ “สิ่งที่น่ากลัว” (fright) แต่ “ภัย” ในภาษาไทยนำหน้าของความหมายอยู่ที่ “อันตราย” (danger, dangerous)

โปรดสังเกตว่า พจนานุกรมบาลี-อังกฤษ ที่ฝรั่งเป็นผู้ทำไม่ได้แปล “ภย” ว่า danger หรือ dangerous

(2) “อคติ” บาลีอ่านว่า อะ-คะ-ติ รากศัพท์มาจาก น + คติ

(ก) “น” (นะ) เป็นศัพท์จำพวกนิบาต แปลว่า ไม่, ไม่ใช่ เมื่อไปสมรสกับคำอื่น :

– ถ้าคำหลังขึ้นต้นด้วยสระ แปลง น เป็น อน (อะ-นะ)

– ถ้าคำหลังขึ้นต้นด้วยพยัญชนะ แปลง น เป็น อ (อะ)

ในที่นี้ “คติ” ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะ จึงแปลง น เป็น อ

(ข) “คติ” รากศัพท์มาจาก คม (ธาตุ = ไป, ถึง, เป็นไป) + ตี ปัจจัย, ลบ ม ที่สุดธาตุ

: คม + ตี = คมตี > คติ แปลตามศัพท์ว่า “กิริยาอันบุคคลพึงดำเนิน”

“คติ” (อิทธิลึงค์) ในบาลีใช้ในความหมายดังนี้ –

(1) การไป (going)

(2) การจากไป, การผ่านไป (going away, passing on)

(3) ทางไป, โดยเฉพาะหลังจากตายไป, ชะตากรรม, ที่เกี่ยวกับภพอื่น (course, esp after death, destiny, as regards another existence)

(4) ความประพฤติ, ภาวะหรือฐานะของความเป็นอยู่, ขอบเขตของภพ, ความเป็นอยู่, ธาตุ

(behaviour, state or condition of life, sphere of existence, element)

(5) แดนแห่งความเป็นอยู่ 5 อย่างของสัตว์โลก (the five realms of existence) (คือ นรก สัตว์
ดิรัจฉาน เปรต มนุษย์ และเทพ = คติ 5)

: น + คติ = นคติ > อคติ แปลตามศัพท์ว่า

- (1) “กิริยาอันบุคคลไม่พึงดำเนิน”
- (2) “การดำเนินอันไม่สมควร”

ดังนั้น “อคติ” จึงหมายถึง

- 1 ไม่ไป, ไม่ถึง, ไม่อยู่
- 2 ไปไม่ได้, ไปไม่ถึง, เข้าไม่ได้, อยู่ไม่ได้

ความหมายในเชิงปฏิบัติของ “อคติ” คือ -

1. ไปในที่ไม่ควรไป, อยู่ในที่ไม่ควรอยู่, เข้าไปในที่ไม่ควรเข้า, ทำสิ่งที่ไม่ควรทำ
2. ไม่ไปในที่ควรไป, ไม่อยู่ในที่ควรอยู่, ไม่เข้าไปในที่ควรเข้า, ไม่ทำสิ่งที่ควรทำ

พจนานุกรมบาลี-อังกฤษ แปล “อคติ” ว่า -

- 1.no course, no access (ไม่มีวิถีทาง, ไม่มีทางเข้า)
- 2.a wrong course (ทางที่ผิด)

พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ไทย-อังกฤษ ของท่าน ป.อ. ปยุตโต แปล “อคติ” ว่า wrong course of
behaviour; prejudice

“อคติ” เรามักพูดทับศัพท์ว่า อคติ หมายถึง ความลำเอียง, ความไม่เที่ยงธรรม, ความไม่ยุติธรรม

ในภาษาไทย พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 บอกไว้ว่า -

“อคติ : (คำนาม) ความลำเอียง มี 4 อย่าง คือ ฉันทาคติ = ความลำเอียงเพราะรัก โทสาคติ = ความ
ลำเอียงเพราะโกรธ ภยาคติ = ความลำเอียงเพราะกลัว โมหาคติ = ความลำเอียงเพราะเขลา.)”

ภย + อคติ = ภยาคติ แปลว่า ลำเอียงเพราะกลัว (prejudice caused by fear)

ภยาคติ ลำเอียงเพราะกลัว หรือเพราะเกรงใจ

ฉันทาคติ (ลำเอียงเพราะรัก) อ่า่นว่า ฉัน-ทา-คะ-ติ แยกศัพท์เป็น ฉันท + อคติ

(1) “ฉันท” บาลีเป็น “ฉนท” (ฉัน-ทะ) รากศัพท์มาจาก -

(1) ฉนท (ชาตุ = ประรณนา) + อ ปัจจัย : ฉนท + อ = ฉนท (ปุงลิงค์) แปลตามศัพท์ว่า
“ความประรณนา”

(1) ฉท (ชาตุ = ปิด, บัง, ระวัง) + อ ปัจจัย, ลงนิคหิตอาคมที่ต้นชาตุแล้วแปลงเป็น น (ฉท >

(2) ฉันท > ฉันท) : ฉท + อ = ฉท > ฉท > ฉท (นปุงสกลิงค์) แปลตามศัพท์ว่า “บทประพันธ์ที่ปกปิดโทษคือความไม่ไพเราะ”

“ฉันท” ในบาลีใช้ในความหมาย 3 อย่าง คือ –

(1) สิ่งกระตุ้นใจ, แรงตลใจ, ความตื่นเต้น; ความตั้งใจ, การตกลงใจ, ความปรารถนา; ความอยาก, ความประสงค์, ความพอใจ (impulse, excitement; intention, resolution, will; desire for, wish for, delight in)

(2) ความยินยอม, ความยอมให้ที่ประชุมทำกิจนั้นๆ ในเมื่อตนมิได้ร่วมอยู่ด้วย (consent, declaration of consent to an official act by an absentee) ความหมายนี้คือที่เราพูดว่า “มอบฉันทะ”

(3) ฉันทลักษณ์, กฎเกณฑ์ว่าด้วยการแต่งฉันท, ตำราฉันท; บทร้อยกรอง (metre, metrics, prosody; poetry) ความหมายนี้คือที่ภาษาไทยพูดว่า “กาศยกลอนโคลงฉันท” บาลีไม่ได้เรียกแยกชนิดเหมือนไทย คงเรียกรวมทุกอย่างว่า “ฉันท-ฉันท” แต่มีชื่อเฉพาะสำหรับฉันทแต่ละชนิด เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “คาถา”

ในที่นี้ “ฉันท” ใช้ในความหมายตามข้อ (1)

พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ไทย-อังกฤษ ของท่าน ป.อ. ปยุตโต แปล “อคติ” ว่า wrong course of behaviour; prejudice

“อคติ” เรามักพูดทับศัพท์ว่า อคติ หมายถึง ความลำเอียง, ความไม่เที่ยงธรรม, ความไม่ยุติธรรม

ในภาษาไทย พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 บอกไว้ว่า –

ฉันท + อคติ = ฉันทาคติ > ฉันทาคติ แปลว่า “ลำเอียงเพราะรัก” (prejudice caused by love or desire; partiality)

ฉันทาคติ แปลว่า ลำเอียงเพราะรักใคร่กัน หรือเพราะชอบพอกัน เช่นการตัดสินคดีอิกรณพิพาทต่างๆ ก็ดี การแบ่งปันสิ่งของก็ดี การพิจารณาให้ยศหรือรางวัลก็ดี ด้วยอำนาจความพอใจรักใคร่กัน โดยตัดสินให้ผู้ที่ชอบพอกันเป็นผู้ชนะต่างๆ ที่ไม่ควรชนะ, ให้สิ่งของที่ดี ให้ยศหรือรางวัลแก่คนที่ชอบพอกันต่างๆ ที่ไม่ควรจะได้ ซึ่งเป็นการไม่ยุติธรรมประการหนึ่ง.

หากพิจารณาอีกด้านจะพบว่า

ปกติ “ฉันทะ” ในทางธรรมจะใช้ในความหมายที่ดี โดยเฉพาะเมื่อเทียบหรือจับคู่กับ “ตัณหา”

ฉันทะ คือ ความอยากให้สิ่งนั้นๆ อยู่ในภาวะที่ต้งามสมบูรณ์ของมัน แล้วก็อยากรู้อยากทำให้มันดีงามสมบูรณ์อย่างนั้น แปลง่ายๆ ว่า ใจรัก อยากทำ

ตัณหา คือ ความอยากได้อยากเอาสิ่งนั้นๆ มาเสริมขยายปรนเปรออัตตาของเรา จึงอยากเสพอยากอวด อยากโอ้อวดอยากโก้ อยากบำรุงบำเรอ

แต่ในคำในชุดอคติ 4 นี้ “ฉันทะ” มีความหมายในทางเสีย คือมีใจรัก แต่ขาดปัญญาที่จะวินิจฉัยว่ารักอย่างไรควร รักอย่างไรไม่ควร ซ้ำบางทีก็เข้าใจไปว่าสิ่งที่ตนทำลงไปคือเมตตา แต่หารู้ไม่ว่ากำลังลำเอียง

ดังนั้นกล่าวโดยสรุปในแง่มุมมองของศาสนาพุทธ มายาคติเป็นกลวงของอสุร ที่ชี้้นำให้คนบางพวกบางกลุ่มทำตาม เช่น ความเชื่อในการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรูปแบบเชิงสัญลักษณ์ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ขณะเดียวกันก็มีกลุ่มที่มองเห็นความสนุกครื้นเครงตามที่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากมายาคตินั้น ๆ เกิดความชอบ จึงเป็นกลุ่มฉันทาคติต่อต้านเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในขณะที่อีกกลุ่มเกิดความกลัวที่จะได้รับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ขณะเดียวกันก็ยึดมั่นในเบญจศีลเป็นผลทำให้เกิดเป็นภยาคติ ต่อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่เป็นภยาคติ ต่อการเป็นพุทธศาสนิกชนผู้ปฏิบัติในกรอบของเบญจศีล สภาวะเหล่านี้พบได้ในสังคมไทยทั่ว จึงอยู่ที่ว่า บุคคลและสังคมนั้นจะยึดถือปฏิบัติอะไรมากกว่ากัน

กล่าวโดยสรุป เมื่อกล่าวถึง อคติ คนใหญ่มองในแง่ลบ เพราะคำที่แสดงถึงสิ่งไม่ดี คือ “อ” การนำเรื่อง อคติ ไปใช้ในวงการที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมมีหลายแหล่ง เช่น ในกลุ่มครูต้องไม่มีอคติกับนักเรียนหรือวิชาชีพของตนเอง ขณะเดียวกันในทางกฎหมายก็กล่าวถึง “อคติ” ของการทำหน้าที่ตุลาการ เพราะหากผู้ทำหน้าที่ที่เกี่ยวกับความยุติธรรมมี อคติ ไตใน 4 อคติ ก็ย่อมมีผลต่อความยุติธรรม ขัดต่อหลักสุจริต ซื่อสัตย์ และจริยธรรม มรรยาทในวิชาชีพ (17) หรือแม้แต่การนำเอามายาคติ มาสร้างสมในระบบความยุติธรรมก็เป็นอันตรายต่อวิชาชีพเช่นกัน แต่หากมองในด้านตรงกันข้าม อคติ เป็นสิ่งที่ช่วยเตือนสติให้คน ลด ละ เลิก กระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องได้ แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะมองภาพลบ หรือ บวก ของ อคติ แต่สิ่งที่ประจักษ์ คือ การที่ศาสนาพุทธสอนให้คนมีสติและสำนึกถึงการกระทำในสิ่งที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองคือ การละเว้นการกระทำที่ผิดศีล อย่างน้อย ศีล 5 ซึ่งถือว่าเป็นศีลขั้นพื้นฐานของฆราวาสที่น่าจะปฏิบัติได้

ความเชื่อมโยงของอิทธิพลของมายาคติ ภยาคติ และฉันทาคติ กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” เมาแล้วขับ(รถ)”

ดังที่ได้กล่าวแล้วว่า ในทางศาสนา ไม่มีเรื่องมายาคติ แต่เป็นเรื่องของมารที่มาผจญ มายาคติเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นจะด้วยความต้องการบอกในเชิงสัญลักษณ์เพื่อให้คนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อชักชวน สร้างภาพและจินตนาการในทางที่เกิดความพอใจ ในทางบวก แต่แท้จริงอาจแฝงด้วยปัญหาก็ได้ เช่น การสร้างภาพเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สร้างความสนุก เพื่อน ให้แก่คน แต่แท้จริงพิษภัยของแอลกอฮอล์ก็มีมากในการดื่มระยะยาวก็มีผลต่อสุขภาพ และหากไม่มีการควบคุมตนเองดื่มแล้วเมาขับรถก็เกิดอันตรายทั้งต่อตนเองและผู้อื่นในการเกิดอุบัติเหตุ ดังสถิติที่กล่าวมาข้างต้น

ในหลักปฏิบัติศาสนาพุทธ เบญจศีลเป็นธรรมปฏิบัติขั้นพื้นฐานของพุทธศาสนิกชน ศีลข้อสุดท้าย คือ ให้ละเว้นการดื่มสุราซึ่งหมายรวมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภท หากใครรับศีลแล้วไม่ปฏิบัติก็ไม่ผลหรือการลงโทษทางศาสนา แต่ผู้นั้นจะรับรู้เองว่า “ตนกระทำผิดศีลข้อ 5”

เช่นเดียวกับ ภัยาคติ เป็นอคติ ที่ศาสนาสอนให้ พุทธศาสนิกชนพึงระวังว่า จะมีผลต่อความคิดของคนคนนั้นในทางที่ถูกหรือผิด เช่น ภัยาคติ ที่มีต่อการดื่มสุรา เป็นการกลัวบาปที่เกิดจากการผิดศีลข้อ 5 กล่าวว่่าดื่มสุราแล้วจะเกิดการทะเลาะเบาะแว้ง อันตรายจากการเมาแล้วขับ

ส่วนฉันทาคติ เป็นอคติที่มาจากความพอใจ เช่น พอใจที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้ได้เพื่อน ได้ปลดปล่อยความเครียด ดังนั้นเป็นต้น

เมื่อนำเอาหลักทั้งทางศาสนาและหลักของสัจยวิทยามาสัมพันธ์กันว่า เกี่ยวเนื่องกันเช่นไร ก็พบว่า หากความเชื่อใดมีอิทธิพลมากกว่ากัน ผลที่ได้ต่างกันคือ หากมายาคติที่มีต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นไปในทางดีแล้วดี ร่วมกับฉันทาคติที่มีต่อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และละเลยศีลข้อ 5 ผลก็คือ เมื่อดื่มแล้วตัดสินใจขับรถเพราะรู้สึกสนุก ไม่กลัวถูกจับ

แต่ในทางตรงข้าม คือ มายาคติที่รับรู้สิ่งที่แฝงในคำโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร่วมกับความกลัวต่อบาป ตั้งใจปฏิบัติตามศีลข้อ 5 เกรงกลัวผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น เจ็บป่วย ก็จะไม่ดื่ม และไม่ขับรถขณะเมา กลัวถูกจับ

แต่ยังมีอีกกลุ่มคือ ละเว้นการปฏิบัติตามศีลข้อ 5 เชื่อในคำโฆษณาว่าดื่มสุราแล้วดี มีเพื่อน ชอบดื่มสุรา/เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ดื่มแล้วไม่ขับ กลัวถูกจับ

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ในการเชื่อมโยง มายาคติ ภัยาคติ และฉันทาคติ อาจสร้างรูปแบบแนวคิดเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วบางรายขับรถ บางรายดื่มแล้วไม่ขับรถ และบางรายไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เลย

ปัจจุบันได้มีการรณรงค์ให้ลดการดื่มสุรา/เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงสำคัญคือ ช่วงเวลาเข้าพรรษา สำหรับผู้นับถือศาสนาพุทธ เพราะคิดว่าดีกว่าไม่ดเสียเลย นักดื่มบางรายสามารถทำได้จนครบเวลา 3 เดือน แต่ก็มีจำนวนหนึ่งที่ทำไม่ได้ไม่ตลอดระยะเวลา

KENNETH M, และคณะ (1996) ศึกษาในกลุ่มคนที่มีเชื้อชาติไอริชกับสก๊อตที่เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา พบว่า คนไอริชที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิก จะมีโอกาสดื่มและสูบบุหรี่มากกว่าคนที่มีเชื้อชาติสก๊อต แสดงให้เห็นว่า ความต่างของเชื้อชาติมีผลต่อความเชื่อในเรื่องศาสนาและการร่วมกิจกรรมทางศาสนาก็มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วย(18)

Ellison และคณะ (2008) ศึกษาความสัมพันธ์ของศาสนากับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มวัยรุ่น พบว่า อิทธิพลของศาสนาต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีน้อยมาก เนื่องจากมีอิทธิพลจากการที่คนในครอบครัวดื่ม และการปรุงรสนชาติของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้วัยรุ่นตัดสินใจดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะเห็นได้ว่า การปรุงแต่งรสนชาติเป็นมายาคติที่นำไปวัยรุ่นนิยมดื่ม ขณะเดียวกัน อิทธิพลของศาสนา (คริสต์ศาสนา) ในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องก็มีอิทธิพลในทางอ้อม(19) ทั้งนี้ คำสอนและประเพณีปฏิบัติที่ต่างศาสนาก็มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เช่นกัน

Ghosh (2013) ศึกษา พฤติกรรมการดื่มของผู้นับถือศาสนาอิสลาม ฮินดูและซิกข์ พบว่า ในกลุ่มผู้นับถือศาสนาอิสลามดื่มน้อยที่สุด ในกลุ่มศาสนาฮินดูพบว่า มีการดื่มทั้งหญิงและชาย โดยเฉพาะเมื่อมีพิธีกรรม

ทางศาสนามากกว่าการตีที่บ้าน ส่วนศาสนาซิกข์ ไม่พบว่าผู้หญิงซิกข์ตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ ด้านเศรษฐกิจฐานะ พบว่า คนที่มีเศรษฐกิจฐานะต่ำ ตีมากกว่าคนที่มีเศรษฐกิจฐานะปานกลาง(20)

ต้องยอมรับว่า อิทธิพลของโฆษณามีส่วนสำคัญต่อพฤติกรรมการซื้อและการขายและบริการอื่น ๆ ดังเช่น พรรณพิลาศ กุลติลภ พบว่า โฆษณาเคลื่อนไหวร้อยแห่งวัยสำหรับผู้หญิงทั้งหมด ได้สร้างความหมายของ ความงามสำหรับผู้หญิงวัยกลางคนผ่านองค์ประกอบทั้งด้านวจนภาษาและอวจนภาษาควบคู่กัน โดยความหมายของความงามของผู้หญิงวัยกลางคนที่ถูกประกอบสร้าง คือ ความงามแบบ อ่อนเยาว์ ไร้ ริ้วรอย เนื่องจากริ้วรอยคืออุปสรรคแห่งอายุที่เพิ่มมากขึ้น และมีความหมายถึง ความไม่สวยงามอันเป็นปัญหาสำคัญที่ผู้หญิงวัยกลางคนทุกคนต้องพบเจอ และจากการ สัมภาษณ์พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีการถอดรหัสสารภาพยตร์โฆษณาดังกล่าวในรูปแบบ การอ่านความหมายแบบจุดยืนที่ผู้รับสารต่อรองความหมาย เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างทุกคน สามารถตีความสารได้ถูกต้องตามที่ผู้ส่งสารต้องการ แต่ไม่ได้เกิดความเชื่อคล้อยตามสารในโฆษณานั้นทั้งหมด(21)

เสริมศักดิ์ ขุนพล (2019) สำรวจรูปแบบของกลยุทธ์การสื่อสารการตลาด แบบเช็กซีของธุรกิจเครื่องตีแอลกอฮอล์ในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ.2551-2560 วิเคราะห์จากเอกสารที่ มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการสื่อสารการตลาดของเครื่องตีแอลกอฮอล์ประเภทเบียร์ที่มีการจำหน่าย ในประเทศไทย พบว่าเครื่องตีแอลกอฮอล์ที่ใช้กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบเช็กซีมีทั้งหมด 11 ตราสินค้า และมีเครื่องมือการสื่อสารการตลาด 5 รูปแบบ ได้แก่การประกวดสาวเช็กซี ปฏิทินเช็กซี การเข้าร่วมกิจกรรมปาร์ตี้ในช่วงเทศกาลต่างๆ การสนับสนุนฟรีตีในงานแฟร์หรือกิจกรรมพิเศษต่างๆ และสาวเชียร์เบียร์หรือออกบูธ ซึ่งทุกแบรนด์มีการสร้างสรรค์กิจกรรมการสื่อสารการตลาดแบบเช็กซี แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับแผนการตลาด ภาพลักษณ์ของสินค้า งบประมาณของบริษัท และนโยบายของรัฐใน ช่วงเวลานั้น โดยมีนักการตลาดเป็นผู้เสนอและคัดสรรตามพื้นฐานบริบทของสังคมและกลุ่มผู้ซื้อ(22) การใช้การกระตุ้นผู้ตีโดยนำเอาความสวย ความสนุกเข้ามาเป็นมายาคติที่ส่งเสริมให้มีผู้สนใจตีมากขึ้นเพราะทำให้เห็นภาพความสุข สนุกที่คล้อยตามไปด้วย

ก่อนที่มายาคติ ภยากติ และฉันทาคติ จะเข้ามามีส่วนในการตัดสินใจตีหรือไม่ คนต้องใช้วิจารณ์ญาณ ในเบญจศีลข้อที่ 5 ว่า การตีเป็นการผิดศีล และต้องเลือกที่จะโน้มน้าวโดยมายาคติที่เห็นภาพเครื่องตีแอลกอฮอล์และการโฆษณา หรือ หยุดเพียงแค่นั้นโดยไม่ตีเครื่องตีแอลกอฮอล์เพราะเกรงกลัวบาปเมื่อเกิดมีมายาคติในการตัดสินใจจะเลือกการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ สิ่งที่เกิดขึ้นต่อมาคือ อคติ ในส่วนของฉันทาคติและภยากติ ว่า อะไรมีอิทธิพลมากกว่ากัน ส่งผลให้ตัดสินใจตีหรือไม่ตี และเมื่อตีแล้วจะหยุดหรือรู้สึกสนุก อยากลองทำความตื่นเต้น ขาดความยับยั้งชั่งใจในการขับรถเป็นเหตุให้เกิดอุบัติเหตุ

วัดหลวง พระอารามหลวง วัดราชฎ์ วัดร้าง (23)

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ประชาชนส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา สถานที่ที่ขุมนุมสำคัญของพุทธศาสนานิกชน หรือสถานที่ที่เป็นศูนย์กลางของพุทธศาสนาก็คือ วัด ในประเทศไทยมีวัดเป็นจำนวนมากแบ่งออกเป็น พระอารามหลวงหรือวัดหลวง วัดราชฎ์ และวัดร้าง

วัด หรือ อาวาส คือ คำเรียกสถานที่สำหรับประกอบกิจกรรมทางศาสนา ของผู้นับถือศาสนาพุทธ วัดทั้งหมดทั่วประเทศแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ วัดที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา และสำนักสงฆ์ วัดที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา คือวัดที่มีอุโบสถเป็นที่ทำสังฆกรรม คำว่า **วิสุงคามสีมา** ในที่นี้หมายถึงเขตที่พระมหากษัตริย์พระราชทานแก่สงฆ์เพื่อใช้เป็นี่สร้างโบสถ์ **สำนักสงฆ์** คือ วัดที่ยังไม่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาจึงไม่มีอุโบสถ

นอกจากนี้แล้วยังแบ่งตามลักษณะความสำคัญได้อีก 3 ประเภท คือ

1.พระอารามหลวง คือ วัดที่พระมหากษัตริย์ หรือพระบรมวงศานุวงศ์ เช่น สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระยุพราช ทรงสร้างหรือทรงบูรณปฏิสังขรณ์ หรือมีผู้สร้างน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายเป็นวัดหลวง และวัดที่ราษฎรสร้าง หรือบูรณปฏิสังขรณ์ และขอพระราชทานให้ทรงรับไว้เป็นพระอารามหลวง เช่น วัดอรุณราชวรารามวรมหาวิหาร

พระอารามหลวง ซึ่งหมายถึงวัดที่พระมหากษัตริย์ทรงสร้าง หรือทรงรับไว้เป็นวัดของพระราชวงศ์ หรือเป็นวัดที่ทรงอุปถัมภ์นั้น แต่ละวัดอาจมีฐานะ หรือระดับชั้นแตกต่างกันออกไป การจัดลำดับชั้นของวัดหลวง เริ่มมีขึ้นในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อ พ.ศ 2485 ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดระเบียบแบ่งชั้นพระอารามหลวงออกเป็น 3 ชั้น คือ ชั้นเอก ชั้นโท และชั้นตรี แต่ละชั้นยังแยกระดับออกไปอีกหลายระดับ โดยมีสร้อยต่อท้ายชื่อวัดตามฐานะดังนี้

1.พระอารามหลวง ชั้นเอก ได้แก่ วัดที่มีความสำคัญ มีเจดีย์สถานบรรจุพระบรมอัฐิ หรือเป็นวัดที่มีเกียรติสูง มี 3 ระดับ คือ

2.1) ราชวรมหาวิหาร วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม พระอารามหลวง ชั้นเอก ชนิด ราชวรมหาวิหาร

2.2) ราชวรวิหาร

2.3) วรมหาวิหาร

2.พระอารามหลวง ชั้นโท ได้แก่วัดที่มีเจดีย์สถานสำคัญ หรือวัดที่มีเกียรติ มี 4 ระดับ คือ

2.1) ราชวรมหาวิหาร

2.2) ราชวรวิหาร

2.3) วรมหาวิหาร

2.4) วรวิหาร

3.พระอารามหลวง ชั้นตรี ได้แก่วัดที่มีเกียรติ วัดประจำหัวเมือง หรือวัดที่มีความสำคัญชั้นรอง มี 3 ระดับ คือ

3.1) ราชวรวิหาร

3.2) วรวิหาร

3.3) วัดที่ไม่มีสร้อยต่อท้าย (สามัญ)

การกำหนดแบ่งชนิดของพระอารามหลวงเริ่มมีขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2457 วัดหลวงที่มีฐานะสูงสุด คือ ชั้น

เอกพิเศษ ชนิดราชวรมหาวิหาร มีทั้งหมด 6 วัด อยู่ในกรุงเทพมหานคร 4 วัด คือ วัดพระเชตุพลวิมลมังคลาราม วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ วัดสุทัศนเทพวราราม วัดอรุณราชวราราม และวัดพระปฐมเจดีย์ วัดพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

วัดราษฎร์ ได้แก่วัดที่ประชาชนสร้าง หรือปฏิสังขรณ์ เช่น วัดประสาธตบุญญาวาส เป็นต้น

วัดร้าง คือวัดที่ทรุดโทรม ไม่มีพระสงฆ์พำนักอาศัยจำพรรษา ทางราชการจะขึ้นทะเบียนไว้ ซึ่งหากบูรณะได้อาจยกเป็นวัดมีพระสงฆ์ต่อไป เช่น วัดไชยวัฒนาราม (พระนครศรีอยุธยา)

อย่างไรก็ตาม พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช ป.ธ.9 ราชบัณฑิต) เจ้าอาวาสวัดราชโอรสาราม ได้ให้ความหมายของคำว่า "วัดหลวง" คือ วัดในพระพุทธศาสนาที่ได้รับยกย่องสถาปนาให้เป็นวัดพิเศษจากวัดราษฎร์ทั่วไป เรียกเต็มว่า "พระอารามหลวง"(23)

ทั้งนี้วัดที่จะได้รับสถาปนาเป็นพระอารามหลวงนั้น ต้องมีลักษณะอย่างน้อย 3 ประการ คือ

- 1.เป็นวัดที่พระเจ้าแผ่นดินทรงสถาปนา หรือพระราชวงศ์ชั้นสูงสร้าง
- 2.เป็นวัดที่พระเจ้าแผ่นดินทรงสนับสนุนให้พระราชวงศ์ หรือ ข้าราชการบริหารสร้าง และ
- 3.เป็นวัดราษฎร์ที่ได้รับการยกขึ้นเป็นพระอารามหลวง โดยได้ลักษณะตามกฎเกณฑ์การยกวัดราษฎร์ขึ้นเป็นพระอารามหลวง

จากที่กล่าวมาข้างต้นถึงความแตกต่างของวัดในชั้นต่าง ๆ แต่โดยทั่วไปแล้วประชาชนที่ไปทำบุญนึกถึงความต่างของวัดน้อยมากหรือไม่ก็นึกถึงเลย เนื่องจากความต่างของวัดหรือลำดับชั้นของวัดไม่เกี่ยวข้องกับการไปทำบุญ จัดงานหรือประกอบศาสนกิจ ทั้งนี้เพราะทุกวัดที่มีการจดทะเบียนจะอยู่ภายใต้การดูแลกำกับของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

การกำหนดบทลงโทษสำหรับความผิดเมาแล้วขับ(24)

เมื่อถึงเทศกาลปีใหม่ สิ่งที่เกี่ยวข้องกันคือ การบันทึกสถิติการเกิดอุบัติเหตุในช่วง 7 วัน ก่อนและหลังวันขึ้นปีใหม่ เพราะที่ผ่านมาพบว่า เมืองค์ประกอบที่สำคัญคือ เมาสุรา แล้วขับรถ เกิดอุบัติเหตุ เป็นผลให้เกิดความสูญเสียทั้งทรัพย์สินและชีวิต รัฐและหลายองค์กร ได้พยายามหาวิธีการในการลดปัญหาทั้งโดยการปรับเปลี่ยนกฎหมายเพิ่มบทลงโทษและมาตรการการเฝ้าระวัง และเมื่อวันที่ 5 ม.ค. 64 เวลา 10.00 น. ที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ศูนย์อำนวยการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนช่วงเทศกาลปีใหม่ พ.ศ.2564 สรุปสถิติอุบัติเหตุทางถนนช่วงเทศกาลปีใหม่ 2564 ช่วง 7 วันของการรณรงค์ “ชีวิตวิถีใหม่ ขับขี่อย่างปลอดภัย ไร้อุบัติเหตุ” ระหว่างวันที่ 29 ธ.ค. 63 - 4 ม.ค. 64 เกิดอุบัติเหตุรวม 3,333 ครั้ง ผู้เสียชีวิต 392 ราย ผู้บาดเจ็บ 3,326 คน ทั้งนี้ ศปถ.ประสานจังหวัดบูรณาการสร้างความปลอดภัยทางถนนอย่างต่อเนื่อง โดยกำชับจังหวัดถอดบทเรียนและวิเคราะห์ข้อมูลสถิติอุบัติเหตุทางถนน เพื่อนำไปสู่การกำหนดมาตรการและแนวทางที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาอุบัติเหตุทางถนนในแต่ละพื้นที่ พร้อมบังคับใช้กฎหมายจราจรอย่างเคร่งครัด รวมถึงประชาสัมพันธ์สร้างจิตสำนึกความปลอดภัยทางถนน เพื่อร่วมกันสร้างความปลอดภัยทางถนนอย่างยั่งยืนต่อไปความผิดฐานเมาแล้วขับเป็นความผิดอาญาและมีบทลงโทษโดยมีอัตราตั้งแต่ปรับจนถึงจำคุก ดังนี้

1. ค่าปรับมาแล้วซ้ำเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บทั้งทางร่างกายและจิตใจ ค่าปรับอยู่ที่ 20000 – 100000 บาท และมีโทษจำคุก 1-5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ และมีโอกาสถูกพักการใช้ใบขับขี่อย่างน้อย 1 ปี หรืออาจพักใช้ขับขี่ 1 ปี
2. เมาแล้วซ้ำเหตุเกิดจากความประมาทและเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บสาหัส ค่าปรับอยู่ที่ 40000 -120000 บาท และมีโทษจำคุก 1-5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ และมีโอกาสถูกพักการใช้ใบขับขี่อย่างน้อย 6 เดือนถึง 2 ปี หรือเพิกถอนใบขับขี่
3. ค่าปรับมาแล้วซ้ำเหตุเกิดจากความประมาทและทำให้ผู้อื่นเสียชีวิต : ค่าปรับ 60,000-200,000 บาท และได้รับโทษจำคุก 2-6 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับและมีสิทธิ์ถูกพักการใช้ใบขับขี่อย่างถาวร

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า องค์ประกอบของการเกิดปัญหาพฤติกรรม เมาแล้วซ้ำมีผลพวงจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยคนเหล่านั้นมีความคิดต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อาจเหมือนหรือต่างกันตามการรับรู้ของแต่ละบุคคลจากมายาคติในเรื่องการโฆษณา ความเชื่อในตนเอง ความกลัวต่อผลที่จะเกิดขึ้น ทั้งจาก มายาคติ ฉันทาคติ และ ภัยาคติ ที่มีในแต่ละบุคคลว่า อะไรที่มีผลต่อการตัดสินใจในการกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ ที่แตกต่างกัน

โครงการหมู่บ้าน/ชุมชนรักษาศีล 5 (25, 26)

ศาสนาพุทธถือปฏิบัติความเชื่อมโยงของการดื่มสุรากับปัญหาที่กระทบถึงการปฏิบัติศีลข้ออื่นตามพุทธวจนจะยืนยันหลักศีลห้า โดยถือว่าเป็นคุณธรรมพื้นฐาน เหล้าและสุราจึงไม่ควรดื่มกินเพราะเป็นเหตุให้ขาดสติ แสดงว่า แม้แต่พุทธศาสนาเองก็ไม่ได้มองเหล้าในฐานะสิ่งเลวร้ายโดยตัวมันเอง พุทธศาสนาไม่มีบาปบุญแบบเทวโองการ แต่บาปบุญสัมพันธ์กับประโยชน์ทางกายใจ จึงไม่มีกฎเกณฑ์ที่ปราศจากที่มาที่ไป

ดังนั้น เหล้าควรงดเว้นเพราะมันนำไปสู่การขาดสติ แต่หากไม่ขาดสติก็พึงพิจารณาให้แยบคาย ด้านการห้ามนี้ในนิกายเถรวาทเน้นมาก หรือทางหนึ่งศีลข้อนี้คือปฏิกิริยาที่มีต่อ “น้ำโสมของพราหมณ์” คือต่อต้านพิธีกรรมและความเชื่อพราหมณ์ไปในตัว

อีกด้าน พุทธศาสนาในนิกายอื่นๆ ไม่ได้มองเหล้าในแง่ลบแต่เพียงอย่างเดียว มีทั้งดื่มเล็กๆ น้อยๆ ในฐานะเภสัช เช่น ในญี่ปุ่น หรือมีตัวอย่างของภิกษุฉันเหล้าแต่นับถือกันว่าเป็นอรหันต์ในตำนานพื้นบ้านจีนอย่างจี้กง

ในฝ่ายวัชรยานซึ่งมีเทคนิควิธีการแบบตันตระนั้น เหล้าถูกนำมาเป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรม สำหรับถวายพระธรรมบาลและเจ้าที่เจ้าทาง รวมทั้งใช้ในพิธีปรุง “อมฤต” และการชุมนุมที่เรียกว่า “คณจักร” ด้วย แต่มิได้แปลว่า ทั้งพระและผู้ปฏิบัติจะกินเหล้ายกกันเมามายทุกวัน แต่กินในทางพิธีกรรมและใช้เป็นอุปายะซึ่งมีทัศนคติต่างๆ ตันตระฮินดู แม้ว่าจะมีรายละเอียดต่างออกไปบ้าง

พุทธศาสนาเองในศีล 5 ข้อสุดท้ายก็บอกว่าให้งดสุราเมรัย พระพุทธองค์กล่าวในสัพพหลุสสูตรที่กล่าวถึงผลของการผิดศีล 5 ว่า ‘วิบากแห่งการดื่มสุราและเมรัยอย่างเบาที่สุด ย่อมยังความเป็นบ้าให้เป็นไปแก่

ผู้มาเกิดเป็นมนุษย์’ คำสอนทางศาสนาพุทธจึงมักกล่าวว่าการฝึกสติข้อสุดท้ายคือที่มาของการฝึกสติที่เหลือ และแนวทางสำคัญของพุทธศาสนาตามชื่อคือการเป็น ‘พุทธะ’ คือการเป็นผู้ตื่นรู้ แน่ละการตี๋มสุราที่ทำให้ สติสัมปชัญญะของเราเลื่อนรางไปย้อมเป็นสิ่งที่ควรงดเว้นตามแนวทางของพุทธศาสนา

ความพยายามที่จะให้ประเทศไทยซึ่งประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธได้หันกลับมาเป็น พุทธศาสนิกชนตามหลักศาสนา จึงมีการจัดโครงการที่เรียกว่า โครงการหมู่บ้าน/ชุมชนรักษาศีล 5 โดยมี สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ ครั่งดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดนันทนาวา เป็นประธานอำนวยการโครงการ หมู่บ้านรักษาศีล 5 โดยมีเจตนารมณ์ที่จะเสริมสร้างและสมานฉันท์ของคนในชาติ ให้เกิดความสงบ สันติสุข มีความสามัคคีกลมเกลียวกัน สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ เพื่อให้คนไทยที่ นับถือศาสนาพุทธได้นำหลักการศีลห้ามาปฏิบัติอย่างต่อเนื่องในชีวิตประจำวัน โดยมีการอบรม ประชาชน จำนวน 5914 หน่วยทั่วประเทศ ที่ได้ดำเนินการตามหัวข้ออบรม 8 หัวข้อ คือ ศีลธรรมและวัฒนธรรม สุขภาพ อนามัย สัมมาชีพ สันติสุข ศึกษาสงเคราะห์ สาธารณสงเคราะห์ กตัญญูกตเวทิตาธรรม และสามัคคีธรรม ใน การดำเนินงานมีคณะทำงานประกอบด้วย สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ร่วมกับคณะสงฆ์ หน่วยงาน ราชการ สถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์กรเครือข่ายชาว พุทธ ได้ขับเคลื่อนโครงการเพื่อสนับสนุนนโยบายการรักษาศีลห้าของประชาชน และกำหนดเป้าหมายทุก ตำบล ทุกหมู่บ้านทั่วประเทศ พร้อมทั้งตั้งเป้าตัวชี้วัด ให้เกิดสัมฤทธิ์ผลอย่างเป็นรูปธรรม ภายใน 4 ปี (ปี 2557-2560) แต่ต่อมาพบว่า ขาดการติดตามประเมินผลและโครงการขาดผู้ดำเนินการอย่างแท้จริง จึงพบว่า โครงการหมู่บ้าน/ชุมชนรักษาศีล 5 จึงเป็นเพียงตำนานที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติพยายามฟื้นฟูการ ปฏิบัติในกรอบศีลห้าแต่ยังไม่บรรลุผลตามที่คาดหวัง

จากที่ได้ทบทวนวรรณกรรมข้างต้น จะเห็นได้ว่า หลักการของศาสนาพุทธคือ การให้พุทธศาสนิกชน ได้เข้าใจหลักธรรมและการปฏิบัติที่อยู่ในกรอบของศาสนาที่ไม่ได้บังคับให้ปฏิบัติ แต่ให้พุทธศาสนิกชนได้คิด และไตร่ตรองสิ่งที่ถูกและผิดและเลือกปฏิบัติในการที่จะไม่ทำร้ายทั้งตนเองและคนรอบข้าง คือ การนำหลักการ ปฏิบัติตามหลักการพื้นฐานของการดำรงชีวิต คือ การรักษาศีลห้า

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดของประชาชนในชุมชนในกรุงเทพมหานคร และ บทบาทแนวคิดของพระสงฆ์ต่อมายาคติ ฉันทาคติ และภยาคติ ต่อ การตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์แล้วไม่ขับหรือขับรถประเภทต่าง ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนกับวัด/ศาสนา

พื้นที่ศึกษา ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นพื้นที่เขตเมืองทุกพื้นที่ มีความหลากหลายของกลุ่มคน ความเจริญ การขยายเมือง และความเป็นเมืองมีผลต่อความหลากหลายของขนบธรรมเนียมและกลุ่มคนที่จัดได้ว่า มีทั้งกลุ่มผู้ที่อยู่อาศัยดั้งเดิม กลุ่มย้ายถิ่นชั่วคราว ย้ายถิ่นถาวร และประชากรแฝง กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยเขตพื้นที่ทั้งสิ้น 50 เขต และมีวัดรวมทั้งสิ้น 454 วัด

การวิจัยนี้มีกลุ่ม/องค์กรที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 3 กลุ่ม ประกอบด้วย

1. ผู้ที่อาศัยในชุมชนเป้าหมายที่อยู่รอบวัดโดยรอบตั้งแต่ 1-100 เมตร โดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง 2 เขต (จาก 50 เขต สุ่มเลือก 5 วัด ต่อ ชุมชน รวม 10 วัด 10 ชุมชน ชุมชนละ 12 ครั้วเรือน ครั้วเรือนละ 1 ราย รวม 120 ราย

2. ผู้นำชุมชนแต่ละชุมชน จำนวน 10 คน

3. พระภิกษุระดับเจ้าอาวาสในวัดของชุมชนเป้าหมาย โดยเป็นเจ้าอาวาสวัดละ 1 รูป รวม 10 รูป

4. เจ้าหน้าที่ของเขตที่ได้รับการเลือกในส่วนงานวัฒนธรรมในเขตพื้นที่เป้าหมายตั้งอยู่ จำนวน 2 ราย

รูปแบบการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการ สัมภาษณ์ และ สังเกตพฤติกรรมในชุมชน ในช่วงเทศกาลวันสงกรานต์และวันประกอบพิธีกรรมทางศาสนา

พื้นที่ ประชากร จำนวนขนาดตัวอย่าง และการเลือกตัวอย่าง

1. เนื่องจากกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยเขตพื้นที่ทั้งสิ้น 50 เขต และมีวัดในแต่ละพื้นที่เฉลี่ย 9 วัด ต่อพื้นที่ (มีวัดทั้งสิ้น 454 วัด) เนื่องจากสถานการณ์มีการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ผู้วิจัยจึงกำหนดพื้นที่ศึกษา 2 เขต โดยสุ่มจาก 50 เขต เขตละ 5 วัด รวม 10 วัด

2. กำหนดขอบเขตพื้นที่ศึกษา โดยให้วัดเป็นศูนย์กลาง และกำหนดบ้านที่อยู่ใกล้วัดมากที่สุดและห่างไม่เกิน 100 เมตร จำนวน 12 หลังคาเรือน สัมภาษณ์หลังคาเรือนละ 1 ราย รวมทั้งสิ้น 120 ราย ดังนี้

2.1 เพศชาย /หญิง

2.2 สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ดี

2.3 อายุ 20-60 ปี

2.4 ยินดีให้ความร่วมมือ

2.5 นับถือศาสนาพุทธ

3.นิมนต์เจ้าอาวาสวัดในพื้นที่ศึกษาทั้ง 10 วัด รวม 10 รูป ขอสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมทางศาสนาและความสัมพันธ์ระหว่างวัดและชุมชน ฉันทาคติและภยาคติในเรื่องเมาแล้วขับในแง่พุทธศาสนา

4.ผู้นำชุมชนทั้ง 10 ชุมชน

5.เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานด้านวัฒนธรรมของเขตที่ได้รับการสุ่มเป็นเขตเป้าหมาย เขตละ 1 ราย รวม 2 ราย

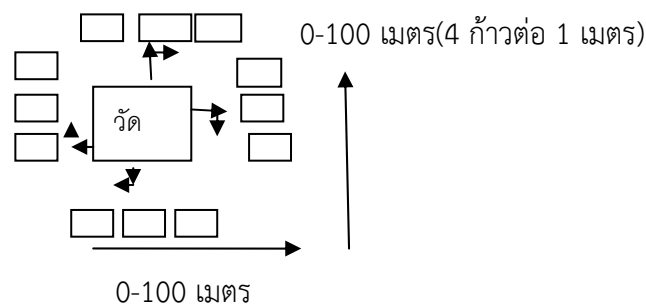
รวมทั้งสิ้น 142 ราย

การกำหนดขอบเขตพื้นที่

1.ให้วัดเป็นศูนย์กลาง โดยเริ่มจากกำแพงวัด นับบ้านจากกำแพงวัดโดยรอบทั้ง 4 ทิศ

2.หากหลังคาเรือนใดไม่ต้องการให้ข้อมูลผู้วิจัยก็จะเลือกบ้านถัดไปจนครบ 12 หลังคาเรือนในแต่ละพื้นที่

3.นับบ้านแรกที่ติดกำแพงวัดด้านนั้น หรือ ใกล้กำแพงมากที่สุดในระยะนั้น เป็นบ้านแรกและถัดต่อไปไปทางขวามือเป็นบ้านหลังที่ 2 บ้านหลังที่ 3 อยู่ถัดไปทางขวามือของบ้านหลังที่ 2 โดยห่างจากกำแพงวัดไม่เกิน 100 เมตร (นับก้าวประมาณ 4 ก้าว ต่อ 1 เมตร) หากบ้านหลังใดไม่ให้ความร่วมมือก็จะถอยบ้านถัดไปจนครบทิศละ 3 หลังคาเรือน กรณีเป็นร้านค้าก็นับเป็นบ้านที่ศึกษาเช่นกัน

แผนภาพที่ 2 แผนผังการเก็บข้อมูลโดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง รัศมีโดยรอบ 100 เมตร

เครื่องมือ/แบบเก็บข้อมูล

การวิจัยนี้เก็บข้อมูล 3 ส่วน คือ

1. แบบสังเกตพฤติกรรมชุมชน โดยการเดินสำรวจลักษณะชุมชน พฤติกรรมคนในชุมชน วัด
2. แบบสัมภาษณ์

2.1 ประชาชน ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไป อายุ เพศ ระดับการศึกษา พฤติกรรม สุขภาพ (พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และสูบบุหรี่) ของคนในครอบครัวและผู้ให้สัมภาษณ์ความเชื่อ ในบาปบุญและการปฏิบัติศาสนกิจ ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน ความสัมพันธ์กับวัด และคนในชุมชน การร่วม กิจกรรมทางศาสนา การมองปัญหาเมาแล้วขับ ปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชุมชน ความเห็นต่อการ โฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งตรงและแฝง การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน การออกกฎหมาย/ ประกาศห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ช่วงวันสำคัญทางศาสนาและวันสำคัญอื่น ๆ การมองการแก้ปัญหา ดื่มไม่ขับระดับชุมชน และระดับประเทศ และเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาทั้งระดับชุมชนและประเทศ

ผู้เก็บข้อมูลต้องบันทึกระยะระหว่างบ้านเป้าหมายและวัด

2.2 สัมภาษณ์พระสงฆ์เจ้าอาวาส ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป อายุ การศึกษา จำนวนพรรษา ที่บวช ตำแหน่งปัจจุบัน ระยะเวลาที่จำพรรษาที่วัดปัจจุบัน การจัดกิจกรรมศาสนา การร่วมกิจกรรมของชุมชน ปัญหาเมาแล้วขับผลกระทบต่อชุมชน แนวทางการแก้ปัญหาด้วยการใช้องค์ประกอบทางศาสนา

2.2 ผู้นำชุมชน ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไป อายุ เพศ ระดับการศึกษา พฤติกรรมสุขภาพ (รวมถึงพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และสูบบุหรี่) ของคนในครอบครัวและผู้ให้สัมภาษณ์ ระยะเวลาที่ อาศัยในชุมชน ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้นำชุมชน ความสัมพันธ์กับวัด และคนในชุมชน การร่วมกิจกรรม ทางศาสนา ความเชื่อในบาปบุญและการปฏิบัติศาสนกิจ การมองปัญหาเมาแล้วขับ ปัญหาการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ชุมชน ความเห็นต่อการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งตรงและแฝง การจำหน่ายเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ในชุมชน การออกกฎหมาย/ประกาศห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ช่วงวันสำคัญทางศาสนา และวันสำคัญอื่น ๆ การมองการแก้ปัญหาดื่มไม่ขับระดับชุมชน และระดับประเทศ และเสนอแนวทางในการ แก้ปัญหาทั้งระดับชุมชนและประเทศ ผู้เก็บข้อมูลต้องวาดแผนที่บ้านที่สัมภาษณ์และระยะห่างจากวัด

2.3 เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานด้านวัฒนธรรมของเขตที่ได้รับการสุ่มเป็นเขตเป้าหมาย ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป อายุ เพศ ระดับการศึกษา พฤติกรรมสุขภาพ (รวมถึงพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์และสูบบุหรี่) ระยะเวลาที่เข้ามาสัมผัสชุมชน ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง ความสัมพันธ์กับวัดและ คนในชุมชน การร่วมกิจกรรมทางศาสนากับคนในชุมชน การมองปัญหาเมาแล้วขับ ปัญหาการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ชุมชน ความเห็นต่อการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งตรงและแฝง การจำหน่ายเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ในชุมชน การออกกฎหมาย/ประกาศห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ช่วงวันสำคัญทางศาสนา และวันสำคัญอื่น ๆ การมองการแก้ปัญหาดื่มไม่ขับระดับชุมชน และระดับประเทศ และขอเสนอแนะแนวทาง ในการแก้ปัญหาทั้งระดับชุมชนและประเทศ

3.แบบประเมิน มายาคติ ฉันทาคติและภยาคติ จำนวน 30 ข้อโดยประชาชนเป็นผู้ตอบด้วยตนเอง หากไม่สามารถตอบได้ ให้ผู้เก็บข้อมูลอ่านให้ฟังโดยไม่ต้องอธิบายเพิ่ม

การเตรียมและทดสอบแบบเก็บข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้จัดประชุมร่วมกันเพื่อวางแนวทางในการสร้างแบบเก็บข้อมูลเพื่อที่ครอบคลุมกรอบแนวคิดด้านมายาคติ ฉันทาคติ และ ภยาคติ โดยไม่เลือกในส่วนโมหะคติ และ โทสะคติ เพราะเป็นแนวทางด้านอารมณ์มากกว่า เรื่องของแนวคิดทางศีลธรรมโดยนำไปปรึกษาพระสงฆ์ชั้นผู้ใหญ่ถึงความครอบคลุมของแนวทางที่เกี่ยวข้องกับศาสนาและการปฏิบัติศาสนกิจของประชาชน/ฆราวาส

แบบเก็บข้อมูลประกอบด้วย

1.แบบสัมภาษณ์พระภิกษุ ระดับเจ้าอาวาส ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ 1.30 ชั่วโมง ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป

2.เจ้าหน้าที่รัฐ ที่รับผิดชอบพื้นที่เป้าหมาย 2 พื้นที่ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ใช้เวลาประมาณ 1.30 ชั่วโมง ประกอบด้วย

3.ผู้นำชุมชน

4.ประชาชนที่อาศัยในชุมชน โดยสุ่มตัวอย่างประชาชนในชุมชน ตามแบบแผนที่วางไว้ กล่าวคือ เป็นผู้ที่อาศัยรอบวัดเป้าหมาย ห่างจากรั้ววัดทั้ง 4 ด้าน ในรัศมี 100 เมตร ห่างจากรั้วของวัด จำนวนทั้งสิ้น 120 หลังคาเรือน โดยสุ่มภาษาผู้ที่อาศัยอยู่ที่บ้านเป้าหมาย บ้านละ 1 คน โดยการสัมภาษณ์ และประเมินความคิดและการปฏิบัติ ทั้งการสัมภาษณ์และการตอบแบบประเมินด้วยตนเอง โดยใช้เวลาในการเก็บข้อมูลรายละเอียด 1.30 ชั่วโมง

เนื่องจากแบบเก็บข้อมูลดังกล่าว มีบางส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับข้อปฏิบัติทางศาสนา จึงได้นมัสการเจ้าอาวาส เปรียญ 9 ประโยค ระยะเวลาที่บวชเรียน 70 พรรษา (วัด ”ว” ให้ข้อคิดเห็น แล้วนำกลับมาจัดทำเป็นแบบเก็บข้อมูล จำนวนทั้งสิ้น 15 ข้อ แบ่งเป็น 2 หมวด คือ หมวดความเชื่อ และหมวดปฏิบัติ สะท้อนแนวคิดจำแนกเป็น มายาคติ 5 ข้อ ฉันทาคติ 5 ข้อ และภยาคติ 5 ข้อ

กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ด้วยข้อจำกัดของการวิจัยจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ในแต่ละรายจึงค่อนข้างยากกว่าเมื่อเป็นสถานการณ์ปกติคณะผู้วิจัย คณะผู้วิจัยวิเคราะห์ลักษณะพื้นที่ และลักษณะประชาชนที่อาศัยในพื้นที่ทั้ง 5 เขต พบว่า จากสถานการณ์เดิมที่กรุงเทพมหานครเป็นพื้นที่ประกอบด้วยพื้นที่ที่มาจาก 2 จังหวัดเดิม ที่ถูกแบ่งโดยแม่น้ำเจ้าพระยา คือ จังหวัดพระนคร (33 เขต) และจังหวัดธนบุรี (17 เขต)

1. สุ่มพื้นที่ศึกษา 2 เขต ประกอบด้วย "เขต พ." และ "เขต ก." และวัดในเขตพื้นที่นั้น ๆ 5 วัดต่อ 1 พื้นที่ รวมทั้งสิ้น 10 วัด 5 ชุมชน
2. ติดต่อเขตพื้นที่เป้าหมายเพื่อเข้าทำการศึกษา
3. สสำรวจชุมชนเป้าหมาย ทั้ง 10 ชุมชน โดยใช้การเดินทางจากวัดในชุมชน ทั้ง 4 ทิศ และติดต่อบ้านตามเป้าหมาย รวมทั้งสิ้น 12 หลังคาเรือน กรณีที่หลังคาเรือนนั้นมีมากกว่า 1 ครอบครัว ผู้เก็บข้อมูลจะเลือกผู้นำครอบครัวที่ยินดีให้ข้อมูล หากไม่ยินดีให้ข้อมูล ผู้เก็บข้อมูลจะเลือกหลังคาเรือนถัดไป ด้านละ 4 ครัวเรือน จนครบตามเป้าหมาย ชุมชนละ 12 หลังคาเรือน
4. นัดหมายผู้นำชุมชนเพื่อเก็บข้อมูลสัมภาษณ์ จำนวน 10 คน
5. นิมนต์เจ้าอาวาสและชี้แจงการสัมภาษณ์ จำนวน 10 รูป
6. นัดหมายเจ้าหน้าที่พัฒนาสังคมผู้รับผิดชอบ จำนวน 2 คน
7. การสัมภาษณ์ รายละเอียด 1-1.30 ชั่วโมง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปนำเสนอเป็นร้อยละและค่าเฉลี่ย ภาพรวม ประกอบด้วย อายุ เพศ ระดับการศึกษา ฯลฯ
2. จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตาม หมวดความเชื่อและการปฏิบัติ
จำแนกตาม มายาคติ ฉันทาคติ และภยาคติ
3. วิเคราะห์ความสอดคล้องของการปฏิบัติและความเชื่อด้านมายาคติ ภยาคติและฉันทาคติ ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้อาศัยในชุมชนและผู้นำชุมชน
4. จำแนกความสอดคล้องของความคิดเห็นต่อ มายาคติ ภยาคติ และฉันทาคติ กับการปฏิบัติ ของสมาชิกที่มีพฤติกรรมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน
5. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ตามความคิดของสมาชิกชุมชน ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ของเขตที่รับผิดชอบ และพระสงฆ์ ต่อ ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน ความสัมพันธ์กับวัดในชุมชน ผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน ฯ โดยใช้การสรุปความ สรุปประเด็นและสร้างความเชื่อมโยง
6. การกำหนดดัชนีค่า ที่ประกอบด้วย การปฏิบัติตามเบญจศีล อิทธิพลการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การเลือกดื่ม/ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความกลัวบาป กลัวอันตราย กลัวเจ็บป่วย ความพอใจในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กลัวผิดศีล กลัวผิดกฎหมาย ภายใต้กลุ่มคำถาม มายาคติ ภยาคติ และฉันทาคติ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ เน้นในเรื่องคดีที่มีต่อการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ อันประกอบด้วย หมายาคติ ฎยาาคติ และ ฉันทาคติ โดยมีกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย 2 ส่วนหลักคือ ฝ่ายสงฆ์ และ ฆราวาส ฝ่ายสงฆ์ประกอบด้วยเจ้าอาวาส จำนวน 10 รูป (10 วัด) และฆราวาส คือ ประชาชนและผู้นำชุมชนที่อาศัยในชุมชนรอบวัดทั้ง 10 วัด (130 คน) และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในเขตที่เป็นพื้นที่เป้าหมาย 2 คน รวมทั้งสิ้น 142 ราย โดยมีระยะเวลาการศึกษา ตั้งแต่ 1 มีนาคม 2564-31 ตุลาคม 2564 ทั้งนี้มีการขยายเวลาการดำเนินการเนื่องจากผลกระทบจากการเกิดการระบาดของโรคโควิด 19

ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม เพศ สถานภาพสมรส การศึกษา สถานภาพในชุมชน และ สถานภาพของวัด

ข้อมูล	ประชาชนกลุ่มตัวอย่างในชุมชน(รวมผู้นำชุมชน)	
	จำนวน(n=130)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	85	65.4
หญิง	45	34.6
สถานภาพสมรส		
โสด	51	39.2
คู่	73	56.2
หม้าย	6	4.6
การศึกษา		
ประถมศึกษา	27	20.8
มัธยมศึกษาตอนต้น	23	17.7
มัธยมศึกษาตอนปลาย	24	18.4
อาชีวศึกษา	28	21.5
อุดมศึกษา	28	21.5
สถานภาพในชุมชน		
สมาชิกชุมชน	120	91.7
ผู้นำชุมชน	10	8.3
อาชีพของท่าน		
รับจ้าง	46	35.4
ค้าขาย	32	24.6
ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ	23	17.7
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	6	4.6
เคยทำงานแต่ปัจจุบันตกงาน	23	17.7

จากตาราง พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 65.4 เป็นเพศชาย และร้อยละ 56.2 มีสถานภาพสมรส คู่ จบการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาเท่า ๆ กันคือ ร้อยละ 21.5 รองลงมาคือระดับประถมศึกษาร้อยละ 20.8 และประกอบอาชีพรับจ้างเป็นส่วนใหญ่คือร้อยละ 35.4

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตาม อายุของกลุ่มตัวอย่าง ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน จำนวนสมาชิกในครอบครัว

ข้อมูล	ค่าเฉลี่ย \pm ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด
อายุ	43.2 \pm 9.2	29	67
สมาชิกในครอบครัว	4.3 \pm 1.5	1	7
สมาชิกอายุต่ำกว่า 18 ปี	1 \pm 2	0	2
สมาชิกอายุ 18-60	2.6 \pm 1.2	0	5
ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน	26.7 \pm 11.8	10	49
สมาชิกในบ้านสุบบุหรี	2.2 \pm 1.5	1	5
สมาชิกในบ้านดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	3.2 (1.7)	2	6

ตารางที่ 2 พบว่า อายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างคือ 43.2 (sd \pm 9.2) ในแต่ละครัวเรือนมีสมาชิกเฉลี่ย 4.3 (sd \pm 1.5) คน ในแต่ละครัวเรือนมีสมาชิกที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี เฉลี่ยเพียง 1 คน ส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่มีอายุมากกว่า 18 ปี มี จำนวนเฉลี่ย 2.6 คน (sd \pm 1.2) ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนเฉลี่ย 26.7 ปี(sd \pm 11.8) และมีสมาชิกในบ้านสุบบุหรีเฉลี่ย 2.2 คน (sd \pm 1.5) และดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เฉลี่ย 3.7 คน (sd \pm 1.7)

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มเป้าหมายจำแนกตามพฤติกรรมการสูบบุหรี่และดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ข้อมูล	จำนวน(n=130)	ร้อยละ
ท่านสูบบุหรี่หรือไม่		
สูบ	75	57.7
ไม่สูบ	55	42.3
ท่านดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่		
ดื่ม	91	70.0
ไม่ดื่ม	39	30.0
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่ม(ตอบมากกว่า 1)		
เหล้าขาว	51	56.0
เบียร์	86	94.5
บรันดี	86	94.5
ยาตองเหล้า	56	61.5
เมื่อท่านเห็นน้ำดื่มยี่ห้อเดียวกับเบียร์ท่านคิดอย่างไร		
คิดถึงเบียร์ยี่ห้อเดียวกับน้ำดื่ม	96	73.8
ไม่ได้คิดอะไร	34	26.2
ในแต่ละครั้งของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ก่อนดื่ม		
ท่านคิดอย่างไร		
ดื่ม	91	70.0
ดื่มเพื่อการพักผ่อน	57	62.6
สังสรรค์หลังเลิกงาน	91	100.0
ช่วยให้เจริญอาหาร	69	75.8
ไม่ดื่ม	39	30.0

จากตาราง พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 57.7 สูบบุหรี่ และร้อยละ 70.0 ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 94.5 ดื่มเบียร์และบรันดี เหตุผลในการดื่มร้อยละ 100.0 คือ สังสรรค์หลังเลิกงาน และเมื่อเห็นโฆษณาผลิตภัณฑ์ที่มีสัญลักษณ์ของยี่ห้อเบียร์ก็จะนึกถึงเบียร์นั้น ร้อยละ 73.8

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชาชนในชุมชนจำแนกตามความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชุมชน

ข้อมูล	จำนวน(n=130)	ร้อยละ
ปกติไปวัด/ร่วมกิจกรรมกับวัด		
ไป	89	68.5
ไปสวดมนต์ทุกวันตอนเย็น	6	6.7
ไปทำบุญเฉพาะวันพระ	11	12.4
ไปทำบุญตามช่วงเทศกาล	72	80.9
ไม่จำกัดเหตุการณ์หรือช่วงเวลา	62	69.7
ไม่ไป	41	31.5
การมองความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนกับวัด		
มีความร่วมมือกันอย่างดี	43	33.1
คนในชุมชนไม่ให้ความสำคัญกับวัด	24	18.5
มีแต่คนรุ่นเก่าไปวัด	63	48.5
การมองเรื่องการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ในชุมชน		
เป็นเรื่องปกติของคนในชุมชน	106	81.5
เป็นสิ่งที่ชุมชนควรเริ่มมือกัน	24	18.5
ปัญหาจากการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ในชุมชน		
มีมาก/ทุกวัน/ไม่รุนแรง	11	8.5
มีบ้าง/บางวัน/รุนแรง	6	4.6
มีมาก/ทุกวัน/รุนแรง	48	36.9
ไม่มีปัญหา	65	50.0
ผู้ได้รับผลกระทบในชุมชน		
มี/รุนแรง	6	4.6
มี/ไม่รุนแรง	28	21.5
ไม่มี	96	73.9
มาตรการในชุมชนต่อเครื่องตีแอลกอฮอล์		
ขอความร่วมมือในช่วงเทศกาล แต่ไม่ห้ามตี	70	53.9
คณะกรรมการขอร้องไม่ให้ตี/จำหน่าย	21	16.1
ไม่มีมาตรการใด ๆ	39	30.0

จากตาราง พบว่า ร้อยละ 80.9 ของกลุ่มตัวอย่างที่ไปวัดโดยไปวัดตามช่วงเทศกาล ร้อยละ 31.5 ไม่ไปวัด โดยร้อยละ 48.9 เป็นผู้สูงอายุที่ไปทำบุญที่วัด ร้อยละ 81.5 มีความเห็นว่าการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์

เป็นเรื่องปกติของชุมชน ร้อยละ 50.0 ตอบว่าไม่มีปัญหาที่มาจากเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 73.9
ตอบว่า การตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ไม่มีผลกระทบต่อชุมชน ส่วนมาตรการของชุมชนเป็นการขอความร่วมมือ
เรื่องการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ร้อยละ 53.9

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชาชน จำแนกตามผลการออกมาตรการฯ หลักศาสนา การแก้ปัญหาการดื่มฯ การออกกฎหมาย

ข้อมูล	จำนวน(n=130)	ร้อยละ
ผลการออกมาตรการแก้ปัญหาการดื่ม		
ได้ไม่มากแต่ดีกว่าไม่มี	51	39.2
ได้ น่าพอใจระดับหนึ่ง	40	30.8
ไม่สามารถลดปัญหาตามที่ตั้งเป้าไว้	39	30.0
ท่านคิดว่าหลักศาสนาจะทำให้คนลดการดื่มหรือไม่		
ช่วยได้	57	43.8
ไม่สามารถช่วยได้	73	56.2
การแก้ปัญหาดื่มไม่ขับ ทำอย่างไร		
รณรงค์อย่างต่อเนื่อง	112	86.2
สร้างจิตสำนึกในชุมชนและครอบครัว	100	76.9
ส่งเสริมให้ศาสนามีส่วนร่วม	101	77.7
ทำไม่ได้	18	22.5
บทลงโทษเมา/ดื่มไม่ขับช่วยลดโทษได้หรือไม่		
ได้ อย่างน้อยก็ได้มีการห้ามปราม	101	64.2
ไม่ได้เพราะที่ผ่านมาไม่ประสบผลสำเร็จ	46	35.35

ตารางที่ 5 พบว่า ในการออกมาตรการแก้ปัญหาการดื่ม กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าแก้ปัญหาได้ไม่มากแต่ดีกว่าไม่มีแก้ไข ร้อยละ 39.2 ร้อยละ 30.8 มีความเห็นว่าการมาตรการได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ส่วนอีกร้อยละ 30.0 มีความเห็นว่าเป็นการลดปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ได้ ร้อยละ 56.2 คิดว่าหลักศาสนาไม่สามารถช่วยให้คนไม่ดื่มได้ ร้อยละ 86.2 มีความเห็นว่าเป็นการแก้ปัญหาการดื่มแล้วขับแก้ไขได้ แต่ ร้อยละ 22.5 คิดว่าแก้ไขไม่ได้

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชาชนกลุ่มเป้าหมาย จำแนกตามความเชื่อในบาป ศรัทธาในศาสนา การปฏิบัติศีลห้า

ข้อมูล	จำนวน(n=130)	ร้อยละ
ท่านคิดว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
เป็นบาป เพราะผิดศีล	45	34.6
ไม่บาป เพราะเป็นเรื่องส่วนตัว	85	65.4
คนศรัทธาในศาสนาจะปฏิบัติตามศีลห้า		
ใช่	64	49.2
ไม่ใช่	66	50.8
ปกติท่านนับถือศีลห้า		
ทำ	12	9.2
ไม่ทำ	6	4.6
ทำบางข้อ	112	86.2

จากตาราง พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 65.4 คิดว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นเรื่องส่วนตัวไม่บาป มีเพียงร้อยละ 34.6 คิดว่าบาปเพราะผิดศีล ร้อยละ 50.8 มีความเห็นว่าคนศรัทธาในศาสนาไม่จำเป็นต้องรักษาศีลห้า และร้อยละ 86.2 ปฏิบัติตามศีลห้าบางข้อ มีเพียงร้อยละ 9.2 ที่ปฏิบัติศีลห้าทุกข้อ

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากร จำแนกตามความเชื่อต่อภยาคติ

ข้อมูล	จำนวน(n=130)	ร้อยละ
ความเชื่อต่อภยาคติ		
1.หากในครอบครัวมีคนดื่มสุรา/เบียร์/ยาตองเหล้า ทำให้เด็ก/ลูก/หลานมี โอกาสดื่มตาม (ภ)		
ใช่	91	70.0
ไม่ใช่	39	30.0
7.งดดื่มในช่วงเข้าพรรษาทำให้สุขภาพดีขึ้น(ภ)		
ใช่	130	100.0
ไม่ใช่	0	0.0
10.หากคุณเป็นผู้ดื่มสุราแล้วอยู่บ้านเป็นการทำที่ถูกต้อง(ภ)		
ใช่	108	83.1
ไม่ใช่	22	16.9
11.ที่คุณไม่ดื่มเพราะกลัวผิดศีล(ภ)		
ใช่	62	47.7
ไม่ใช่	68	52.3
15.สุราเป็นสาเหตุหลักของการทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว(ภ)		
ใช่	96	73.8
ไม่ใช่	34	26.2

จากตาราง พบว่า ในความคิดของกลุ่มตัวอย่างต่อภยาคติ คือ ความกลัวต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบ้านจะมีผลต่อเด็กและคนในครอบครัวร้อยละ 70.0 และการงดดื่มในช่วงเข้าพรรษาเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ร้อยละ 100.0 แต่การที่ไม่ดื่มไม่ใช่เพราะกลัวผิดศีลมีร้อยละ 52.3 ร้อยละ 73.8 8 มีความเห็นว่า สุราเป็นสาเหตุหลักของการทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากร จำแนกตามความเชื่อต่อฉันทาคติ

ความเชื่อต่อฉันทาคติ	จำนวน(n=130)	ร้อยละ
4.ดื่มเหล้าวันละกึ่งช่วยให้เจริญอาหาร (ฉ)		
ใช่	58	44.6
ไม่ใช่	72	55.4
5.กินยาตองเหล้า เป็นยาชูกำลัง(ฉ)		
ใช่	46	35.4
ไม่ใช่	84	64.6
6.ศีลข้อห้าให้ละเว้นการดื่มสุรา และคุณก็ดื่มบางโอกาส (ฉ)		
ใช่	62	47.7
ไม่ใช่	68	52.3
9.ดื่มสุราเป็นสิทธิส่วนบุคคล(ฉ)		
ใช่	101	77.7
ไม่ใช่	29	22.3
14.คนดื่มสุราแล้วนอนอยู่บ้านน่าคบกว่าคนเมาแล้วไปขับรถ(ฉ)		
ใช่	115	88.5
ไม่ใช่	15	11.5

จากตาราง พบว่า การมีอคติเพราะความชอบของกลุ่มตัวอย่างต่อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 77.7 ดื่มสุราเพราะเป็นเรื่องส่วนบุคคล ร้อยละ 64.6 คิดว่าการดื่มยาตองเหล้าไม่ใช่ยาชูกำลัง และการดื่มสุราแล้วนอนอยู่บ้านเป็นสิ่งที่ดีร้อยละ 88.5

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากร จำแนกตามความเชื่อต่อมายาคติ

ความเชื่อต่อมายาคติ	จำนวน(n=130)	ร้อยละ
2.โฆษณาเครื่องตีมแอลกอฮอล์ทำให้คุณสนใจอยากลอง(ม)		
ใช่	97	74.6
ไม่ใช่	33	25.4
3.น้ำดื่มที่ใช้ชื่อเดียวกับเครื่องตีมเบียร์/สุราทำให้นึกถึง เบียร์และสุราไปด้วยที่บ้านก็ตีมน้ำเหล่านี้ (ม)		
ใช่	114	87.7
ไม่ใช่	16	12.3
8.งานวัดงานบุญควรปลอดเหล้า แต่ถ้ามีบ้างก็ไม่เป็นไร (ม)		
ใช่	61	46.9
ไม่ใช่	69	53.1
12.การโฆษณาเหล้าเบียร์เป็นเรื่องปกติไม่ควรห้าม(ม)		
ใช่	85	65.4
ไม่ใช่	45	34.6
13.เมาแล้วขับทำได้ถ้าตีมไม่มาก คือ ตีมเบียร์ 1 ขวด(ใหญ่) หรือ เหล้า 1 ถัง (ม)		
ใช่	110	84.6
ไม่ใช่	20	15.4

จากตาราง พบว่า มายาคติที่เกี่ยวกับเครื่องตีมแอลกอฮอล์ ร้อยละ 74.6 มีความเห็นว่าการโฆษณาเครื่องตีมแอลกอฮอล์ทำให้สนใจอยากลองตีม การมีผลิตภัณฑ์อื่นที่ใช้ชื่อเดียวกับเครื่องตีมแอลกอฮอล์ทำให้นึกถึงเครื่องตีมแอลกอฮอล์ยี่ห้ออื่น ร้อยละ 87.7 ร้อยละ 53.1 มีความเห็นว่าการโฆษณาเครื่องตีมแอลกอฮอล์เป็นเรื่องปกติร้อยละ 65.4 และร้อยละ 84.6 มีความเห็นว่าถ้าตีมแล้วเมาไม่มากก็ขับรถได้

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากร จำแนกตามความคิดเห็นต่อเลือกปฏิบัติตามภยากติ

ข้อมูล	จำนวน(n=130)	ร้อยละ
ภยากติ		
1.หากในครอบครัวมีคนดื่มสุรา/เบียร์/ยาตองเหล้า ทำให้เด็ก/ลูก/หลานมี		
โอกาสดื่มตาม (ภ)		
ทำ	68	52.3
ไม่ทำ	62	47.7
7.งดดื่มในช่วงเข้าพรรษาทำให้สุขภาพดีขึ้น(ภ)		
ทำ	88	67.7
ไม่ทำ	42	32.3
10.หากคุณเป็นผู้ดื่มสุราแล้วอยู่บ้านเป็นการทำที่ถูกต้อง(ภ)		
ทำ	92	70.8
ไม่ทำ	38	29.2
11.ที่คุณไม่ดื่มเพราะกลัวผิดศีล(ภ)		
ทำ	74	56.9
ไม่ทำ	56	43.1
15.สุราเป็นสาเหตุหลักของการทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว(ภ)		
ทำ	40	30.8
ไม่ทำ	90	69.2

จากตาราง พบว่า พฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง 52.3 ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบ้าน ร้อยละ 67.7 งดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเข้าพรรษา ร้อยละ 70.8 ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบ้าน ร้อยละ 56.9 คิดว่าที่ไม่ดื่มเพราะกลัวผิดศีล และร้อยละ 69.2 ที่คิดว่าสุราเป็นสาเหตุของการทะเลาะเบาะแว้ง

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากร จำแนกตามความคิดเห็นต่อเลือกปฏิบัติตาม
ฉันทาคติ

ปฏิบัติตามฉันทาคติ	จำนวน(n=130)	ร้อยละ
4. ต้มเหล้าวันละกึ่งช่วยให้เจริญอาหาร (ฉ)		
ทำ	62	47.7
ไม่ทำ	68	52.3
5. กินยาตองเหล้า เป็นยาชูกำลัง(ฉ)		
ทำ	34	26.2
ไม่ทำ	96	73.8
6. ศีลข้อห้าให้ละเว้นการดื่มสุรา และคุณก็ดื่มบางโอกาส (ฉ)		
ทำ	56	43.1
ไม่ทำ	74	56.9
9. ดื่มสุราเป็นสิทธิส่วนบุคคล(ฉ)		
ทำ	103	79.2
ไม่ทำ	27	20.8
14. คนดื่มสุราแล้วนอนอยู่บ้านน่าคบกว่าคนเมาแล้วไปขับรถ(ฉ)		
ทำ	91	70.0
ไม่ทำ	39	30.0

จากตาราง พบว่า ร้อยละ 52.3 ไม่ได้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อการเจริญอาหาร ร้อยละ 73.8 ไม่คิดว่าการดื่มยาตองเหล้าเป็นยาชูกำลัง ร้อยละ 56.9 ไม่คิดว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บางโอกาสไม่ผิดศีลข้อห้า ร้อยละ 79.2 มีความคิดว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิทธิส่วนบุคคล และร้อยละ 70.0 คิดว่า คนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วอยู่บ้านน่าคบกว่าคนที่ดื่มแล้วไปขับรถ

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากร จำแนกตามความคิดเห็นต่อเลือกปฏิบัติตามมายาคติ

ปฏิบัติตามมายาคติ	จำนวน(n=130)	ร้อยละ
2.โฆษณาเครื่องตีมแอลกอฮอล์ทำให้คุณสนใจอยากลอง(ม)		
ทำ	74	56.9
ไม่ทำ	56	43.1
3.น้ำดื่มที่ใช้ชื่อเดียวกับเครื่องตีมเบียร์/สุราทำให้นึกถึง เบียร์และสุราไปด้วยที่บ้านก็ตีมน้ำเหล่านี้ (ม)		
ทำ	91	70.0
ไม่ทำ	39	30.0
13.เมาแล้วขับทำได้ถ้าตีมไม่มาก คือ ตีมเบียร์ 1 ขวด(ใหญ่) หรือ เหล้า 1 ก๊ก (ม)		
ทำ	69	53.1
ไม่ทำ	61	46.9
8.งานวัดงานบุญควรปลอดเหล้า แต่ถ้ามีบ้างก็ไม่เป็นไร (ม)		
ทำ	62	47.7
ไม่ทำ	68	52.3
12.การโฆษณาเหล้าเบียร์เป็นเรื่องปกติไม่ควรห้าม(ม)		
ทำ	85	65.4
ไม่ทำ	45	34.6

จากตาราง พบว่า ร้อยละ 56.9 8 การโฆษณาเครื่องตีมทำให้คนอยากลอง ร้อยละ 70.0 เมื่อเห็นโฆษณาเครื่องตีมยี่ห้อเดียวกับเครื่องตีมแอลกอฮอล์ทำให้นึกถึงเครื่องตีมแอลกอฮอล์ ร้อยละ 53.1 ขับรถหลังจากตีมเบียร์และเหล้า ร้อยละ 52.3 ไม่ตีมเหล้าในงานบุญ ร้อยละ 65.4 มีความเห็นว่าการโฆษณาเครื่องตีมแอลกอฮอล์เป็นเรื่องปกติ

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบความคิดเห็นและการกระทำของกลุ่มตัวอย่างต่อมายาคติ

ความคิดเห็นต่อมายาคติ	การปฏิบัติต่อมายาคติ		Chi2	P value
	ทำ	ไม่ทำ		
2.โฆษณาเครื่องต้มแอลกอฮอล์ทำให้คุณสนใจอยากลอง (ม)			1.7123	0.19152
ใช่	52	45		
ไม่ใช่	22	11		
3.น้ำดื่มที่ซื้อชื่อเดียวกับเครื่องต้มเบียร์/สุราทำให้นึกถึง เบียร์และสุราไปด้วย ที่บ้านก็ต้มน้ำเหล่านี้ (ม)			0.0136	0.907
ใช่	80	34		
ไม่ใช่	11	5		
8.งานวัดงานบุญควรปลอดเหล้า แต่ถ้ามีบ้างก็ไม่เป็นไร (ม)			1.8906	0.169
ใช่	33	28		
ไม่ใช่	29	40		
12.การโฆษณาเหล้าเบียร์เป็นเรื่องปกติไม่ควรห้าม(ม)			16.7991	0.000
ใช่	45	40		
ไม่ใช่	40	5		
13.เมาแล้วขับทำได้ถ้าดื่มไม่มาก คือ ต้มเบียร์ 1 ขวด (ใหญ่) หรือ เหล้า 1 ก๊ก(ม)			7.4815	0.006
ใช่	64	46		
ไม่ใช่	5	15		

จากตารางเปรียบเทียบระหว่างความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างและการกระทำที่เกี่ยวข้องกับการต้มเครื่องต้มแอลกอฮอล์ ในเรื่องการโฆษณาเครื่องต้มแอลกอฮอล์ และการมีเครื่องต้มแอลกอฮอล์ในวัดระหว่างความคิดและการปฏิบัติไม่ต่างกัน แต่ความคิดและการปฏิบัติในเรื่องการโฆษณาและเมาแล้วขับมีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบความคิดเห็นและการกระทำของกลุ่มตัวอย่างต่อ ภัยาคติ

ความคิดเห็นต่อภัยาคติ	การปฏิบัติต่อภัยาคติ		Chi2	P value
	ทำ	ไม่ทำ		
1.หากในครอบครัวมีคนดื่มสุรา/เบียร์/ยาแดงเหล้า ทำให้เด็ก/ลูก/หลานมีโอกาสดื่มตาม (ภ)			6.3960	0.011
ใช่	41	50		
ไม่ใช่	27	12		
7.งดดื่มในช่วงเข้าพรรษาทำให้สุขภาพดีขึ้น(ภ)				
ใช่	88	42		
ไม่ใช่	0	0		
10.หากคุณเป็นผู้ดื่มสุราแล้วอยู่บ้านเป็นการทำที่ ถูกต้อง(ภ)			3.3695	0.066
ใช่	80	28		
ไม่ใช่	12	10		
11.ที่คุณไม่ดื่มเพราะกลัวผิดศีล(ภ)			14.4179	0.000
ใช่	46	16		
ไม่ใช่	28	40		
15.สุราเป็นสาเหตุหลักของการทะเลาะเบาะแว้งใน ครอบครัว(ภ)			20.4630	0.000
ใช่	40	56		
ไม่ใช่	0	34		

จากตาราง พบว่า ในส่วนของภัยาคติในเรื่องของการไม่ดื่มเพราะกลัวผิดศีลกับสุราเป็นสาเหตุให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้ง มีความแตกต่างกันระหว่างความคิดเห็นและการปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบความคิดเห็นและการกระทำของกลุ่มตัวอย่างต่อฉันทาคติ

ความคิดเห็นต่อฉันทาคติ	การปฏิบัติต่อฉันทาคติ		Chi2	P value
	ทำ	ไม่ทำ		
4.ดื่มเหล้าวันละกึ่งช่วยให้เจริญอาหาร (ฉ)			18.9973	0.000
ใช่	40	18		
ไม่ใช่	22	50		
5.กินยาดองเหล้า เป็นยาชูกำลัง(ฉ)			17.3128	0.000
ใช่	22	24		
ไม่ใช่	12	72		
6.ศีลข้อห้าให้ละเว้นการดื่มสุรา และคุณก็ดื่มบางโอกาส (ฉ)			0.2100	0.647
ใช่	28	34		
ไม่ใช่	28	40		
9.ดื่มสุราเป็นสิทธิส่วนบุคคล(ฉ)			36.4991	0.000
ใช่	91	10		
ไม่ใช่	12	17		
14.คนดื่มสุราแล้วนอนอยู่บ้านน่าจะคบกว่าคนเมาแล้วไปขับรถ(ฉ)			10.8558	0.001
ใช่	86	29		
ไม่ใช่	5	10		

จากตารางพบว่า ฉันทาคติในเรื่องการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยาดองเหล้าเป็นยาชูกำลัง การดื่มสุราเป็นสิทธิส่วนบุคคล และคนดื่มสุราแล้วนอนอยู่บ้านน่าจะคบกว่าคนเมาแล้วขับ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 16 ความสอดคล้องของความคิดเห็นและการกระทำของกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับมายาคติ

ความคิดเห็นต่อมายาคติ	การปฏิบัติต่อมายาคติ		kappa	Z	P value
	ทำ	ไม่ทำ			
2.โฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้คุณสนใจ อยากลอง(ม)			-0.1349	0.1048	0.90
เห็นด้วย	41	22			
ไม่เห็นด้วย	22	2			
3.น้ำดื่มที่ใช้ชื่อเดียวกับเครื่องดื่มเปียร์/สุราทำ ให้นักถึง เปียร์และสุราไปด้วย ที่บ้านก็ดื่มน้ำเหล่านี้ (ม)			0.1048	3.62	0.0001
เห็นด้วย	74	6			
ไม่เห็นด้วย	6	5			
8.งานวัดงานบุญควรปลอดเหล้า แต่ถ้ามีบ้างก็ไม่ เป็นไร (ม)			0.2327	2.29	0.0111
เห็นด้วย	33	23			
ไม่เห็นด้วย	12	23			
12.การโฆษณาเหล้าเปียร์เป็นเรื่องปกติไม่ควร ห้าม(ม)			-0.4223	-4.26	1.0000
เห็นด้วย	34	35			
ไม่เห็นด้วย	22	0			
13.เมาแล้วขับทำได้ถ้าดื่มไม่มาก คือ ดื่มเปียร์ 1 ขวด(ใหญ่) หรือ เหล้า 1ก๊ก(ม)			0.0024	0.04	0.4853
เห็นด้วย	41	40			
ไม่เห็นด้วย	5	5			

จากตาราง ด้านมายาคติมีความสอดคล้องของกลุ่มตัวอย่างที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่อเห็นน้ำดื่มที่ใช้ชื่อเดียวกับเครื่องดื่มเปียร์/สุราทำให้นักถึง เปียร์และสุราไปด้วย ที่บ้านก็ดื่มน้ำเหล่านี้ แต่ในเรื่องโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้คุณสนใจอยากลอง และงานวัดงานบุญควรปลอดเหล้า แต่ถ้ามีบ้างก็ไม่เป็นไร มีความสอดคล้องกันในทิศทางเดียวกัน แต่การโฆษณาเหล้าเปียร์เป็นเรื่องปกติไม่ควรห้าม พบว่า มีความสอดคล้องกันแต่ในทิศทางตรงข้าม

ตารางที่ 17 ความสอดคล้องของความคิดเห็นและการกระทำของกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับภยาคติ

ความคิดเห็นต่อภยาคติ	การปฏิบัติต่อภยาคติ		kappa	Z	P value
	ทำ	ไม่ทำ			
1.หากในครอบครัวมีคนดื่มสุรา/เบียร์/ยาตองเหล้า ทำให้เด็ก/ลูก/หลานมีโอกาสดื่มตาม (ภ)			-0.1173	-1.03	0.8699
เห็นด้วย	30	22			
ไม่เห็นด้วย	27	12			
7.งดดื่มในช่วงเข้าพรรษาทำให้สุขภาพดีขึ้น (ภ)			0.000		
เห็นด้วย	61	30			
ไม่เห็นด้วย	0	0			
10.หากคุณเป็นผู้ดื่มสุราแล้วอยู่บ้านเป็นการทำที่ถูกต้อง(ภ)			-0.0026	-0.03	0.5103
เห็นด้วย	52	22			
ไม่เห็นด้วย	12	5			
11.การที่คุณไม่ดื่มเพราะกลัวผิดศีล(ภ)			0.3599	3.70	0.0001
เห็นด้วย	22	6			
ไม่เห็นด้วย	23	40			
15.สุราเป็นสาเหตุหลักของการทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว(ภ)			0.5249	5.69	0.0000
เห็นด้วย	34	23			
ไม่เห็นด้วย	0	34			

จากตารางความสอดคล้องของความคิดเห็นกับการปฏิบัติของกลุ่มที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของภยาคติในเรื่องของสุราเป็นสาเหตุหลักของการทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว และการไม่ดื่มเพราะกลัวผิดศีล มีความสอดคล้องกันในทิศทางเดียวกัน แต่ในเรื่องหากในครอบครัวมีคนดื่มสุรา/เบียร์/ยาตองเหล้า ทำให้เด็ก/ลูก/หลานมีโอกาสดื่มตามและหากคุณเป็นผู้ดื่มสุราแล้วอยู่บ้านเป็นการทำที่ถูกต้อง มีความสอดคล้องกันน้อยและในทิศทางตรงข้าม

ตารางที่ 18 ความสอดคล้องของความคิดเห็นและการกระทำของกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับฉันทาคติ

ความคิดเห็นต่อฉันทาคติ	การปฏิบัติต่อฉันทาคติ		Kappa	Z	P value
	ทำ	ไม่ทำ			
4.ดื่มเหล้าวันละกึ่งช่วยให้เจริญอาหาร (ฉ)			0.3388	3.25	0.000
เห็นด้วย	40	12			
ไม่เห็นด้วย	17	22			
5.กินยาตองเหล้า เป็นยาชูกำลัง(ฉ)			0.3199	3.08	0.0010
เห็นด้วย	22	18			
ไม่เห็นด้วย	12	39			
6.ศีลข้อห้าให้ละเว้นการดื่มสุรา และคุณก็ดื่ม บางโอกาส (ฉ)			-0.0260	0.25	0.5979
เห็นด้วย	28	23			
ไม่เห็นด้วย	23	17			
9.ดื่มสุราเป็นสิทธิส่วนบุคคล(ฉ)			0.5781	6.08	0.000
เห็นด้วย	60	0			
ไม่เห็นด้วย	12	11			
14.คนดื่มสุราแล้วนอนอยู่บ้านน่าคบกว่าคน เมาแล้วไปขับรถ(ฉ)			0.3566	4.44	0.000
เห็นด้วย	58	23			
ไม่เห็นด้วย	0	10			

จากตารางพบว่าในส่วนฉันทาคติ ในเรื่องการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยาตองเหล้าเป็นยาชูกำลัง การดื่มสุราเป็นสิทธิส่วนบุคคล และคนดื่มสุราแล้วนอนอยู่บ้านน่าคบกว่าคนเมาแล้วขับ ดื่มเหล้าวันละกึ่งช่วยให้เจริญอาหาร กินยาตองเหล้า เป็นยาชูกำลัง มีความสอดคล้องกันระหว่างความเห็นกับการปฏิบัติ แต่ความคิดและการปฏิบัติในเรื่องศีลข้อห้าให้ละเว้นการดื่มสุรา และคุณก็ดื่มบางโอกาสไม่สอดคล้องกัน

ข้อมูลเชิงคุณภาพ เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 มีความรุนแรงมากในเขต กรุงเทพมหานคร ในช่วงเวลาที่เริ่มกระบวนการเก็บข้อมูล ข้อมูลบางส่วนในกลุ่มประชาชนที่เป็นสมาชิกในชุมชนจึงเป็นข้อมูลเชิงปริมาณประกอบข้อมูลเชิงคุณภาพ ทั้งนี้เพื่อลดช่วงเวลาในการสัมภาษณ์ลง แต่อย่างไรก็ตามการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพยังดำเนินต่อไป ทั้งนี้เพื่อให้ครอบคลุมประเด็นที่ศึกษาตามวัตถุประสงค์

ภาพรวมของพื้นที่ศึกษา

ในเขต กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยเขตพื้นที่ทั้งสิ้น 50 เขต โดยการแบ่งตามพื้นที่ความรับผิดชอบ กรุงเทพมหานคร การกระจายของกลุ่มคน/ชุมชน ศาสนา ละเอียดเกินไป กลุ่มประชาชนในชุมชนก็ได้แบ่งแยกกันชัดเจน ระหว่างคนที่อาศัยในชุมชนดั้งเดิมที่อาศัยอยู่และประชากรแฝงที่ย้ายถิ่นมาจากพื้นที่อื่นที่มีทั้งคนที่มีสัญชาติไทยและคนสัญชาติอื่น ความแตกต่างด้านเศรษฐกิจฐานะ ที่พบได้ว่ามีอยู่ทั่วไปสามารถอยู่รวมกันได้ในระดับหนึ่ง จะพบว่า มีทั้งคอนโดมิเนียม บ้านพักหรู โรงเรียนนานาชาติ ภัตตาคาร โรงแรมระดับห้าดาว สามดาว ร้านค้า ห้างสรรพสินค้า และ สลัม/ชุมชนแออัด ตั้งอยู่บนถนนเส้นดังกล่าว แต่ผู้คนเหล่านั้นก็อยู่ร่วมกันได้ เพียงแต่ไม่มีความสัมพันธ์กันโดยตรงเท่านั้น การดำรงชีวิตของผู้ที่อาศัยในกรุงเทพมหานครก็เช่นเดียวกับเมืองใหญ่ทั่วไป คือ ต่างคนต่างอยู่จะมีปะทะสัมพันธ์เมื่อมีความจำเป็นเท่านั้น

กรุงเทพมหานคร เป็นการรวมพื้นที่ที่แต่เดิมเรียกว่า จังหวัดธนบุรี กับ จังหวัดพระนคร เข้าด้วยกัน แต่คนส่วนหนึ่งก็ยังนิยมเรียกว่า “ฝั่งธนฯ” และ “ฝั่งพระนคร” ระหว่างสองฝั่งของกรุงเทพมหานคร ยังพบว่ามีความแตกต่างกันอยู่ในลักษณะความเจริญ การขยายตัวของพื้นที่ กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ วัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ หรืออาจกล่าวได้ว่า ในส่วนของกลุ่มคนและสังคมที่อาศัยในเขตฝั่งธนบุรี ยังมีความสัมพันธ์กันอยู่ถึงแม้จะลดลงก็ตาม ด้วยเหตุนี้คณะผู้วิจัยจึงเลือกที่จะศึกษาในพื้นที่ “ฝั่งธนบุรี” เพราะจะเห็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงของความสัมพันธ์ระหว่างวัดและชุมชนได้ชัดเจนกว่าในพื้นที่ “ฝั่งพระนคร” ซึ่งมีความเป็นเมืองสูง ส่งผลให้เกิดสภาพความสัมพันธ์และความผูกพันระหว่างศาสนา ความเชื่อ และความผูกพันระหว่างบุคคลกับท้องถิ่นของคนในชุมชนเมืองน้อยกว่าในชุมชนชนบทหรือกิ่งเมือง ทั้งนี้มีผลจากภาวะเศรษฐกิจและลักษณะสังคมที่เป็นครอบครัวเดี่ยว ถิ่นที่อยู่อาศัย และการย้ายถิ่น

วัดทั้งสิ้นในเขต กรุงเทพมหานคร รวมกันทั้งวัดที่เป็นอารามหลวงและวัดราษฎร์ มีทั้งสิ้น 423 วัด โดยในเขตพื้นที่ฝั่งธนบุรี มีทั้งสิ้น 213 วัด ส่วนในเขตพระนครมี 210 วัด วัดเป้าหมาย ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ เขตบางกอกน้อย และเขตบางพลัด ซึ่งทั้งสองพื้นที่นี้ จัดได้ว่าเป็นพื้นที่ที่มีวัดอยู่ค่อนข้างหนาแน่น โดยมีวัดในเขตบางกอกน้อย 32 วัด และเขตบางพลัด 23 วัด และพบว่า วัดบางวัดเริ่มจะเป็นวัดร้างคือมีพระจำพรรษาเพียง 1-2 รูป และบางวัดไม่มีพระจำพรรษาในช่วงเวลาออกพรรษาเลย

วัดเป้าหมาย

วัดเป้าหมายเป็นวัดในพื้นที่”เขต ก.” 5 วัด และ “เขต พ” 5 วัด โดยเป็นวัดอารามหลวง 4 วัด วัดราษฎร์ 6 วัด วัดทุกวัดสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยมี 3 วัดที่เปิดให้มีการสอนเป็นโรงเรียน พระปริยัติแต่ละโรงเรียนมีพระ/เณรที่เรียน 20-30 รูป มีพระจำพรรษา 2-27 รูป ส่วนเณรจะมีเฉพาะวัดที่มีโรงเรียนพระปริยัติธรรม

รายได้ของวัดได้มาจากการให้ประชาชนเช่าที่ปลูกสร้างบ้าน/อาคาร/ที่จอดรถ/ตลาด ในพื้นที่ของวัด ซึ่งบริหารจัดการโดยสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ นอกจากนี้ก็มีเงินบริจาคโดยตรงและจากการจำหน่าย วัตถุมงคล การจัดงานประจำปี งานศพ ฌาปนสถาน และ วัตถุมงคล

การบริหารจัดการของวัด โดยมีกรรมการวัดเป็นผู้ดำเนินการ และมีกรรมการชุมชนร่วมเป็น คณะทำงานด้วย วัดเป้าหมายแต่ละวัดมีประวัติยาวนานและเป็นวัดที่มีมาก่อนการมีชุมชนปัจจุบัน ในอดีตวัด เหล่านี้เป็นเกือบทุกสิ่งทุกอย่างของชุมชน เพราะเป็นที่พึ่งพาของชุมชนทั้งด้านศีลธรรม ที่พักพิงเมื่อเกิดภัย พิบัติ เป็นแหล่งการเรียนรู้ และเป็นแหล่งพบปะของคนในชุมชน หรืออาจกล่าวได้ว่า วัดเป็นที่พึ่งที่สำคัญของ ชุมชนทั้งยามทุกข์และยามสุข กล่าวคือ เมื่อเกิดทุกข์ก็จะมาไหว้พระ ทำบุญ ขอพร และเมื่อมีความสุขก็จะมา ทำบุญ เลี้ยงพระเพื่อให้เกิดสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัว ดังนี้ เป็นต้น

จากการเก็บข้อมูลวัดเป้าหมายเป็นวัดที่เป็นอารามหลวง 4 วัด และวัดราษฎร์ 6 วัด โดยข้อมูลที่ได้ จากการสัมภาษณ์พระเจ้าอาวาส ทั้ง 10 รูป สรุปได้ดังนี้

แนวคิดจากพระสงฆ์

กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการสัมภาษณ์ประกอบด้วย เจ้าอาวาส จำนวน 10 รูป พบว่า

ข้อมูลทั่วไป

เจ้าอาวาส เจ้าอาวาสที่ให้สัมภาษณ์ เป็นพระอาวุโสและมีระยะเวลาในการบวชสูงสุดในวัด รวมทั้ง เป็นผู้มีความรู้ ในทางศาสนา คือ มี 4 รูปจบเปรียญ 9 ประโยค ซึ่งเทียบเท่ากับระดับปริญญาตรี 2 รูป จบ การศึกษาระดับมหาบัณฑิตจากมหามงกุฎฯ 2 รูป เปรียญ 9 ประโยค ซึ่งเทียบเท่ากับระดับปริญญาตรีและ สวดปาติโมกข์ได้ ส่วนอีก 2 รูป เป็นพระอาวุโส เปรียญ 4 ประโยค อายุเฉลี่ย 52 ปี (50-78 ปี) ระยะเวลา ที่บวชเรียน 25-45 พรรษา โดยมี 7 รูป บวชตั้งแต่วัยเด็ก เป็นเณรและบวชมาเรื่อย ๆ ส่วนอีก 2 รูป บวชเรียน ตามอายุ คือ 20 ปี โดยมีระยะเวลาที่จำพรรษาอยู่ในวัด เฉลี่ย 21 พรรษา (27-40 พรรษา/ปี)

พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับสมาชิกในชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงไป มองภาพรวมจะเห็นมี ความสัมพันธ์แบบหลวม ๆ ไม่ชัดเจนเหมือนสมัยประมาณ 20 ปีก่อน เพราะเจ้าอาวาสหลายรูปที่บวชอยู่ในวัด ปัจจุบันมากกว่า 20 พรรษา จะเห็นความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน

1.ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกชุมชนกับวัด

ความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชุมชนถูกมองในแง่ความสัมพันธ์ของบุคคลกับพระสงฆ์มากกว่าการมองถึงศรัทธาที่มีต่อศาสนา ทั้งนี้พบว่า ประเด็นความสัมพันธ์ดังกล่าวประกอบด้วย

1.1.ศรัทธาต่อบุคคล หากเจ้าอาวาสวัดใดเป็นที่นับถือของชุมชนหรือประชาชนทั่วไปจะมีผู้เข้าไปทำบุญ

“ญาติโยมที่ยังมาทำบุญเป็นผู้เฒ่าผู้แก่ที่คุ้นเคยกันมานาน มาทำบุญที่วัดเป็นประจำ เวลาถึงงานขอช่วยเขาก็ช่วยมาตลอด” (ว2 ว9)

“ญาติโยมมาทำบุญเลี้ยงพระ ฟังพระเทศน์ ก็จะมากันประจำ ที่วัดมีพระนักเทศน์ ก็ให้ท่านเทศน์อยู่บ่อย ๆ คนก็เลื่อมใสศรัทธา” (ว5 ว 8)

“บางคนใส่บาตรทุกวัน เวลาวัดจัดงานขอแรงก็มา” (ว1)

2.ศรัทธาต่อวัดอุ้มงคล ความเชื่อต่อความศักดิ์สิทธิ์ของวัดอุ้มงคล พระพุทธรูปประจำวัด ทำให้วัดหลายวัดเปลี่ยนแปลงรูปแบบจากวัดที่มีเฉพาะการทำบุญมาเป็นวัดที่มีเกจิอาจารย์ มีพระคุณวงให้ญาติโยม การสร้างวัดอุ้มงคลให้เข้า เป็นต้น

“ก็มีคนที่มาเช่าพระ เขาบอกท่านให้โชค”(ว4)

“คนที่มาเขาไม่สบายใจ มาทำบุญ ไว้พระ ปล่อยนกลปล่อยปลาที่ลัดแล้วสบายใจ บางคนพอทำเสร็จแล้ว ดิฉันก็มาอีก”(26)

“บางคนมาไหว้พระขอพร(บนบานศาลกล่าว) พอได้ตามที่หวังก็มาต่อ เพื่อขอบคุณ(แก้บน)และขอพรอีกตามที่ต้องการ”(ว4)

ปัญหามาแล้วจับผลกระทบต่อชุมชน แนวทางการแก้ปัญหาด้วยการใช้องค์ประกอบทางศาสนา

ปัญหาเมาแล้วขับ หรือ ก่อนเมาคือการไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีทั้งดื่มนอกชุมชนและในชุมชน ทั้งดื่มที่บ้านและการรวมกลุ่ม ทั้งนี้จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และการประกาศของ ภาครัฐทำให้การรวมกลุ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลดลง เป็นการดื่มในกลุ่ม 2-3 คน และดื่มในบ้าน

“ในชุมชนนี้เป็นชุมชนที่เป็นชุมชนศีลห้า มีป้ายประกาศหน้าวัด แต่ก็เห็นมาดื่มเหล้าหน้าวัดประจำ เพราะร้านเหล้าก็อยู่ปากทางเข้าวัด เขาขายเขาทำมาหากิน พระเข้าไปยุ่งไม่ได้” (ว 5)

“เมื่อหลายปีก่อน กทม มีเรื่องขอจัดตั้งชุมชนศีลห้า แต่ไม่มีการสืบทอด ไม่มีใครสนใจ เลยมีแต่ป้าย ปักเอาไว้หน้าประตูทางเข้า” (ว5)

“ปัญหาเรื่องดื่มเหล้า ในชุมชนก็มีบ้าง เพราะมีคนหลายกลุ่ม ส่วนมากคือคนใช้แรงงาน พอดตกเย็นก็ มารวมกันกินเหล้า มีอะอะไว้วายบ้าง คนก็รำคาญ มาบอกพระ พระก็ไม่รู้จะทำอย่างไร ไปห้ามตอน เมาลำบากนะ”(ว10)

“เรื่องกินเหล้า พุดยาก เวลามาวัด ปากก็รับศีลแต่ถ้าใจไม่รับก็ลำบากนะ”(ว6)

“พระได้แต่บอกก็ตอนรับศีลแหละ แต่จะเชื่อหรือไม่พุทธศาสนาเราไม่ว่ากัน เป็นสำนึกของคน เรา ไม่ได้บังคับแต่บอกทางสว่างให้” (ว5)

“ในชุมชนนี้ก็มีที่ขาหักแขนหัก รถชนกันเพราะเมา แต่เป็นมอเตอร์ไซด์นะ เมาแล้วขับ ที่ตายก็มีบ้าง สมัยก่อนมีหลายคน แต่พอมีโควิด19 มากก็ไม่ได้ข่าว”(ว1)

“เรื่องกินเหล้าเดี๋ยวนี้เขาก็บอกกันว่า เป็นเรื่องส่วนตัว ว่ากันเตือนกันไม่ได้ พระก็ได้แต่เตือนสติ จะฟัง มักฟังน้อยก็ขึ้นกับตัวเขา” (ว1)

“ในชุมชนก่อนหน้าก็มีตีกันตอนกินเหล้า ก็มีตำรวจเข้ามา แต่พอมีโควิดระบาด ก็เงียบกันไปหน่อย ปัญหาน้อยลง” (ว6)

“พระได้ช่วยแก้ปัญหาที่เฉพาะตอนที่รู้เรื่องแล้ว มาขอคำแนะนำไปรด อาตมาก็สอนไปนะ” (ว10)

เบญจศีลข้อที่ 5 ละเว้นการดื่มสุรา ส่งผลต่อผู้ปฏิบัติอย่างไร

จากความคิดเห็นของพระในการปฏิบัติตามศีลห้าซึ่งถือว่าเป็นหลักธรรมในการดำรงชีวิตของฆราวาส โดยปกติ ในการมาทำบุญแต่ละครั้ง พระจะเริ่มด้วยการให้อารานาศีล เพื่อเหมือนกับเป็นเครื่องเตือนสติ ทำจิตใจให้พร้อมและมีสติตั้งมั่น ซึ่งเป็นกุศโลบายที่ให้นักได้มีสติก่อนกระทำการใด ๆ และความสนใจถูกเบี่ยงเบน มาอยู่ที่บทสวดและการตั้งจิตอธิษฐาน

“ศีล 5 เป็นศีลตั้งต้น คือให้คนทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นพื้นฐาน อย่างเช่น การดื่มเหล้า ที่เขาเรียกว่า น้ำเปลี่ยนนิสัย คือ กลายเป็นคนละคนก็มี เหล้าทำให้ขาดสติ ทำให้ทำอะไรไม่ยั้งคิด” (ว5)

“การกำหนดจิตโดยศีลห้า ทำให้คนเรามีติที่จะยั้งคิด” (ว7)

“ถ้าไม่เมา ก็ไม่มีเรื่อง เพราะเหล้าทำให้คนขาดสติ” (ว8)

“คนที่รับศีล 5 บางคนก็ทำไม่ครบ โดยเฉพาะ ข้อ 5 สุราเมรัย ถ้าเมาขาดสติก็อาจทะเลาะวิวาท ไป ขับรถก็เกิดปัญหา เพราะการขับรถต้องใช้สติเหมือนกัน ที่มีเรื่องเพราะกินเหล้าขาดสติจากคนที่เผลอ ๆ กลายเป็นคนคึกคะนอง การตัดสินใจเสียไปก็อาจเกิดอุบัติเหตุได้ เกิดเหตุวิวาทบ้าง” (ว10)

“ที่จริง ศีลห้าเป็นพื้นฐานจริง ๆ หากปฏิบัติได้ก็จะส่งผลดี เพราะคน หากไม่ฆ่าสัตว์ ไม่โกหก ไม่ลัก ขโมย ไม่ประพฤติผิดในกาม และไม่ดื่มเหล้า ก็จะทำให้ชีวิตมีความสุขตามอรรถภาพ” (ว6)

“ศีลห้าเป็นศีลเบื้องต้น แต่ก็ครอบคลุมชีวิตประจำวันของคน ถ้าทำได้ก็ไม่เกิดทุกข์”(ว9)

อคติอันได้แก่ ฉันทาคติ = ความลำเอียงเพราะรัก ภยาคติ = ความลำเอียงเพราะกลัว แต่จะนำเอา ฉันทาคติ และ ภยาคติมาใช้กับ การแล้วจับได้หรือไม่ อย่างไร

อคติ เป็นความคิดที่นำไปสู่การปฏิบัติของบุคคล อคติ มักเกิดมีในใจคนได้แล้วนำไปสู่การเลือกที่จะ ปฏิบัติในอคติใด

“อันที่จริง ทั้งภยากติและฉันทาคติ เป็นอคตินะ ทั้งสองเลย แต่มองคนละแง่ คือ แล้วแต่มุมมองว่าจะมองอย่างไร ถ้าชอบเหล้าว่ากินเหล้าแล้วดี ทำให้นอนหลับก็เลยกินเหล้าทั้ง ๆ ที่มันไม่ดีแต่เชื่อว่าดี หรือคนไม่ดื่มเหล้าเพราะเชื่อว่ามันทำลายสุขภาพจึงเลือกที่จะไม่ดื่ม อย่างนี้ก็ทั้งภยากติ” (ว6)

“ในทางพระ เรามองว่า การมีอคติเป็นสิ่งไม่ดี ถ้าปฏิบัติศีลห้า ก็ไม่ต้องกังวลเรื่องมายาคติ ที่บริษัทขายเหล้าเปียร์โฆษณา และไม่ต้องคิดถึงภยากติ หรือฉันทาคติ” (ว10)

“การมีอคติ ถ้าใช้ให้ถูกมันก็จะดี แต่ต้องใช้สายกลางเข้ามาช่วย เพราะอคติเป็นตัวนำให้เราพุ่งชน” (ว7)

“การเกิดความลำเอียงเพราะความชอบดื่มเหล้า แต่กลัวว่าขับรถแล้วกลัวอุบัติเหตุ ก็เป็นการพยายามสร้างสมดุลระหว่างฉันทาคติและภยากติ” (ว10)

เมื่อมีงานวัด งานสงกรานต์ ผู้มาร่วมงานดื่มเหล้าเปียร์หรือไม่ วัดมีการจัดการอย่างไร

ในแต่ละชุมชนมักมีวัดอย่างน้อย 1 วัด ที่เป็นเสมือนศูนย์กลางของชุมชน ทั้งด้านการเรียน การจัดพิธีกรรมต่าง ๆ เป็นที่ชุมนุมของคนในชุมชนทุกกลุ่มอายุ อาชีพ แหล่งรองรับของผู้คนที่มึ่ทั้งสุขและทุกข์

“ก่อนหน้านี้ เวลาวัดจัดงาน พวกที่ชอบดื่มเหล้าก็เอามาดื่มในวัด พอหมดงาน พระเถรกวาดทิ้งไม่หวาดไม่ไหว” (ว1)

“ถ้าเป็นงานศพสมัยก่อน เขามักมีคนมานอนเป็นเพื่อนศพ ก็ดื่มเหล้าย้อมใจกันบ้าง เขาบอกว่าเพราะกลัวผี” (ว4)

“ถ้าถามว่าเวลามีคนมากินเหล้าในวัด พระเถรในวัดจะไปทำอะไรได้ เราขอร้องแล้วไม่เลิก ก็ได้แต่มอง”(ว2)

“ระยะหลังนี้ดีขึ้นหน่อยที่มีการประกาศของชุมชน ขอไม่ให้มากินเหล้าในวัด ถามว่า ได้ดื่มร้อยไหม ตอบได้เลยว่า ทำอะไรไม่ได้ ไม่มีใครกล้าเสี่ยง สมัยเป็นพระลูกวัดก็ไม่กล้ายุ่ง นี่มาเป็นเจ้าอาวาส เราพูดคุย ฟังกันบ้าง” (ว8)

คนเมาแล้วขับ ถือว่าผิดศีลแล้ว ยังมีเรื่องของอคติได้อีกบ้าง

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยหลักศาสนาถือเป็นข้อห้ามเพราะจะทำให้เกิดการขาดสติและอาจจะก่อให้เกิดการกระทำที่ไม่ถูกต้องได้

“ที่ผิดศีลไม่ใช่ผิดเพราะเมาแล้วขับ แต่ผิดเพราะกินเหล้า เป็นเรื่องของความชอบ ถ้าเป็นอคติก็คือ ฉันทาคติ”(ว2)

“การมีฉันทาคติ ถ้ามีในสิ่งที่ดีก็ไม่ใช่เป็นอคติ อย่างคนชอบไปวัดเพราะชอบสวดมนต์ ชอบทำบุญ แต่ถ้ากินเหล้าแล้วไม่อาละวาดหรือทำความเดือดร้อนให้คนอื่น ก็เป็นเรื่องของการมีสติ ถ้าถามว่าผิดไหม ก็ผิดศีลข้อห้านั่นแหละ”(ว10)

“แต่เรื่องการดื่มนี้ เป็นเรื่องของคน ห้ามยาก แล้วแต่จะคิด ส่วนใหญ่บอกว่า กินแล้วไม่ขับไม่เป็นไร ถ้ากินจนเมาแล้วขับ อันนี้เป็นคนละเรื่อง”(ว1)

จากการสัมภาษณ์พระผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสทั้ง 10 วัด จะเห็นได้ว่าประเด็นที่น่าสนใจคือ

1. ความสัมพันธ์ระหว่างวัด/พระ และชุมชน ลดลงจากในอดีตทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงกลุ่มคนที่อาศัยในชุมชนและการเปลี่ยนแปลงของสังคมโดยรวม แต่ก็ยังมีความร่วมมือให้เห็นจากการใส่บาตร ร่วมงานบุญในวันสำคัญทางศาสนา ส่วนในเรื่องความเชื่อและการปฏิบัติเป็นเรื่องส่วนบุคคล
2. วัดยังเป็นที่พึ่งทางใจสำหรับประชาชนทั่วไปและคนในชุมชน
3. ผู้ที่อาศัยในชุมชนยังศรัทธาต่อศาสนา และปฏิบัติเมื่อมีคำร้องขอความร่วมมือ
4. พระเป็นผู้ชี้แนะส่วนการที่จะปฏิบัติหรือไม่เป็นเรื่องของบุคคล

สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน

ข้อมูลผู้นำชุมชน

ผู้นำชุมชนที่ให้สัมภาษณ์เป็นเพศชาย 7 คน และ หญิง 3 คน อายุ เฉลี่ย 48 ปี จบการศึกษาระดับ อาชีวศึกษา 4 คน มัธยมศึกษาตอนต้น 5 คน และประถมศึกษา 1 คน ผู้นำชุมชนเพศชายมีพฤติกรรมสูบบุหรี่ และดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้ง 7 คน ส่วนเพศหญิงไม่มีพฤติกรรมสูบบุหรี่และดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผู้นำชุมชน 8 คน ไม่ใช่คนในท้องถิ่นมาแต่กำเนิด แต่ย้ายถิ่นมาอาศัยอยู่ในชุมชนนานกว่า 30 ปี โดยบ้านที่ อาศัยอยู่เป็นบ้านที่เช่าที่วัดสร้างบ้าน อาชีพหลักของผู้นำชุมชน พบว่า เป็นลูกจ้างของรัฐ 1 คน อีก 9 คน มี อาชีพค้าขาย

โดยบทบาทหน้าที่ของผู้นำชุมชนเป็นการเลือกตั้งจากคนในชุมชน เป็นเสมือนผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ในการ ดูแลคนในชุมชนและสื่อสารระหว่างรัฐ/เทศบาล กับประชาชนในชุมชน

“พ่อแม่ย้ายมาจากอยุธยา ตั้งแต่เรายังเล็ก อายุราว 10 ขวบ มาเช่าที่วัดสร้างบ้าน นี่ก็ถ่ายทอดถึงลูก แล้ว” (น1)

“เดิมอยู่ไกลออกไปแถวตลิ่งชัน ตอนนั้นไปมากี่ลำบาก พ่อแม่มาขายของเลยมาอยู่แถวนี้ แล้วก็ย้าย อีก” (น4)

“อยู่มาตั้งแต่เด็ก จะอยู่ไปเรื่อย ๆ มันชินแล้ว สะดวกดี” (น6)

“ช่วงหลัง ๆ มานี้ คนย้ายมาเยอะมาก เรียกได้ว่า ราว ๆ 20-30 เปอร์เซ็นต์ที่เป็นคนมาจากที่อื่น คน เก้าย้ายออกไปซื้อบ้านนอกเมือง แต่เราผูกพันกับที่นี่ไม่ไปไหนแล้ว” (น1)

ด้านความสัมพันธ์กับเจ้าอาวาสและกรรมการวัด

พบว่า ทุกคนมีความสัมพันธ์เชิงบวก และเป็นผู้จัดการในด้านการจัดการของชุมชนตามเทศกาลและวัน สำคัญทางศาสนา โดยการประกาศขอความร่วมมือ

“เวลาจะจัดงาน เจ้าอาวาสก็จะเรียกไปพบ เราก็มาประชุมกับกรรมการชุมชน” (น10)

“อยู่มานาน เห็นกันมานาน เจ้าอาวาส พระลูกวัด ผมเองก็บวชที่วัดนี้” (น 6)

“วัดจัดงานก็ขอแรงกรรมการ ลูกชายก็บวชวัดนี้ใกล้เราได้ใส่บาตรด้วย” (น1)

“ก็ช่วยเรื่องหาเงินเข้าวัด วัดเราไม่มีวัดอุ้มงคลให้เช่า มาทำบุญบ้าง มางานศพ มาเผาศพบ้าง”(น5)

ความสัมพันธ์กับวัด และคนในชุมชน

ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมเมืองส่งผลต่อการจัดกิจกรรมทางศาสนา ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด19 ทำให้คนที่เข้ามาทำกิจกรรมต่าง ๆ ในวัดลดลงอย่างมาก อาทิ เช่น การงดจัดกิจกรรมตามเทศกาลต่าง ๆ วัดขาดรายได้บางส่วน คนที่เคยมาทำบุญในวัดพระก็น้อยลง มีแต่คนสูงอายุที่ยังมีมาทำบุญบ้าง

ความสัมพันธ์ระหว่างคนที่อาศัยในชุมชนใกล้วัดเป็นไปในทางบวกถึงแม้จะลดลงเมื่อเทียบกับช่วงอายุที่ผ่านมาของคนในชุมชน แต่ก็ยังมีความร่วมมือจากผู้อยู่อาศัยในชุมชนรอบวัด

“เวลาวัดมีงานญาติโยมก็มากันเยอะแยะ ทั้งที่เป็นคนใกล้วัดและคนอื่น” (น6)

“วัดจัดงาน ก็มีคนแถวนี้แหละไป ก็งานวัดทั่ว ๆ ไปแหละ วัดนี้มีสวดปาติโมกข์ด้วย แต่ก่อนมีคนมาฟังเยอะนะ ท่าน(เจ้าอาวาส)สวดเพราะดี” (น7)

การร่วมกิจกรรมทางศาสนา

นับตั้งแต่มีปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด19 กิจกรรมศาสนาลดลงเพราะกิจกรรมทางศาสนาส่วนใหญ่เน้นที่กิจกรรมร่วมของกลุ่มคน เช่น สงกรานต์ งานวัดประจำปี เป็นต้น

“ปีนี้สงกรานต์ก็ไม่ได้แห่พระ คนก็ไม่ค่อยมา” (น1)

“ปกติช่วงเข้าพรรษาเราจะมีเลี้ยงพระทุกวันพระ มีเทศน์ด้วย ตอนนี้ก็มิฉะนั้นแต่มีคนมาร่วมไม่กี่คน”

(น2)

“ช่วงมีเรื่องโควิด19 นี้ ทุกคนแยกไปหมด บางคนตงงาน ไม่มีปัจจัยมาทำบุญ”(น8)

“คนหนุ่มสาวเขามาวัดตอนมีงานวัดหรือ นอกนั้นคนแก่ทั้งนั้นที่ยังพอมายู้อยู่บ้าง” (น 2)

“พระท่านยังออกบิณฑบาต ก็ยังมีคนใส่บาตรอยู่นะ” (น7)

การมองปัญหาเมาแล้วขับ เป็นปัญหาในระดับบุคคล/ ชุมชน/ประเทศ

ในแต่ละพื้นที่ที่ศึกษา พบว่า มีร้านค้าในชุมชนที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งวันโดยไม่มีเจ้าหน้าที่เข้ามาตรวจสอบ มีเฉพาะในส่วนของร้านสะดวกซื้อในชุมชนที่มี 2 แห่ง ยังปฏิบัติตามข้อกำหนดในการห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกเวลาที่กฎหมายกำหนด

“คิดว่าเรื่องเหล้าเนะ มันขึ้นอยู่กับสำนักคนนะ ผมก็กิน กินตอนมีงาน แต่นาน ๆ จะซื้อมากินก็กินที่

บ้าน กินเสร็จก็นอน”(น1)

“ก่อนหน้านี้ตีกันประจำ พวกคนใช้แรงงานที่มาเข้าบ้านอยู่” (น3)

“มีตำรวจมาดูบ่อย ๆ นะ พวกกินเหล้าจะได้ไม่เสียงดัง” (น10)

“ตั้งแต่มีประกาศของรัฐบาล พวกกินเหล้า ก็ค่อยซาลงไป” (น1)

“เรื่องเหล้าเป็นปัญหาโลกแตกของคนไทย คนอยากดื่มอยากกิน ห้ามยาก มันก็กินหน้าวัดเลย

หน้าป้ายชุมชนรักษาศีล 5 เลยแหละ” (น6)

ปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชุมชนมีหรือไม่ แก้ปัญหาอย่างไร

การมองปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน มองว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นปกติของวิถีชีวิตของคนในชุมชนซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หลังเลิกงานเป็นเรื่องการสังสรรค์และการพักผ่อนหลังเลิกงาน การทะเลาะวิวาทมีบ้างแต่สามารถจัดการได้ในชุมชน

“ปัญหาก็กิน กินแล้วเสียงดัง บางทีต้องตามตำรวจมาด้วย” (น1)

“แต่ก่อนมีตีกัน หลัง ๆ นี้น้อยลง” (น7)

“ก็มีบางบ้านผัวเมียทะเลาะกัน ก็ยังมีอยู่นะ พอเหล้าเข้าปากนิสัยเปลี่ยน เขาเลยเรียกว่า น้ำเปลี่ยนนิสัยไงละ” (น6)

“แต่ก่อนกินกันที่ร้าน ในชุมชนนี้มีหลายร้านที่ขายเหล้า ที่ร้านสะดวกซื้อเขาขายเป็นเวลา พวกนั้นไม่ค่อยซื้อ ส่วนใหญ่ก็ซื้อจากร้านขายแกลวนี่” (น4)

“เวลาที่ทางราชการ ทางเขต เข้าห้ามก็ขอความร่วมมือ ร้านขายแกลนี้ก็ให้ความร่วมมือ” (น3)

“เวลาเขาห้ามขาย อย่างช่วงเลือกตั้ง วันวิสาขะ อะไรทำนองนี้ พวกที่ติดเหล้าก็ซื้อตุนไว้” (น9)

“ถ้าจะให้บอกว่าเรื่องเหล้ามีปัญหาใหม่ก็มีบ้างแต่ไม่มากเหมือนแต่ก่อน” (น8)

ความเห็นต่อการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งตรงและแฝง เป็นเรื่องของธุรกิจ ไม่เกี่ยว/เกี่ยวข้องกับ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือไม่ อย่างไร

ประเด็นนี้เป็นประเด็นเรื่องการที่ผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้สร้างรูปลักษณ์ของตนเองในทางบวก โดยการผลิตน้ำดื่มซึ่งเป็นการผลิตน้ำดื่มที่มีใช้สัญลักษณ์โดยรวมของเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ดั้งเดิมมีความแตกต่างกันเฉพาะสีเท่านั้นเพื่อเลี่ยงเรื่องของการทำเครื่องหมายซ้ำ แต่เนื่องจากที่ ผ่านมาคนส่วนใหญ่เห็นภาพของสัญลักษณ์เดียวกันนี้ในเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังนั้นเมื่อเห็นภาพเดียวกันถึงแม้ จะต่างผลิตภัณฑ์แต่ก็จะเชื่อมโยงกับผลิตภัณฑ์เดิมคือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

“เวลาเห็นเขาขายน้ำยี่ห้ออื่น เราก็คิดถึงเบียร์ยี่ห้อเดียวกันนะ เพราะเบียร์มันมาก่อน ตั้งมานานแล้ว” (น3)

“ก็ยังเห็นขายกันอยู่ปกตินะ ถามว่าเด็กสมัยนี้คิดอย่างไร เด็กมันก็โตมาพร้อมกับทั้งน้ำและเบียร์” (น6)

การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน มีที่ใดบ้าง ขายเป็นเวลาหรือทั้งวัน

ลักษณะของชุมชนที่ศึกษาเป็นชุมชนที่สมาชิกในชุมชนที่อาศัยอยู่เดิมมีความสัมพันธ์ฉันท์เครือญาติ เป็นชุมชนอุปถัมภ์กันมาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นกติกาข้อห้ามต่าง ๆ จึงถูกลดความสำคัญและความเข้มงวดลง ร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นกลุ่มที่อาศัยอยู่ดั้งเดิม ฉะนั้น การจัดการใด ๆ จึงมีข้อจำกัด โดย เจ้าหน้าที่ของรัฐส่วนหนึ่งละเว้นการจัดการขั้นเด็ดขาด นอกจากนี้บางรายยังได้รับการดูแลจากนักการเมือง ท้องถิ่นในฐานะเป็นฐานเสียงอีกด้วย

“ในชุมชนมีร้านขายอาหาร ก็ขายเบียร์เหล้าทั้งวัน ไม่มีใครเข้ามาจับเข้ามาดู เราได้แต่เตือน” (น10)

“ที่ขายเป็นเวลาก็เห็นจะเป็นร้านสะดวกซื้อ เพราะเขามีกติกาอยู่” (น1)

“ร้านขายโชห่วยที่มีตู้แช่ก็แช่เบียร์ด้วย ในชุมชนก็มีหลายร้าน”(น3)

การออกกฎหมาย/ประกาศห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ช่วงวันสำคัญทางศาสนาและวันสำคัญอื่น ๆ ควรหรือไม่ จะช่วยลดปัญหาเมาแล้วขับได้จริงหรือไม่

ในเขตพื้นที่ศึกษา พบว่า ผู้นำชุมชนได้ให้ความสนใจในช่วงเวลาที่มีการแจ้งเตือนช่วงเวลาที่ห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น ช่วงที่มีการเลือกตั้ง ส่วนช่วงเวลาอื่น เช่น สงกรานต์ ปีใหม่ ก็ยังมีการจำหน่ายปกติ ส่วนวันสำคัญทางศาสนาก็ยังมีการลักลอบจำหน่าย บางรายจำหน่ายปกติ นอกจากในกลุ่มร้านสะดวกซื้อที่ปฏิบัติตามที่รัฐออกประกาศ ในช่วงที่มีการรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษาผู้ชายก็ยังจำหน่ายปกติ เพราะการงดเหล้าในช่วงเข้าพรรษาเป็นเรื่องของบุคคล

“เวลาทางเขตเขาแจ้งมาห้ามขาย เราก็ประกาศให้ในชุมชนรู้” (น3)

“ส่วนใหญ่ก็ให้ความร่วมมือนะ อาจจะเพราะมันอยู่ในเมือง บางที่เขตเขาก็เข้ามาดู” (น6)

“ที่จริงคนแถวนี้ก็เป็นคนพุทธเกือบทั้งนั้น เวลาวัดพระใหญ่ก็ร่วมมือดีนะ จะมีแต่วัยรุ่น พุดไม่ค่อยฟัง” (น1)

“ช่วงเข้าพรรษาทางเขตเขาก็เข้ามานะ ให้โรงเรียนจัดให้เด็กเดินในชุมชน บอกขอให้เลิกเหล้าเข้าพรรษา ก็มีคนร่วมมือดีนะ” (น10)

“มีบางคนว่าจะเลิก ทำได้ไม่กี่วันก็กินใหม่ อันนี้มันแล้วแต่คน” (น4)

“ถ้าถามว่าช่วงเข้าพรรษาเป็นไงบ้าง ก็ต้องบอกว่า มีเรื่องน้อยลง คนเมาน้อยลง ก็ตามนิสัยคนไทยนั่นแหละ” (น7)

“เลิกเหล้าเข้าพรรษานะดีนะ ผมก็หยุดตอนเข้าพรรษาใหม่ ๆ ก็แยเหมือนกัน ก็เคยกินตอนเย็น ๆ วันละขวด(เบียร์)” (น8)

“สามี(ของผู้นำชุมชน)ก็เลิกได้ตอนเข้าพรรษา ตอนนีเขาก็ดื่มได้แล้ว” (น5)

การมองการแก้ปัญหาที่มิใช่ระดับชุมชน และระดับประเทศ

การมองผลของการดื่มระดับประเทศ ผู้นำชุมชนมองประเด็นภาพรวมในการจัดการของรัฐและบุคคลที่จะต้องมิจิตสำนึกมากกว่าเพราะปัจจุบันชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงจากการเคลื่อนย้ายของคน คนที่เข้ามาอาศัยใหม่ไม่ผูกพันกับพื้นที่ ทำให้เป็นปัญหาในการจัดการระดับพื้นที่ ทั้งนี้เพราะสมัยก่อนมีระบบเครือญาติ

ในชุมชน การตักเตือน การแนะนำยังสามารถกระทำได้ แต่ปัจจุบันสังคมในชุมชนเป็นสังคมต่างคนต่างอยู่และเป็นเรื่องของสิทธิส่วนบุคคล การจัดการโดยภาพรวมให้คนร่วมกิจกรรมหรือเปลี่ยนพฤติกรรมจึงเป็นไปได้ยาก ถึงแม้จะมีกฎหมายออกมาใช้บังคับ แต่ถ้าผู้มีอำนาจในการใช้กฎหมายละเลยในการปฏิบัติกฎหมายนั้นก็แทบจะไม่มีกฎหมายใด ๆ

“ชุมชนเราอยู่ในเมืองมีวัยรุ่นส่วนใหญ่ขี่มอเตอร์ไซด์ ปกติก็ขับเร็วอยู่แล้ว พวกคนที่กินเหล้าส่วนใหญ่หาเข้ากินค้ำไม่มีรถเอง”(น6)

“โครงการเราไม่ขับนะดี แต่ต้องเอาจริงนะ ที่มีปัญหาเพราะเราลอบหน้าปะจุมุกกันมาตลอด”(น7)

“ก็มีบ้านสองบ้านที่มีปัญหาจากรถชนกันเพราะคนขับเมา แต่ไม่ถึงกับอันตรายมาก ที่มีปัญหานั้นจะในหมู่บ้านต่างจังหวัด เพราะญาติที่ต่างจังหวัดก็ขาคักเพราะเมาแล้วขับรถ”(น3)

“ถ้าถามถึงระดับประเทศต้องถามตำรวจนะ เพราะเขาเป็นคนจับ ต้องเอาจริง คนไทยเป็นประเภทไม่เห็นโลงศพไม่หลั่งน้ำตา”(น4)

ข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาทั้งระดับชุมชนและประเทศ

ในการแก้ปัญหาระดับชุมชนมีข้อจำกัดเนื่องจาก ผู้นำชุมชนไม่มีอำนาจใด ๆ ทางกฎหมายที่จะออกคำสั่งหรือตั้งกฎเกณฑ์ สิ่งที่จะทำได้คือ การขอความร่วมมือที่อาจจะไม่ได้คาดหวังกับความร่วมมือที่จะได้รับ เพราะสังคมที่เปลี่ยนไป ผลจากความทันสมัยและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมหรือญาติเปลี่ยนไปเป็นสังคมต่างคนต่างอยู่และความไม่ผูกพันกับท้องถิ่นที่พักอาศัย และกรอบของกฎหมายก็ไม่ได้เปิดช่องให้ผู้นำชุมชนสามารถดำเนินการใด ๆ ได้

“บ้านเมืองเรามีกฎหมายเยอะ แต่ใช้ไม่ได้สักเรื่อง เพราะระบบพวกฟ้อง และระบบไต่ต๊ะ อันนี้ไม่ได้เหมารวมว่ากันเป็นคน ๆ ไป”(น4)

“ถ้าเราเอาจริงอย่างสิงคโปร์คงจะดีนะ ขนาดขับรถมอเตอร์ไซด์ เขาไม่ให้ลอดอุโมงค์ก็จะลอด เขาไม่ให้ขึ้นสะพานก็จะขึ้น ขับรถย้อนศร อะไรพวกนี้แหละ”(น10)

“ก่อนอื่นต้องสร้างจิตสำนึกและวินัยนะ ถ้าพ่อแม่ทำลูกก็ทำตาม เขาถึงได้บอกไว้ว่าวินัยต้องเริ่มที่บ้าน”(น6)

“ต้องสร้างจิตสำนึก จะสร้างอย่างไรดี”(น3)

“วิชาหน้าที่พลเมืองศีลธรรมน่าจะต้องกลับเอมาใช้สอนนะ อย่างน้อยก็ได้อบรมบ่มนิสัยเด็กช่วงเวลานึง” (น7)

“ต้องเพิ่มโทษและทำต่อเนื่อง ถ้าทำ ๆ หยุด ๆ ตามเทศกาลก็จะเหมือนลิงหลอกเจ้า”(น9)

สรุป จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน จะเห็นได้ว่า ผู้นำชุมชนมีระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในชุมชนยาวนานถึงแม้บางคนจะไม่ใช้คนท้องถิ่นเดิม แต่ด้วยระยะเวลาที่อาศัยอยู่นาน มองเห็นการเปลี่ยนแปลงของชุมชนที่เกิดขึ้น แต่ถึงแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงแต่ชุมชนก็ยังมีความสัมพันธ์ที่ดีกับวัดในชุมชนของตน การให้ความร่วมมือเมื่อมีการจัดงานบุญ แต่ในเรื่องการตีเครื่องตีมแอลกอฮอล์และการรักษาศีลยังมองว่าเป็นเรื่องส่วนบุคคล และไม่ส่งผลกระทบต่อคนในชุมชนโดยรวม เมื่อรัฐขอความร่วมมือในเรื่องการงดจำหน่ายและตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ก็ได้รับความร่วมมือจากชุมชน ส่วนการแก้ปัญหาเน้นที่การสร้างจิตสำนึกโดยการสอดแทรกในบทเรียน และมาตรการของรัฐควรเน้นบทลงโทษและมีความต่อเนื่องไม่ใช่ปฏิบัติเป็นครั้งคราว

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของเขต

ในเขตกรุงเทพมหานครแบ่งการบริหารออกเป็นเขต ซึ่งมีทั้งสิ้น 50 เขต โดยแต่ละเขตจะมีหน่วยงานที่ดูแลชุมชนคือ สำนักพัฒนาสังคมที่รับผิดชอบชุมชนต่าง ๆ 2016 ชุมชน ประกอบด้วยชุมชนที่แตกต่างกันตามลักษณะองค์ประกอบและพื้นที่ สำหรับเขต “ก”มีชุมชนทั้งสิ้น 37 ชุมชน มีวัด32 แห่ง และเขต “พ” มีชุมชนทั้งสิ้น 47 แห่ง มีวัด 23 แห่ง เป็นชุมชนที่ขึ้นทะเบียนกับเขต แต่ก็ยังมีชุมชนที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน ได้แก่ ชุมชนที่เป็นหมู่บ้าน พื้นที่จัดสรร คอนโดมิเนียม เป็นต้น

ข้อมูลทั่วไป

เจ้าหน้าที่ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นเพศชาย 1 คนและหญิง 1 คน ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาสังคม จบการศึกษาระดับปริญญาโท อายุ 48 และ 52 ปี อายุราชการ 25 และ 32 ปี เจ้าหน้าที่ 1 รายตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์และสุบบุหรี่ อีก 1 รายไม่ตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์และไม่สุบบุหรี่

ระยะเวลาที่เข้ามาสัมผัสชุมชน

เจ้าหน้าที่ในส่วนงานพัฒนาสังคมนี้จะทำงานร่วมกับฝ่ายปกครองและสำนักอนามัยฯ มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละชุมชนที่มีการขึ้นทะเบียน แต่ในส่วนของชุมชนที่เป็นหมู่บ้านจัดสรรหรือคอนโดมิเนียมไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่เขตแต่ละชุมชน โดยที่แต่ละชุมชนจะมีประธานชุมชน กรรมการชุมชนที่มาจากการเลือกตั้งและการเสนอตัวเข้ามาเป็นกรรมการชุมชน อาสาพัฒนาในชุมชน และอาสาสาธารณสุข ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการและการบริหารจัดการในชุมชน โดยแต่ละชุมชนผู้นำเป็นกลุ่มจิตอาสาแต่ก็มี

คำตอบแทนเป็นครั้งคราว เช่น การเข้าร่วมประชุม เป็นต้น นอกจากนี้ หากมีการจัดกิจกรรมในชุมชน ชุมชนนั้นก็ได้รับการสนับสนุนกิจกรรมเป็นครั้งคราวไป เช่น การจัดงานวันสงกรานต์ วันผู้สูงอายุ เป็นต้น

เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนาสังคมนี้จะมีกิจกรรมออกเยี่ยมชุมชนเป็นครั้งคราว

“ทำงานกับพัฒนาชุมชนมาตั้งแต่เข้ามาอยู่ กทม ย้ายเขตเป็นครั้งที่ 2 แต่งานเหมือนกัน คือ ลงไปชุมชน” (จ2)

“ชุมชนในเขตแต่ละเขตก็คล้ายกัน คือ มีคนที่เป็นประชากรแฝงเพิ่มขึ้น พวกนี้ก็จะมาเช่าบ้านอยู่” (จ2)

“ที่ไ้รับรายงานส่วนใหญ่เป็นเรื่องขอความช่วยเหลือเรื่องคนพิการ คนสูงอายุ เรื่องเหล่านี้้อยมาก” (จ1)

“ที่เขตก็มีปัญหาเรื่องเหล้า แต่ไม่มากนัก”(จ1)

ความสัมพันธ์กับวัด และคนในชุมชน

เจ้าหน้าที่จะออกเยี่ยมชุมชนตามโอกาสและเมื่อจะมีกิจกรรมที่ต้องการความร่วมมือ เนื่องจากมีการจัดการผ่านประธานชุมชนที่จะมีการประชุมทุกเดือน ส่วนวัดเป็นส่วนที่ฝ่ายปกครองเป็นผู้ดูแลโดยตรง นอกจากนี้ยังสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่กำกับดูแล

“จะมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบชุมชน และมีอาสาสมัครของพัฒนาชุมชนคอยช่วยดู ถ้ามีปัญหาเขาจะแจ้งมา” (จ2)

“เจ้าหน้าที่เราก็ต้องติดต่อกับประธานชุมชน มีประชุมเดือนละครั้ง”(จ1)

“ส่วนใหญ่แจ้งข่าวผ่านทางประธานชุมชน ปกติชุมชนก็มีเลือกทุกสี่ปี แต่ถ้าไม่มีใครสมัครหรือมีคนสมัครเยอะเราก็ให้เลือก แต่ถ้าไม่มีการแข่งใครสมัครก็ได้เลย”(จ1)

การร่วมกิจกรรมทางศาสนาร่วมกับคนในชุมชน

จากการสัมภาษณ์ พบว่า เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนาสังคมฯ มีความสัมพันธ์แบบหลวม ๆ กับพื้นที่ การตรวจเยี่ยมชุมชนมีเป็นครั้งคราว โดยเฉพาะใกล้ช่วงที่การเลือกตั้งจะเข้ามาประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมบ่อยครั้งขึ้น กรณีมีกิจกรรมทางศาสนาหากมีการร้องขอจากพื้นที่ก็จะเข้าไปร่วมกิจกรรมนั้น ๆ การเข้าไปใน

พื้นที่กรณีที่มีการตรวจเยี่ยมผู้พิการ ผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ ที่ต้องการความช่วยเหลือหรือได้รับการร้องขอจากคนในชุมชน

“ปกติฝ่ายปกครองดูแลวัดร่วมกับพัฒนาสังคม แต่ฝ่ายปกครองเป็นหลัก”(จ2)

“เวลามีการรณรงค์ มีงานวัดเราก็จัดคนไปช่วย”(จ1)

“ชาวบ้านไม่ค่อยเล่าเรื่องทะเลาะเบาะแว้งหรือการทำร้ายกัน ส่วนมากก็ขอความช่วยเหลือเรื่องของกินของใช้ คนแก่ คนพิการ”(จ2)

“มีอาสาพัฒนาของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มาดูคนพิการและคนที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นหลัก” (จ1)

การมองปัญหาเมาแล้วขับ

เจ้าหน้าที่มองประเด็นปัญหาว่าสืบเนื่องมาจากความตระหนักของบุคคล ศาสนาช่วยได้ระดับหนึ่งแต่การปลูกจิตสำนึกเป็นหน้าที่ของครอบครัว สถานศึกษาและนโยบายของรัฐในการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การออกกฎหมายเพื่อควบคุมผู้ละเมิดเป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น การรณรงค์อาจช่วยได้แต่ขาดความต่อเนื่อง

“ปัญหาเมาแล้วขับนี้แก้ยาก เพราะเป็นเรื่องของสำนึกของคน แต่หากกินไม่มากก็น่าจะขับรถได้”(จ1)

“ปัญหาเมาแล้วขับมาจากความประมาท คิดว่าดื่มแค่นิดหน่อย” (จ1)

“ในสำนักงานถ้าเจ้าหน้าที่เมาแล้วขับรถและเกิดเรื่องก็ถูกลงโทษทางวินัย”(จ2)

“รัฐพยายามหาทางแก้ปัญหาเรื่องเมาแล้วขับ แต่ที่ทำมาได้ผลไม่มาก ปัญหาอยู่ที่ความสำนึกของคน แต่พอเหล้าเข้าปากสำนึกมันก็หายไป” (จ1)

“ถ้ารัฐเอาจริงสักพักน่าจะลดลงได้ แต่ต้องทำต่อเนื่องไปนาน ๆ จนคนคุ้นชินกับระเบียบและกติกา” (จ2)

“บางคนว่าปิดโรงเหล้าดีกว่าเพราะโรงเหล้าเป็นของรัฐบาล แต่คนที่ดื่มเขาหาทางได้เสมอ คราวนี้เหล้าเถื่อน เหล้าหนีภาษีจะมาตีตลาด คนกินเหล้า ยังไง ๆ ก็หาทางได้อยู่แล้ว”(จ1)

“คนมองว่าถ้าไม่ทำให้ใครเดือดร้อนกินเหล้าก็ไม่บาป เพราะการทำผิดศีลแต่คนอื่นไม่เดือดร้อนไม่บาป” (จ2)

“คนที่รับศีลแล้วไปกินเหล้าถ้าไม่ทำร้ายคนอื่นไม่มีปัญหาที่ไม่น่าจะเป็นอะไร แต่ผิดที่ไม่รักษาสุขภาพตัวเองแค่นั้น แต่อ่านมาว่า กินนิดหน่อยไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ”(จ1)

“คนที่กินถ้ากินแค่เพื่อสังคมนิดหน่อยไม่น่ามีปัญหา”(จ2)

ปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชุมชน ความเห็นต่อการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งตรงและแฝง

การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน พบว่า เจ้าหน้าที่ทั้งสองเขตมีความเห็นว่า การที่บริษัทผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาเป็นเวลานานจนทำให้คนที่เห็นสัญลักษณ์ก็จะนึกถึงเครื่องดื่มดั้งเดิมคือ เบียร์/บรันดี ต่อมาเมื่อมีการผลิตน้ำดื่มมาจำหน่ายโดยอาศัยโครงสร้างสัญลักษณ์เดิมก็ยังทำให้คนที่เห็นเชื่อมโยงถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นการกระตุ้นทางอ้อม กรณีที่เป็นนักดื่มอยู่เดิมก็จะกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกสนุกสนานเมื่อได้ดื่ม

“พอเห็นน้ำดื่มยี่ห้อเดียวกับเบียร์เรานึกถึงเบียร์อันนี้ใช่เพราะก่อนมีน้ำเขาขายเบียร์มาก่อนนานมากด้วย” (จ1)

“เวลามีงานเทศบาลก็ห้ามมีพวกเหล้าเบียร์ส่วนน้ำยี่ห้อเดียวกับเบียร์ไม่ได้ห้ามขายในเทศบาลหรือเวลามีงาน”(จ2)

“ร้านชำเขาก็ขายในชุมชนเขาก็ขายทั้งน้ำทั้งเบียร์นี้ห่อเดียวกัน”(จ2)

การออกกฎหมาย/ประกาศห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ช่วงวันสำคัญทางศาสนาและวันสำคัญอื่น ๆ

ในช่วงวันสำคัญทางศาสนาและช่วงที่ทางการให้งดจำหน่ายและดื่มก็ช่วงเลือกตั้งเจ้าหน้าที่เขตจะขอความร่วมมือในการงดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเย็นของวันก่อนวันเลือกตั้ง 1 วัน ผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำก็จะกักตุนไว้และดื่มที่บ้าน ส่วนร้านค้าก็จะหยุดจำหน่ายเพราะหากฝ่าฝืนจะมีความผิด

ส่วนวันสำคัญทางศาสนาใช้วิธีขอความร่วมมือโดยไม่มีการดำเนินการตามกฎหมายแต่อย่างใด

“เวลาขอความร่วมมือทางชุมชนก็ให้ความร่วมมือดี ก็ช่วงเลือกตั้งกับวันสำคัญทางศาสนา”(จ1)

“ไม่มีปัญหาอะไรเพราะช่วงสั้น ๆ แค่วันเดียว”(จ1)

“เวลาจัดงานของวัด วัดเขาควบคุมเอง กรรมการวัดกรรมการชุมชนเขาดู”(จ2)

“กฎหมายจะศักดิ์สิทธิ์หรือไม่อยู่ที่คนเอาไปปฏิบัติทำอย่างไร”(จ2)

การมองการแก้ปัญหาที่มิใช่ระดับชุมชน และระดับประเทศ

เจ้าหน้าที่มองการแก้ปัญหาในระดับชุมชนว่าต้องมาจากแนวทางของรัฐ เพราะชุมชนในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงจากความสัมพันธ์แบบเครือญาติเป็นความสัมพันธ์เฉพาะกิจ คือ มองผลประโยชน์เป็นหลักและเป็นสิทธิส่วนบุคคล ดังนั้นการจัดการในชุมชนเมืองต้องมาจากแนวทางของรัฐ ซึ่งปัจจุบันรัฐได้ออกมาตรการหลายมาตรการเพื่อการลดปัญหาการเมาแล้วขับทั้งการสนับสนุนการรณรงค์ในทุกระดับ การส่งเสริมให้มีอาสาสมัคร องค์กรทางศาสนา NGO และส่วนเสริมในสถาบันการศึกษาทุกระดับ รวมทั้งการปรับเปลี่ยนบทลงโทษในกฎหมาย แต่สิ่งที่ยังขาดคือ การสร้างจิตสำนึก

“รัฐออกกฎหมายและกำหนดบทลงโทษไว้ก็ดี แต่ถ้าไม่หลายจำก็เพิ่มโทษ ดีแล้ว แต่ต้องทำนาน ๆ ต่อเนื่องด้วย”(จ1)

“การดื่มเป็นสิทธิส่วนบุคคล เราใช้วิธีเตือนกับข้อร้อง ส่วนจะฟังหรือไม่ นั่นเรื่องของเขา”(จ2)

“ในชุมชนตัวอย่างที่ดีก็มี แต่ถ้าไม่มีคนสานต่อก็ยาก เพราะสังคมตอนนี้คือ ต่างคนต่างอยู่”(จ2)

ข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาทั้งระดับชุมชนและประเทศ

เจ้าหน้าที่มองถึงแหล่งผลิตว่า รัฐยังได้ผลประโยชน์จากผลผลิตคือภาษีจากอากรจากการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รัฐจะต้องมีมาตรการในการกำหนดเพดานภาษี เพราะหากราคาเครื่องดื่มที่สูงขึ้นจะมีนักดื่มส่วนหนึ่งหยุดดื่ม แต่อีกส่วนหนึ่งจะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หนีภาษีเพิ่มขึ้น และมีการจำหน่ายทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งโอกาสการเข้าถึงการซื้อขายดังกล่าวในปัจจุบันสะดวกมากขึ้น การสร้างจิตสำนึกจะเป็นส่วน

หนึ่งของการแก้ปัญหา ส่วนด้านกฎหมายควรมีการเพิ่มโทษให้ผู้ลักลอบจำหน่ายทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งผู้ที่มีอำนาจในการใช้กฎหมายนี้ได้แก่ สรรพสามิตและเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องใช้อำนาจของตนในการแก้ปัญหาด้วย รวมทั้งการรณรงค์ที่ต่อเนื่อง การส่งเสริมศาสนาก็ต้องมีควบคู่กันไป

“การสร้างความเข้มแข็งของสังคมยากมาก และหากดูในชุมชนก็ยาก เพราะมีแต่คนมาจาก
ที่อื่น เขาไม่ได้ผูกพันกับชุมชน ไม่เหมือนคนรุ่นเก่า”(จ1)

“ถ้าจะมีมาตรการในการควบคุมและป้องกันของบ้านเราต้องใช้เวลาและต่อเนื่องเป็นปี ให้นั้น
ซึมเข้าไปในจิตสำนึกเขา”(จ2)

“คนที่มีสิทธิ์ใช้อำนาจก็สำคัญต้องจริงจังต้องมีการเชือดไก่ให้ลิงดูบ้าง”(จ1)

“ปัญหา คือ คนของรัฐไม่ทำตัวให้เป็นตัวอย่างแก่ประชาชน”(จ1)

“ผู้รักษากฎหมายเองก็ต้องเป็นแบบอย่าง”(จ2)

“เวลาจัดงานเราห้ามเด็ดขาดเรื่องเหล้า รัฐต้องขึ้นภาษีสรรพสามิต เหล้าแพงขึ้น คนอาจจะดื่ม
น้อยลง”(จ2)

“การเพิ่มโทษแก่ผู้ที่มาแล้วขยับยังจำเป็นต้องมี และต้องมีการนำมาใช้อย่างต่อเนื่องไม่ใช่
เฉพาะในบางช่วงเวลา”(จ1)

“วัด/พระ อาจช่วยเตือนสติได้บ้างแต่ข้อนี้แล้วแต่บุคคลเชื่อว่าศาสนายังช่วยได้บ้างไม่มากก็น้อย”(จ1)

สรุป ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ พบว่า บทบาทของเจ้าหน้าที่พัฒนาสังคมเป็นผู้ให้ความ
ช่วยเหลือชุมชนตามบทบาทหน้าที่ การบริหารจัดการในชุมชนเป็นข้อตกลงร่วมกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคนในชุมชน
ซึ่งมีความหลากหลาย ความผูกพันของคนในชุมชนกับความเป็นชุมชนเปลี่ยนไปจากคนที่อาศัยอยู่ดั้งเดิมเป็น
คนย้ายถิ่นและประชากรแฝง ภาวะเศรษฐกิจที่กระทบถึงการคงอยู่ของสังคม ลักษณะของสังคมเมืองที่ลด

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สมาชิกในชุมชน ศาสนา ความศรัทธาและความเชื่อ พระสงฆ์เป็นผู้สืบทอดคำสอน
มายังประชาชน แต่จะเชื่อและศรัทธาหรือไม่เป็นสิทธิส่วนบุคคล กฎหมายและมาตรการของรัฐเป็นการจัด
ระเบียบของสังคมและป้องกันไม่ให้คนถูกรักษาจากคนที่ไม่เคารพกฎระเบียบที่รัฐสร้างขึ้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษา มายาคติ ฉันทาคติ และภยาคติ ของสังคมโดยรอบศาสนสถานต่อ พฤติกรรม”ตีไม้ซับ” กรณีศึกษาชุมชนรอบวัดในกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 ชุมชน วัดเป้าหมาย 10 วัด โดยมีกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ผู้ที่อาศัยในชุมชนโดยมีบ้านที่พำนักอยู่ใกล้วัดไม่เกิน 100 เมตร จำนวน 120 คน ผู้นำชุมชน 10 คน และเจ้าหน้าที่ของเทศบาลที่เป็นผู้รับผิดชอบพื้นที่ 2 ราย พระสงฆ์เจ้าอาวาสวัดเป้าหมาย 10 รูป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา อคติ ของคนในสังคมต่อการตีไม้เครื่องตีไม้แอลกอฮอล์แล้วไปซักรถยนต์/มอเตอร์ไซค์/ยานพาหนะอื่นที่ซับล้างด้วยล้อ ซึ่งอคติที่มีผลต่อการตัดสินใจมี 2 ประเด็นคือ ภยาคติ และทียาคติ โดยมีมายาคติที่เป็นตัวกระตุ้น การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และสัมภาษณ์เจาะลึก ระหว่างเดือนมีนาคม- ตุลาคม 2564 การวิจัยนี้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1.กลุ่มตัวอย่างประชาชน

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 65.4 เป็นเพศชาย และร้อยละ 56.2 มีสถานภาพสมรส คู่ จบการศึกษาระดับ อาชีวศึกษาและอุดมศึกษาเท่า ๆ กันคือ ร้อยละ 21.5 รองลงมาคือระดับประถมศึกษาร้อยละ 20.8 และ ประกอบอาชีพรับจ้างเป็นส่วนใหญ่คือร้อยละ 35.4 อายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างคือ 43.2 ปี ในแต่ละครัวเรือนมี สมาชิกเฉลี่ย 4.3 คน ในแต่ละครัวเรือนมีสมาชิกที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี เฉลี่ยเพียง 1 คน ส่วนสมาชิกใน ครัวเรือนที่มีอายุมากกว่า 18 ปี มี จำนวนเฉลี่ย 2.6 คน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนเฉลี่ย 26.7 ปี และมี สมาชิกในบ้านสุบบุหรี่เฉลี่ย 2.2 คน และตีไม้เครื่องตีไม้แอลกอฮอล์เฉลี่ย 3.7 คน(ตารางที่ 1และ 2)

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 57.7 สูบบุหรี่ และร้อยละ 70.0 ตีไม้เครื่องตีไม้แอลกอฮอล์ ประเภทของเครื่อง ตีไม้คือเปียร์และบรันดี เหตุผลในการตีไม้ คือ สวรรค์หลังเลิกงาน และเมื่อเห็นโฆษณาผลิตภัณฑ์ที่มีสัญลักษณ์ ของยี่ห้อเปียร์ก็จะนึกถึงเปียร์นั้น (ตารางที่ 3)

ด้านการปฏิบัติศาสนกิจ ร้อยละ 68.5 ของกลุ่มตัวอย่างไปวัดโดยส่วนใหญ่ไปวัดตามช่วงเทศกาลและ ผู้ที่ไปวัดคือผู้สูงอายุเป็นส่วนใหญ่ แต่ที่ไม่ไปวัดเลยมีร้อยละ 31.5

ในการมองว่าการตีไม้เครื่องตีไม้แอลกอฮอล์เป็นปัญหาชุมชนหรือไม่นั้น พบว่า ร้อยละ 81.5 มีความเห็นว่าการตีไม้เครื่องตีไม้แอลกอฮอล์เป็นเรื่องปกติของชุมชน ร้อยละ 50.0 ตอบว่าไม่มีปัญหาที่มาจาก การ ตีไม้เครื่องตีไม้แอลกอฮอล์ ร้อยละ 73.9 ตอบว่า การตีไม้เครื่องตีไม้แอลกอฮอล์ไม่มีผลกระทบต่อชุมชน ส่วน มาตรการของชุมชนเป็นการขอความร่วมมือเรื่องการตีไม้เครื่องตีไม้แอลกอฮอล์ร้อยละ 53.9 (ตารางที่ 4)

ในการออกมาตรการแก้ปัญหาการตีมี กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าแก้ปัญหาได้ไม่มากแต่ดีกว่าไม่แก้ไข ร้อยละ 39.2 ร้อยละ 30.8 มีความเห็นว่ามาตรการได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ส่วนอีกร้อยละ 30.0 มีความเห็นว่าไม่สามารถลดปัญหาการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ได้ แต่ร้อยละ 56.2 คิดว่าหลักศาสนาไม่สามารถช่วยให้คนไม่ตีมีได้ ร้อยละ 86.2 มีความเห็นว่าปัญหาการตีมีแล้วขับแก้ไขได้

ส่วนใหญ่ร้อยละ 65.4 คิดว่าการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์เป็นเรื่องส่วนตัวไม่บาป มีเพียงร้อยละ 34.6 คิดว่าบาปเพราะผิดศีล ร้อยละ 50.8 มีความเห็นว่าคนศรัทธาในศาสนาไม่จำเป็นต้องรักษาศีลห้า และร้อยละ 86.2 ปฏิบัติตามศีลห้าบางข้อ มีเพียงร้อยละ 9.2 ที่ปฏิบัติศีลห้าทุกข้อ (ตารางที่ 6)

ในความคิดของกลุ่มตัวอย่างต่อภยาคติเป็นอคติที่เกิดจากความกลัว คือ ความกลัวต่อการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ พบว่า การตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ในบ้านจะมีผลต่อเด็กและคนในครอบครัวร้อยละ 70.0 และการงดตีมีในช่วงเข้าพรรษาเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ร้อยละ 100.0 แต่การที่ไม่ตีมีไม่ใช่เพราะกลัวผิดศีลมีร้อยละ 52.3 (ตารางที่ 7)

การมีอคติเพราะความชอบคือฉันทาคติของกลุ่มตัวอย่างต่อเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ โดย ร้อยละ 77.7 ตีมีสุราเพราะเป็นเรื่องส่วนบุคคล ร้อยละ 64.6 คิดว่าการตีมียาต้องเหล้าไม่ใช่ยาชูกำลัง และการตีมีสุราแล้วนอนอยู่บ้านเป็นสิ่งที่ดีร้อยละ 88.5 (ตารางที่ 8)

มายาคติที่เกี่ยวกับเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ ร้อยละ 74.6 มีความเห็นว่า การโฆษณาเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ทำให้สนใจอยากลองตีมี การมีผลิตภัณฑ์อื่นที่ใช้ชื่อเดียวกับเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ทำให้นักถึงเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ยี่ห้ออื่น ร้อยละ 87.7 ร้อยละ 53.1 มีความเห็นว่า การโฆษณาเครื่องตีมีแอลกอฮอล์เป็นเรื่องปกติร้อยละ 65.4 และร้อยละ 84.6 มีความเห็นว่าถ้าตีมีแล้วเมาไม่มากก็ขับรถได้ (ตารางที่ 9)

พฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง 52.3 ตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ในบ้าน ร้อยละ 67.7 งดตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ในช่วงเข้าพรรษา ร้อยละ 70.8 ไม่ตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ในบ้าน ร้อยละ 56.9 คิดว่าที่ไม่ตีมีเพราะกลัวผิดศีล และร้อยละ 69.2 ที่คิดว่าสุราเป็นสาเหตุของการทะเลาะเบาะแว้ง (ตารางที่ 10)

ร้อยละ 52.3 ไม่ได้ตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์เพื่อการเจริญอาหาร ร้อยละ 73.8 ไม่คิดว่าการตีมียาต้องเหล้าเป็นยาชูกำลัง ร้อยละ 56.9 ไม่คิดว่า การตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์บางโอกาสไม่ผิดศีลข้อห้า ร้อยละ 79.2 มีความคิดว่าการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์เป็นสิทธิส่วนบุคคล และร้อยละ 70.0 คิดว่า คนตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์แล้วอยู่บ้านนำคบบกว่าคนที่ตีมีแล้วไปขับรถ (ตารางที่ 8)

ร้อยละ 56.9 8 การโฆษณาเครื่องตีมีทำให้คนอยากลอง ร้อยละ 70.0 เมื่อเห็นโฆษณาเครื่องตีมียี่ห้อเดียวกับเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ทำให้นักถึงเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ ร้อยละ 53.1 ขับรถหลังจากตีมีเปียร์และเหล้า ร้อยละ 52.3 ไม่ตีมีเหล้าในงานบุญ ร้อยละ 65.4 มีความเห็นว่าการโฆษณาเครื่องตีมีแอลกอฮอล์เป็นเรื่องปกติ

(ตารางที่ 9)

พฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง 52.3 ตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ในบ้าน ร้อยละ 67.7 งดตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ในช่วงเข้าพรรษา ร้อยละ 70.8 ไม่ตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ในบ้าน ร้อยละ 56.9 คิดว่าที่่ไม่ตี๋มเพราะกลัวผิดศีล และร้อยละ 69.2 ที่่คิดว่าสุราเป็นสาเหตุของการทะเลาะเบาะแว้ง (ตารางที่ 10)

ร้อยละ 52.3 ไม่ได้ตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์เพื่อการเจริญอาหาร ร้อยละ 73.8 ไม่คิดว่าการตี๋มยาตองเหล้าเป็นยาชูกำลัง ร้อยละ 56.9 ไม่คิดว่า การตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์บางโอกาสไม่ผิดศีลข้อห้า ร้อยละ 79.2 มีความคิดว่า การตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์เป็นสิทธิส่วนบุคคล และร้อยละ 70.0 คิดว่า คนตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์แล้วอยู่บ้านน่าคบกว่าคนที่่ตี๋มแล้วไปขับรด (ตารางที่ 11)

ร้อยละ 56.9 8 การโฆษณาเครื่องตี๋มทำให้คนอยากลอง ร้อยละ 70.0 เมื่อเห็นโฆษณาเครื่องตี๋มยี่ห้อเดียวกับเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ทำให้นึกถึงเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 53.1 ขับรดหลังจากตี๋มเปียร์และเหล้า ร้อยละ 52.3 ไม่ตี๋มเหล้าในงานบุญ ร้อยละ 65.4 มีความเห็นว่าการโฆษณาเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์เป็นเรื่องปกติ (ตารางที่ 12)

เปรียบเทียบระหว่างความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างและการกระทำที่เกี่ยวข้องกับการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ ในเรื่องการโฆษณาเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ และการมีเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ในวัดระหว่างความคิดและการปฏิบัติไม่ต่างกัน แต่ความคิดและการปฏิบัติในเรื่องการโฆษณาและเมาแล้วขับมีความแตกต่างกัน (ตารางที่ 13)

ในส่วนของภยาคติในเรื่องเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ ในเรื่องของการไม่ตี๋มเพราะกลัวผิดศีลกับสุราเป็นสาเหตุให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้ง มีความแตกต่างกันระหว่างความคิดและการปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ(ตารางที่ 14)

ในส่วนฉันทาคติ ในเรื่องการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ ยาตองเหล้าเป็นยาชูกำลัง การตี๋มสุราเป็นสิทธิส่วนบุคคล และคนตี๋มสุราแล้วนอนอยู่บ้านน่าคบกว่าคนเมาแล้วขับ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 15)

จากตารางพบว่าความสอดคล้อง ในส่วนมายาคติ ในเรื่องการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ ยาตองเหล้าเป็นยาชูกำลัง การตี๋มสุราเป็นสิทธิส่วนบุคคล และคนตี๋มสุราแล้วนอนอยู่บ้านน่าคบกว่าคนเมาแล้วขับ ตี๋มเหล้าวันละกึ่งช่วยให้เจริญอาหาร กินยาตองเหล้า เป็นยาชูกำลัง มีความสอดคล้องกันระหว่างความเห็นกับการปฏิบัติ แต่ความคิดและการปฏิบัติในเรื่องศีลข้อห้าให้ละเว้นการตี๋มสุรา และคุณ(ผู้ตอบ)ก็ตี๋มบางโอกาสไม่สอดคล้องกัน (ตารางที่ 16)

ความสอดคล้องของความคิดเห็นกับการปฏิบัติของกลุ่มที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของภาคใต้ในเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในเรื่องของการไม่ดื่มเพราะกลัวผิดศีลกับสุราเป็นสาเหตุให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งความคิดเห็นในเรื่องหากในครอบครัวมีคนดื่มสุรา/เบียร์/ยาตองเหล้า ทำให้เด็ก/ลูก/หลานมีโอกาสดื่มตาม และในเรื่องหากคุณเป็นผู้ดื่มสุราแล้วอยู่บ้านเป็นการทำที่ถูกต้องกับการปฏิบัติไม่สอดคล้องกัน(ตารางที่ 17)

ความสอดคล้อง ในส่วนฉันทาคติ ในเรื่องการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยาตองเหล้าเป็นยาชูกำลัง การดื่มสุราเป็นสิทธิส่วนบุคคล และคนดื่มสุราแล้วนอนอยู่บ้านน่าคบกว่าคนเมาแล้วขับ ดื่มเหล้าวันละกึ่งช่วยให้เจริญอาหาร กินยาตองเหล้า เป็นยาชูกำลัง มีความสอดคล้องกันระหว่างความเห็นกับการปฏิบัติ แต่ความคิดและการปฏิบัติในเรื่องศีลข้อห้าให้ละเว้นการดื่มสุรา และการดื่มบางโอกาสไม่สอดคล้องกัน(ตารางที่ 18)

จากการสัมภาษณ์พระผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสทั้ง 10 วัด

1.คนในชุมชนยังมีความสัมพันธ์ที่ดีกับวัด ถึงแม้จะลดลง แต่มีผู้สูงอายุที่ยังมาทำบุญ นอกจากนั้นยังมีการตักบาตรของคนในชุมชน และร่วมงานบุญที่วัดจัดตามเทศกาล

2.การปฏิบัติตามข้อควรจเว้น 5 ประการ เป็นเรื่องของบุคคล พระสงฆ์เป็นเพียงผู้ชี้แนะ

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน จะเห็นได้ว่า ผู้นำชุมชนมีระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในชุมชนยาวนาน ถึงแม้บางคนจะไม่ใช่คนท้องถิ่นเดิม แต่ด้วยระยะเวลาที่อาศัยอยู่นาน มองเห็นการเปลี่ยนแปลงของชุมชนที่เกิดขึ้น แต่ถึงแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงแต่ชุมชนก็ยังมีสัมพันธ์ที่ดีกับวัดในชุมชนของตน การให้ความร่วมมือเมื่อมีการจัดงานบุญ แต่ในเรื่องการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการรักษาศีลยังมองว่าเป็นเรื่องส่วนบุคคล และไม่ส่งผลกระทบต่อคนในชุมชนโดยรวม เมื่อรัฐขอความร่วมมือในเรื่องการงดจำหน่ายและดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก็ได้รับความร่วมมือจากชุมชน ส่วนการแก้ปัญหาเน้นที่การสร้างจิตสำนึกโดยการสอดแทรกในบทเรียน และมาตรการของรัฐควรเน้นบทลงโทษและมีความต่อเนื่องไม่ใช่ปฏิบัติเป็นครั้งคราว

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ พบว่า บทบาทของเจ้าหน้าที่เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือชุมชนตามบทบาทหน้าที่ การบริหารจัดการในชุมชนเป็นข้อตกลงร่วมกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคนในชุมชนซึ่งมีความหลากหลาย ความผูกพันของคนในชุมชนกับความเป็นชุมชนเปลี่ยนไป จากคนที่อาศัยอยู่ดั้งเดิมเป็นคนย้ายถิ่นและประชากรแฝง ภาวะเศรษฐกิจที่กระทบถึงการคงอยู่ของสังคม ลักษณะของสังคมเมืองที่ลดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สมาชิกในชุมชน และศาสนา ความศรัทธาและความเชื่อ พระสงฆ์เป็นผู้สืบทอดคำสอนมายังประชาชน แต่จะเชื่อและศรัทธาหรือไม่เป็นสิทธิส่วนบุคคล กฎหมายและมาตรการของรัฐเป็นการจัดระเบียบของสังคมและป้องกันไม่ให้คนถูกกระทำจากคนที่ไม่เคารพกฎระเบียบที่รัฐสร้างขึ้น

อภิปรายผล

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนที่อาศัยในชุมชน เป็นกลุ่มที่อยู่ในวัยทำงานเป็นส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยมองว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นเรื่องปกติในชุมชน การดื่มหลังจากเลิกงานเป็นการสังสรรค์ไม่ใช่เป็นเรื่องผิดศีลหรือบาปเพราะเป็นเรื่องส่วนตัว การเมาแล้วขับเป็นสิ่งไม่ควรทำแต่ถ้าเมาหรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วพักอาศัยอยู่ในบ้านเป็นสิ่งที่ดี ซึ่งในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ก็ยอมรับว่า อิทธิพลของการโฆษณาส่งผลให้เกิดความรู้สึกอยากลองดื่ม นอกจากนี้การเห็นผลิตภัณฑ์อื่นที่มีสัญลักษณ์เช่นเดียวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก็ทำให้นึกถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพราะ เครื่องหมายดังกล่าวถูกบรรจุไว้ในความทรงจำก่อนแล้วว่ามันคือเครื่องหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีจำหน่ายมานานแล้วถึงแม้สัญลักษณ์ดังกล่าวจะต่างกันที่การใช้คำโฆษณา รูปภาพประกอบหรือการใช้สีที่ต่างออกไปก็ตาม การสร้างมายาคติของเครื่องดื่มดังกล่าวถูกบันทึกไว้ถึงรสชาติ ระยะเวลาที่จำหน่าย คุณภาพ และความสนุก ความสุขเมื่อได้ดื่ม

ส่วนอีกด้านหนึ่งของความเห็นของคนในชุมชนมอง การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกจากได้รับอิทธิพลจากการเห็นโฆษณาที่พบได้ทั่วไปทั้งทางตรงและทางอ้อม(7, 27, 28) ที่แทรกซึมอยู่เป็นเวลานาน(14, 29) เห็นเป็นประจำจนเกิดความเคยชินและเชื่อมโยงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับผลิตภัณฑ์อื่น ทำให้เกิดความรู้สึกว่าเป็นสิ่งปกติ กระตุ้นให้เกิดการอยากทดลอง (14, 30)และหากในครอบครัวมีผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โอกาสที่สมาชิกคนอื่นจะดื่มก็มีเช่นกันเพราะเกิดพฤติกรรมคล้อยตาม(31, 32) ส่วนผลที่ตามมาหากยังมีมายาคติต่อการดื่มแล้วส่งผลให้ผู้นั้นมีความคิดในเชิงบวกต่อฉันทาคติจะไม่รู้สึกกลัวการที่จะขับรถหรือมีพฤติกรรมอื่นที่เสี่ยงต่อชีวิต รวมทั้งผลของแอลกอฮอล์(10) ถึงแม้รัฐจะได้มีการห้ามนำเข้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่เป็นเพียงเฉพาะช่วงเวลาที่เราคาดว่ามีการเดินทางมากกว่าปกติ เช่น ช่วงเทศกาล งานบุญสำคัญ ที่ต้องระวัง โดยการจัดโครงการรณรงค์เป็นช่วง ๆ ขาดความต่อเนื่อง ทำให้การปลูกจิตสำนึก บทบาทของพระในการเชื่อมโยงข้อปฏิบัติทางศาสนาของฆราวาส/ประชาชน ที่เป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิตคือ ศีล5 ที่ครอบคลุมพฤติกรรมในทางที่ถูกที่ควร โดยพระสงฆ์เป็นเพียงผู้บอกแนวทางแต่ประชาชนผู้รับรู้รับฟังจะปฏิบัติหรือไม่ในทางศาสนาพุทธไม่ได้บังคับเป็นสิทธิของผู้นั้นที่จะเลือก ทั้งนี้พบว่า แต่ละชุมชนเป็นชุมชนรักษาศีล แต่ปัจจุบันโครงการดังกล่าวขาดความต่อเนื่อง ขาดการติดตามประเมินโครงการ

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ พบว่า ในช่วงการเข้าพรรษา ก็พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการงดเหล้าเข้าพรรษาและมีการดำเนินโครงการต่อเนื่องในชุมชนถึงแม้จะมีความเข้มข้นน้อยกว่าในระยะแรก ๆ แต่ก็ยังมีการปฏิบัติอยู่ ทั้งนี้เพราะเป็นการรณรงค์ของพื้นที่ที่ได้รับการสนับสนุนตามเทศกาลและ

เป็นตัวชี้วัดศักยภาพของชุมชนได้ ประกอบกับเป็นกิจกรรมของโรงเรียนในเขตพื้นที่วัดนั้น ๆ ที่มีการดำเนินมาอย่างต่อเนื่อง

ในประเด็นมิติชุมชนต่อความกลัวต่อการมาแล้วขับพบว่า มีความแตกต่างกัน คือ ไม่สอดคล้องกันระหว่างความคิดกับการปฏิบัติ โดยประเมินว่า การดื่มเบียร์ 1 ขวดใหญ่ หรือ เหล้า 1 ก๊ก ไม่มากสำหรับนักดื่ม และตนเองสามารถครองสติในการตัดสินใจขณะขับรถได้ แต่ปริมาณแอลกอฮอล์ในเครื่องดื่มแต่ละประเภทไม่เท่ากัน สำหรับเบียร์มีระดับแอลกอฮอล์ 5% บรันดีหรือเหล้าแดง มีปริมาณแอลกอฮอล์ 40 % เพราะในทางปฏิบัติ หากดื่มเบียร์มากกว่า 1 กระป๋อง ซึ่งมีปริมาณเท่ากับ 280-330 มิลลิลิตร หรือ บรันดี มากกว่า 30 มิลลิลิตร ทั้งนี้หากปริมาณในเลือดเกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ในคนอายุมากกว่า 20 ปี บริบูรณ์ถือว่าปกติ แต่ในคนอายุ น้อยกว่า 20 ปี บริบูรณ์ ต้องไม่เกิน 20 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ถือเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบกพ.ศ.2522 มาตรา 43(2)ที่กำหนดมิให้ผู้ขับขี่รถในขณะที่เมาสุราโดยคำว่า“รถ”ตามกฎหมายดังกล่าวหมายถึงยานพาหนะทางบกทุกชนิดยกเว้นรถรางและรถไฟส่วนอาการเมาสุรานั้นหากมีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเกิน50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ให้ถือว่าเมาสุรา(กฎกระทรวงฉบับที่16(พ.ศ.2537) สุราแต่ละประเภทมีปริมาณแอลกอฮอล์ที่แตกต่างกันเช่นเบียร์หรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ 5 ดีกรี ปริมาณ1กระป๋อง (330มิลลิลิตร)จะมีระดับแอลกอฮอล์ในเลือดน้อยกว่า 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์หรือปริมาณการดื่มเบียร์1ขวด (630มิลลิลิตร)หรือเบียร์ 2 กระป๋องระดับแอลกอฮอล์ในเลือดอาจมากกว่าหรือน้อยกว่า 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ก็ได้ขึ้นอยู่กับน้ำหนักตัวของผู้ดื่มเป็นสำคัญหากผู้ดื่มมีน้ำหนักน้อยปริมาณแอลกอฮอล์จะมีมากกว่าคนที่น้ำหนักตัวมากทั้งนี้ใน 1 ชั่วโมงร่างกายจะสามารถกำจัดแอลกอฮอล์ได้ประมาณ15มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์และการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์จะมีแอลกอฮอล์ที่ค้างอยู่ในปาก 15-20 นาทีดังนั้นหากถ้ามีการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์จากลมหายใจจะมีผลทำให้ระดับแอลกอฮอล์สูงกว่าความเป็นจริงการบ้วนปากด้วยน้ำเปล่าจะสามารถกำจัดแอลกอฮอล์ที่ค้างอยู่ในปากได้ระดับหนึ่งเพื่อมิให้ผิดกฎหมาย(33) แต่อย่างไรก็ตามการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วขับก็เป็นพฤติกรรมที่ไม่สมควรกระทำ

แต่เมื่อพิจารณาเฉพาะในกลุ่มผู้ดื่ม พบว่า ความคิดต่อกรณีมาแล้วขับถ้าดื่มไม่มากกับการกระทำไม่แตกต่างกันระหว่างการกระทำกับไม่กระทำในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน โดยพบว่าในกลุ่มดังกล่าว มี 85 ราย ที่รักษาศีลบางข้อ และ 6 ราย ที่ไม่รักษาศีลห้าเลย ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่ปรากฏคือศีลข้อ 5 เป็นข้อ ที่ถูกละเลยในกลุ่มผู้ดื่มและกลุ่มดังกล่าวยอมรับว่าตนเองไม่ได้รักษาศีลห้าทุกข้อ

ข้อมูลที่พบประเด็นความไม่สอดคล้องของความคิดเห็นของกลุ่มผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า ในประเด็นที่ไม่สอดคล้องในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมายาคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นประเด็นการโฆษณาทั้งในการโฆษณาแล้วทำให้นึกถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการโฆษณาเหล้าเบียร์เป็นเรื่องปกติ ซึ่งมีความ

สอดคล้องแต่ในทิศทางตรงกันข้าม ทำนองเดียวกันที่พบว่าภยากติ คือ อคติเพราะความกลัว หากในครอบครัวมีคนตีเครื่องตีแมลงกอสโอกาสที่เด็ก/ลูกหลานจะตีก็มีด้วย ส่วนฉันทาคติพบว่า มีความสอดคล้องกันเกือบทุกประเด็นยกเว้น ในเรื่องสีลห้าที่ผู้ตีแมลงกอสโอกาส จากการศึกษานี้ พบประเด็นที่น่าสนใจคือ ถึงแม้จะตีเครื่องตีแมลงกอส ก็ยังพบว่า มีเพียง 6 คน ที่ไม่รักษาศีลเลย แต่มี 85คน ที่ยังปฏิบัติบางข้อ สะท้อนให้เห็นถึงสิ่งที่พบจากการศึกษาคือ ฉันทาคติที่มีต่อเครื่องตีแมลงกอสมีความสอดคล้องกันในทิศทางเดียวกัน คือ ความคิดเห็นต่อการตีเครื่องตีแมลงกอสเป็นเรื่องส่วนตัว ส่วนการตีแล้วก็ต้องอยู่บ้าน และมองว่าการตีแมลงกอสจะช่วยเจริญอาหารและเป็นส่วนผสมของยาตองเหล้าที่ช่วยรักษาสุขภาพได้ เป็นการมองด้วยความชอบต่อการตีแมลงกอส การปฏิบัติที่พบคือ เมื่อเห็นด้วยก็ปฏิบัติ จึงพบความสอดคล้องในทางบวก

ภยากติ เป็นนัยยะของความกลัวนั้น ถึงแม้จะตีเครื่องตีแมลงกอสในกลุ่มนี้ก็ยังมีการรักษาศีลบางข้อ ทำให้ พบว่า การกลัวมีเรื่องการตีแมลงกอสกลุ่มผู้ตีแมลงกอสถึงผลกระทบที่เกิดจากการตีแมลงกอสคือ การทำเลาะวิวาท กลัวผิดศีลและผลต่อการเปิดโอกาสให้คนในครอบครัวโดยเฉพาะเด็กในครอบครัวมีโอกาสเป็นนักตีด้วย แต่ในกลุ่มนี้ไม่เห็นว่าการตีแมลงกอสแล้วควรอยู่บ้าน โดยกลุ่มผู้เห็นด้วยและอยู่บ้านมีจำนวนมากกว่า กลุ่มที่ไม่เห็นด้วยและไม่อยู่บ้าน อย่างไรก็ตามสิ่งที่น่าสนใจคือการยอมรับและเห็นด้วยของกลุ่มผู้ตีว่า ควรงดเหล้าช่วงเข้าพรรษา

ส่วนมายาคติของการตีแมลงกอสนี้ พบว่า ประเด็นการโฆษณาเป็นเรื่องปกติไม่ควรห้าม ความสอดคล้องในทิศทางตรงข้าม มีการยอมรับและปฏิบัติและกลุ่มที่ไม่ยอมรับไม่เห็นด้วยแต่ก็ไม่ต่อต้าน ส่วนด้านงานบุญควรมีเครื่องตีแมลงกอสบ้าง ก็พบว่า มีความสอดคล้องน้อยมาก อาจเป็นเพราะการมีเครื่องตีแมลงกอสในงานบุญ งานวัดเป็นสิ่งที่คนในชุมชนและกลุ่มตัวอย่างคุ้นชินแล้วก็เป็นที่

สิ่งที่ต้องทบทวน คือ การส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็งและประชาชนลดโอกาสเสี่ยงต่อผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการตีแมลงกอส ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าในกลุ่มตัวอย่างมีร้อยละ 70 ที่ตีแมลงกอสขณะที่คนในชุมชนนั้น ๆ มองว่าเป็นเรื่องปกติส่วนด้านพระสงฆ์ก็มองถึงความตระหนักของบุคคล ความศรัทธาในศาสนาไม่ใช่การบังคับแต่เป็นการชี้แนะให้ยอมรับปฏิบัติด้วยตนเอง การณรงค์เป็นส่วนหนึ่งของความเชื่อมโยงระหว่างศาสนากับนโยบายสาธารณสุขของรัฐ

ประเด็นที่น่าสนใจคือ การงดเหล้าเข้าพรรษา พบว่า มี 61 รายของกลุ่มผู้ตีที่งดเหล้าในช่วงเข้าพรรษา ทั้งนี้เป็นไปได้ว่า อาจเป็นผลมาจากการที่มีการณรงค์ที่ต่อเนื่องและเข้าใจว่าการงดเหล้าในช่วงดังกล่าวเป็นผลดีต่อสุขภาพของตนเอง และคนในครอบครัว รวมถึงภาวะเศรษฐกิจของตนเอง

ด้านองค์การศาสนา ในพื้นที่ มีบทบาทหลักคือการเผยแพร่ศาสนาและกระตุ้นให้คนประพฤติดี ประพฤติชอบในกรอบของการรักษาศีลในช่วงเข้าพรรษา และยังมีแรงเสริมจากนโยบายของรัฐในเรื่องการงด เหล้าเข้าพรรษา

ด้านหน่วยงานรัฐ มีการกำหนดให้มีการรณรงค์อย่างต่อเนื่องในทุกเขต เสมือนเป็นโครงการที่ระบุการ จัดรณรงค์ไว้อย่างถาวร

ในการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นอกจากจะมีการกระตุ้นโดยผ่านผลิตภัณฑ์อื่นแต่มีสัญลักษณ์ เดียวกันแล้วพบว่า ในปัจจุบันโลกดิจิทัลได้เข้ามามีอิทธิพลต่อชีวิตประจำวันของทุกคน โดยเฉพาะการเข้าถึง ข้อมูลข่าวสาร การใช้ระบบออนไลน์ในการซื้อขายสินค้าและการทำธุรกรรม การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ไม่มี ขอบเขตนี้จะทำให้เด็กและเยาวชนเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่ายและเร็วขึ้น ในขณะที่มายาคติของฝ่ายที่ ต่อต้านการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มุ่งเน้นที่คนระดับล่างว่า การแก้ปัญหาความจนและความเครียดโดยการ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

กล่าวโดยสรุป การวิจัยนี้ ตอบคำถามข้อสงสัยในเรื่อง

1.การนำมายาคติมาเสริมสร้างค่านิยมต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เสริมให้ผู้ดื่มมีฉันทาคติในการ ตัดสินใจดื่ม(การดื่มทั้งเป็นครั้งคราวและดื่มเป็นประจำ) ในขณะที่ภยาคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยึด การปฏิบัติตามศีลห้า

2.ความสัมพันธ์ระหว่างวัด/พระ และชุมชน ลดลงจากในอดีตทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงกลุ่มคนที่ อาศัยในชุมชนและการเปลี่ยนแปลงของสังคมโดยรอบ แต่ก็ยังมีความร่วมมือให้เห็นจากการใส่บาตร ร่วมงาน บุญในวันสำคัญทางศาสนา ส่วนในเรื่องความเชื่อและการปฏิบัติเป็นเรื่องส่วนบุคคล

3.วัดยังเป็นที่พึ่งทางใจสำหรับประชาชนทั่วไปและคนในชุมชน

4.ผู้ที่อาศัยในชุมชนยังศรัทธาต่อศาสนา และปฏิบัติเมื่อมีคำร้องขอความร่วมมือ

5.การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ถึงแม้จะเป็นข้อห้ามทางศาสนาแต่ ศาสนามีได้มีกฎเกณฑ์บังคับ หากแต่จะปฏิบัติครบทั้ง 5 ข้อ ที่เป็นศีลของบรรพชิต/ผู้นับถือศาสนาพุทธอย่างไรก็ได้ เพราะเป็นสิทธิและ ความตระหนักส่วนบุคคล ทั้งนี้ศาสนาพุทธสอนให้พุทธศาสนิกชนตระหนักถึงตนและสังคม การทำร้ายคนใน ครอบครัวและคนในสังคมก็ถือเป็นบาปเพราะเบียดเบียนผู้อื่น เบียดเบียนตนเองในแง่สุขภาพ ดังนี้เป็นต้น

6.คนส่วนใหญ่ยังมองว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังเป็นเรื่องปกติของชุมชน การเป็นชุมชนรักษาศีลห้ายังไม่บรรลุเป้าหมายที่จะทำให้คนในชุมชนรักษาศีลห้าปฏิบัติได้ทั้งชุมชน

7.มาตรการของรัฐในการส่งเสริมการจัดกิจกรรม “ดื่มไม่ขับ” “เมาไม่ขับ” ยังเป็นมาตรการที่ขาด ความต่อเนื่อง เป็นกิจกรรมเฉพาะกาลเฉพาะกิจ

8. การโฆษณายังมีอิทธิพลต่อการเข้าถึงเครื่องตีมแอลกอฮอล์ได้ง่ายขึ้น และการเข้าถึงของเด็กและเยาวชนที่อายุการเริ่มตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์เร็วขึ้น

9. ชุมชนไม่มีการจัดการแนวทางการแก้ปัญหาใด ๆ ที่เป็นรูปแบบเฉพาะ เนื่องจากสภาพชุมชนที่มีผู้อาศัยเป็นคนต่างถิ่นที่มาพักพิง เข้าบ้านที่อยู่อาศัยเพื่อประกอบอาชีพรับจ้างและค้าขาย การรวมตัวของชุมชนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ไม่มีมาก ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนเป็นแบบหลวม ๆ

10. เจ้าหน้าที่จากเทศบาล เป็นเพียงผู้กำกับดูแล โดยมีการประชุมผู้นำชุมชนในแต่ละเขตเดือนละ 1 ครั้ง การรับทราบข้อมูลและปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนโดยรับแจ้งจากผู้นำชุมชนและเรื่องร้องเรียน

11. เจ้าหน้าที่ไม่เคยได้รับข้อมูลปัญหาการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ในชุมชน

จากผลการศึกษา ตอบโจทย์วิจัยได้ดังนี้

1. แนวคิดของผู้ที่อาศัยอยู่รอบศาสนาสถานไม่เกิน 100 (0-100) เมตร ต่อ แนวคิดด้านพฤติกรรม “ตีมไม่ขับ” และ “เมาแล้วขับ” ตามมายาคติของชุมชน

จากการศึกษา พบว่า คนในชุมชนเห็นด้วยกับการที่นักตีมตีมแล้วไม่ควรขับรถ แต่ก็มีบางกลุ่มที่โต้แย้งว่า หากตีมไม่มาก เช่น เบียร์ 1 ขวด(ใหญ่) หรือ บันตี 1 กัง ก็น่าจะขับรถได้

2. ความสัมพันธ์ระหว่างมายาคติของการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ในชุมชนกับพระภิกษุในการประกอบพิธีทางศาสนาในช่วงเข้าพรรษาและออกพรรษา

คนในชุมชนยังมีความสัมพันธ์ที่ดีกับวัดที่ชุมชนตั้งอยู่ ถึงแม้จะลดลงบ้าง แต่เมื่อมีงานบุญหรืองานประจำปี คนในชุมชนก็จะมาร่วมงานตามปกติ

3. มิติของชุมชนในความเชื่อมโยงระหว่างภยากติและฉันทาคติต่อการเมาแล้วขับ

ความคิดต่อความกลัวเรื่องเมาแล้วขับ และ เมาแล้วควรอยู่บ้านเป็นประเด็นที่พบในกลุ่มผู้ตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ในชุมชนที่มีประมาณร้อยละ 70 ของกลุ่มตัวอย่าง ภยากติถูกโต้แย้งโดยฉันทาคติว่าหากปริมาณของเครื่องตีมแอลกอฮอล์ถ้าไม่มากก็ขับได้ คือเบียร์ 1 ขวดใหญ่ หรือ บันตี 1 กัง ขณะที่คนที่มีภยากติมองว่า ตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์แล้วนอนอยู่บ้านเป็นสิ่งที่ดี

4. ความเชื่อในมิติสังคมปัจจุบันของคนในชุมชนรอบวัดต่อการละเว้นการตีมสุราในหลักปฏิบัติเบญจศีลในชุมชนเป้าหมาย

ประเด็นนี้ สรุปได้ว่า ในกลุ่มผู้ตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ที่มีร้อยละ 70 ของกลุ่มเป้าหมายในชุมชนมองว่า การห้ามตีมนั้นน่าจะเป็นการห้ามตีมที่มีจำนวนมากแล้วทำให้ขาดสติ แต่การตีมเพียงเพื่อสุขภาพ(ขาดองเหล้า) หรือตีมเพื่อการสังสรรค์ ไม่มาก และไม่ขาดสติก็น่าจะไม่มีปัญหา

5. กระบวนการส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชนเมืองต่อการลดพฤติกรรม “เมาแล้วขับ และส่งเสริมพฤติกรรมที่ไม่ดื่มสุราตามหลักเบญจศีล

ในชุมชนที่ศึกษาทั้ง 10 ชุมชน ไม่มีการสร้างกฎ กติกาใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพราะมองว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิทธิส่วนบุคคล และความสัมพันธ์ของคนในชุมชน เปลี่ยนไปจากความสัมพันธ์เชิงเครือญาติ เป็นการมาอยู่ร่วมกันเพื่อทำกิจกรรมหรือประกอบอาชีพของตน ขาดความผูกพันกับชุมชน โดยเป็นแบบต่างคนต่างอยู่

6. บทบาทขององค์กรศาสนาในพื้นที่ต่อการส่งเสริมการไม่ดื่มสุราและดื่มไม่ขับ

พระสงฆ์เป็นเพียงผู้ชี้แนะ ส่วนจะปฏิบัติตามคำชี้แนะหรือไม่เป็นเรื่องของบุคคล พระพุทธองค์ก็ได้กำหนดหรือบังคับให้ผู้นับถือศาสนาทุกคนต้องปฏิบัติตามคำสอนนั้น ๆ

7. บทบาทของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องในชุมชนต่อการส่งเสริมกิจกรรมดื่มไม่ขับ

หน่วยงานของรัฐเป็นเพียงผู้ให้ความช่วยเหลือเมื่อชุมชนเกิดปัญหา ทั้งนี้เป็นการจัดการผ่านประธานชุมชน/ผู้นำชุมชนมากกว่า ส่วนเมื่อรัฐมีนโยบายใด ๆ ที่ต้องการให้เกิดในชุมชนก็จะบริหารจัดการผ่านผู้นำชุมชนนั้น ๆ

ข้อคิดเห็นจากงานวิจัย

1. ขณะที่นักวิชาการบางคนมองว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นจุดเริ่มของปัญหา แต่ “ชาวบ้าน” / ประชาชน มองว่า เป็นเรื่องธรรมดาในสังคมไทย จึงต้องพิจารณาว่า ปัญหาอยู่ที่ “เครื่องดื่มแอลกอฮอล์” หรือ “คน” หรือเมื่อทั้งคนและแอลกอฮอล์รวมเข้าด้วยกัน

2. การณรงค์เป็นเสมือน “ไฟไหม้ฟาง” ขาดความต่อเนื่อง มักจะดำเนินการเป็นช่วง ๆ ซึ่งมีคำตอบว่า “ทำบ้างดีกว่าไม่ทำเลย”

3. ขาดการติดตามประเมินผล หากจะทบทวนโครงการและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พบว่ามีเป็นจำนวนมาก แต่มีทั้งงานวิจัยหรือโครงการที่สามารถบรรลุถึงเป้าหมายคือการแก้ปัญหาอย่างแท้จริง มีผลถึงการออกกฎหมาย กติกาที่เคร่งครัด

4. นักวิชาการเป็นผู้ค้นหาปัญหาและคิดหาทางแก้ปัญหาแต่ไม่มี “อำนาจ” เพียงพอที่จะทำให้การเสนอทางแก้ปัญหาได้รับการนำไปใช้ประโยชน์ ดังนั้น นักวิชาการและหน่วยงาน/องค์กรที่สนับสนุนงานวิจัย/โครงการจะต้องหาวิธีการที่จะทำให้การแก้ปัญหานั้นทำได้จริง มิฉะนั้นงานวิจัย/การศึกษานั้น ๆ ก็สูญเปล่า เป็นเพียง “กองกระดาษ” บนหิ้งหนังสือในห้องสมุด เท่านั้น

5.นักวิชาการบางท่านอาจมองว่า การแก้ปัญหาที่มีการเสนอแนะนั้น “ซ้ำซาก” จึงต้องพิจารณาว่า งานวิจัยหรือโครงการต่าง ๆ เสนอทางแก้ปัญหาเหล่านั้นได้รับการแก้ไขหรือยัง เพราะหากยังไม่ได้รับการแก้ไข ก็จะมีข้อเสนอแนะทางในการแก้ปัญหาซ้ำ ๆ กันอยู่เช่นนั้น เพราะเสมือนเป็นสิ่งที่เตือนว่า ปัญหานั้นยังคงอยู่ และยังไม่ได้รับการแก้ไข

6.สิ่งที่จางหายไปจากสังคมไทยคือ “ความตระหนัก” และ “วินัย” ต้องยอมรับว่า คนไทยส่วนหนึ่ง เป็นกลุ่ม”ทำอะไรตามใจคือไทยแท้” เช่น ห้ามขับรถมอเตอร์ไซด์ย้อนศร ห้ามขับรถบนทางเท้า แต่ก็เห็นจนชินตา เช่น มีการขับรถยนต์ และขับรถบนทางเท้า โดยไม่มีการดำเนินการใด ๆ กับการกระทำดังกล่าว เพราะคนส่วนใหญ่จะคิดว่า “ช่างเขาเถอะ”/”เสียเวลา” “ไม่อยากยุ่ง” ดังนี้ เป็นต้น

7.การสร้างวินัย และ การสร้างความตระหนักถึงหน้าที่ของตนเองต่อตนเอง ต่อครอบครัว และต่อสังคม เป็นสิ่งที่ยากต่อการดำเนินการเพราะไม่มีกฎหมาย/กติกาสังคมใดจะบังคับได้ ในขณะที่สังคมไทยเริ่มเป็น “สังคมก้มหน้า” และ การอยู่ร่วมกันในสังคมเปลี่ยนจากครอบครัวขยายเป็น”ครอบครัวเดี่ยว” ชุมชนเปลี่ยนจาก”ความผูกพันฉันท์เครือญาติ” เป็น “สังคมคนย้ายถิ่น”

8.การส่งเสริมศีลธรรมยังมีความจำเป็น แต่จะอย่างไรให้คนหันกลับมาปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธองค์ ขณะเดียวกันรัฐและองค์กรพุทธศาสนาต้องส่งเสริมและเคร่งครัดด้านพระธรรมวินัยของสงฆ์

9.การนำวิชาหน้าที่พลเมืองศีลธรรมกลับเข้ามาในระบบการศึกษาเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นวินัยและความตระหนักของเด็กที่จะเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตน่าจะช่วยด้านวินัยและความตระหนักได้ไม่มากนักน้อย ทั้งนี้ต้องมีการติดตามและประเมินผลด้วย

10.ควรมีการติดตามและทบทวนโครงการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของเครื่องตีแมลงกอสอลล์ วิเคราะห์ผลการศึกษา การนำไปใช้แก้ปัญหา การผลักดันเข้าสู่นโยบายของรัฐสู่การออกเป็นกฎหมาย และผู้มีอำนาจในการใช้กฎหมายสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อไปนี้เป็นประเด็นอาจจะเป็นข้อเสนอแนะที่พบบ่อย แต่เนื่องจากที่ผ่านมา ข้อเสนอแนะเหล่านั้นยังไม่ได้รับการนำไปแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม บางประเด็นอาจจะนำไปแก้ไขแต่ขาดการติดตามประเมินผล บางประเด็นที่มีการเสนอแนะในเชิงนโยบายแต่มีข้อจำกัดในการดำเนินการ ทำให้ปัญหายังเหมือนเดิม การแก้ไขจึงเสมือนกลับมาวนเวียนไปมาโดยหาทางออกไม่ได้ จนเกิดเป็นความคั่งชิน

คณะผู้วิจัยสรุปข้อเสนอแนะดังนี้

1. การลดมายาคติที่เกี่ยวกับการโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ โดยการให้ข้อมูลเชิงวิชาการถึงการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ควรเน้นในสื่อออนไลน์ เพราะปัจจุบันเป็นการสื่อสารที่ทุกเพศทุกวัยสามารถเข้าถึงได้

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค คือสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคจะต้องให้ความสนใจในการติดตามกลุ่มผู้จำหน่ายสินค้าเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ออนไลน์ และเพิ่มบทลงโทษแก่ผู้กระทำผิด

3. ปรับแก้กฎหมาย พรบ คุ้มครองผู้บริโภคโดยให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในการจัดการผู้กระทำผิดตามขั้นตอนทางกฎหมาย เช่น อำนาจในการจับกุม อำนาจในการฟ้องคดีโดยตรงต่อศาลกรณีกระทำผิดโดยไม่ต้องผ่านกระบวนการสอบสวนและอัยการ

4. ควรส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนาโดยผ่านทางจัดการเรียนการสอน การนำวิชาศีลธรรมเข้ามาสอดแทรกในทุกวิชาโดยเฉพาะอดีตทั้ง 4 ประการ คือ โมหาคติ โทสาคติ ภยาคติ และฉันทาคติ ที่ต้องเริ่มตั้งแต่ยังเล็ก และคนในครอบครัวควรเป็นผู้ดูแลและสั่งสอน

5. รัฐควรควบคุมการจำหน่าย และ โฆษณา เครื่องตี้มแอลกอฮอล์ออนไลน์ โดยเพิ่มบทลงโทษใน พรบ ควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์และ พระราชบัญญัติขายตรงและ ตลาดแบบตรง พ.ศ.๒๕๔๕

6. ส่งเสริมกิจกรรมการงดเครื่องตี้มแอลกอฮอล์อย่างต่อเนื่องในกลุ่มผู้ที่สามารถหยุดการตี้มได้

7. ส่งเสริมให้มีการตรวจปริมาณแอลกอฮอล์อย่างต่อเนื่องไม่เฉพาะช่วงเวลาเทศกาล และเพิ่มรางวัลนำจับกรณีตรวจพบผู้กระทำผิดที่พบว่ามีปริมาณแอลกอฮอล์สูงเกินมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด

8. เพิ่มบทลงโทษผู้ที่มีระดับแอลกอฮอล์สูงกว่ามาตรฐานที่กฎหมายกำหนด กรณีที่กระทำผิดซ้ำซากให้มีบทลงโทษที่สูงขึ้น

9. รัฐ องค์กรเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมกันศึกษาเพื่อหาวิธีการในการปลูกจิตสำนึกของเด็ก เยาวชน กลุ่มวัยทำงาน และผู้สูงอายุ ที่เป็นรูปธรรม

10. เนื่องจากกรุงเทพมหานคร เป็นเมืองที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจจึงมักมีคำกล่าวว่า “กรุงเทพฯ คือ ประเทศไทย” เพราะความเจริญต่าง ๆ ยังรวมศูนย์อยู่ที่ กรุงเทพมหานครฯ ดังนั้นรัฐจึงต้องทบทวนและขยายเมืองหลักเมืองรองออกไปยังภูมิภาคให้มากขึ้นเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนกลับสู่ท้องถิ่นบ้านเกิด จะได้มีความรักและผูกพันกับพื้นที่มากขึ้น เน้นการกลับสู่บ้านเกิดและส่งเสริมกิจกรรมศาสนาในพื้นที่ “บ้านเกิด”

การนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

งานวิจัยนี้เป็นการกระตุ้นเตือนการนำหลักศาสนาไปใช้ในการ “ลด” ปัญหา การ “ตี้ม/เมา ไม่ขับ” โดยองค์กรที่เกี่ยวข้องได้นำไปทบทวนโครงการที่เกี่ยวข้องกับการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แล้วขับเคลื่อนยันต์อันได้แก่

1.สำนักงานพระพุทธศาสนา ควรจะต้องทบทวนและประเมินโครงการที่เกี่ยวข้องกับศีลธรรม ได้แก่ ชุมชนรักษาศีลห้า ให้มีความต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

2.องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีบทบาทในการส่งเสริมกิจกรรมของท้องถิ่นโดยเฉพาะ กิจกรรมทางศาสนาในชุมชน

3.สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นผู้ใช้อำนาจทางกฎหมาย ต้องจัดให้มีการตรวจ/จับ กรณี “เมา/ตี๋ม” แล้วขยับยานยนต์ อย่างต่อเนื่อง โดยการตั้งด่านปกติ และ ด่านลอย และมีอำนาจในการขอตรวจระดับแอลกอฮอล์ในเลือดได้ทุกกรณี

4.กระทรวงศึกษาธิการนำเอาวิชาหน้าที่พลเมืองศีลธรรมเข้ามาบรรจุในหลักสูตรภาคบังคับเพื่อเติมเต็มความตระหนักในหน้าที่และปลูกฝังด้านศีลธรรมและคุณธรรม

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.การสร้างจิตสำนึกเป็นสิ่งที่ยากโดยเฉพาะในสังคมปัจจุบัน การสร้างกฎเกณฑ์ในสังคมไทยมักจะถูกต่อต้าน ดังนั้นควรเริ่มที่ครอบครัว การเตรียมความพร้อมของครอบครัว

2.ส่งเสริมการนำเอาวิชาหน้าที่พลเมืองศีลธรรมเข้ามาในระบบการศึกษาตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนทุกระดับชั้นอย่างต่อเนื่องเพื่อกล่อมเกลาแนวคิดในกรอบของศาสนา โดยเป็นบทบาทหลักของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และกระทรวงศึกษาธิการ

3.องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงวัฒนธรรมและการกีฬา กระทรวงพัฒนาสังคมและทรัพยากรมนุษย์ ร่วมกันในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการปฏิบัติศาสนกิจในประชาชนภายใต้กรอบศีลห้า

4.รัฐวางแผนและจัดกิจกรรมการติดตาม ตรวจสอบประเมินผลของกฎหมายในการใช้อำนาจในการจับกุมและลงโทษผู้ละเมิดกฎหมายควบคุมปริมาณเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเลือด

5.เพิ่มอำนาจในการตรวจวัดปริมาณเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเลือดโดยไม่มีกรณียกเว้น และเพิ่มบทลงโทษแก่ผู้ฝ่าฝืน

6.หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค คือสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคจะต้องให้ความสนใจในการติดตามกลุ่มผู้จำหน่ายสินค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ออนไลน์ และเพิ่มบทลงโทษแก่ผู้กระทำผิด

7.ปรับแก้กฎหมาย พรบ. คุ้มครองผู้บริโภคโดยให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในการจัดการผู้กระทำผิดตามขั้นตอนทางกฎหมาย เช่น อำนาจในการจับกุม อำนาจในการฟ้องคดีโดยตรงต่อศาลกรณีกระทำผิดโดยไม่ต้องผ่านกระบวนการสอบสวนและอัยการ

8. ส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนาโดยผ่านทางจัดการเรียนการสอน การนำวิชาศีลธรรมเข้ามาสอดแทรกในทุกวิชาโดยเฉพาะคติทั้ง 4 ประการ คือ โมหาคติ โทสาคติ ภยากติ และฉันทาคติ ที่ต้องเริ่มตั้งแต่ยังเล็ก และคนในครอบครัวควรเป็นผู้ดูแลและสั่งสอน
9. รัฐควรควบคุมตรวจสอบและสอดแนมการจำหน่าย และ โฆษณา เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ออนไลน์ โดยเพิ่มบทลงโทษใน พรบ ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และ พระราชบัญญัติขายตรงและ ตลาดแบบตรง พ.ศ.2545
10. ส่งเสริมกิจกรรมและติดตามผลการงดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างต่อเนื่องในกลุ่มผู้ที่สามารถหยุดการดื่มได้
11. จัดเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่และเตรียมอุปกรณ์เพื่อการตรวจปริมาณแอลกอฮอล์อย่างต่อเนื่องไม่เฉพาะช่วงเวลาเทศกาล และเพิ่มรางวัลนำจับกรณีตรวจพบผู้กระทำผิดที่พบว่ามีปริมาณแอลกอฮอล์สูงเกินมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด
12. แก้ไขกฎหมายเพื่อการเพิ่มบทลงโทษผู้ที่มีระดับแอลกอฮอล์สูงกว่ามาตรฐานที่กฎหมายกำหนด กรณีที่ทำผิดซ้ำซากให้มีบทลงโทษที่สูงขึ้น
13. การลดมายาคติที่เกี่ยวข้องกับการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยการให้ข้อมูลเชิงวิชาการถึงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ควรเน้นในสื่อออนไลน์ เพราะปัจจุบันเป็นการสื่อสารที่ทุกเพศทุกวัยสามารถเข้าถึงได้
14. รัฐ องค์กรเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมกันศึกษาเพื่อหาวิธีการในการปลูกจิตสำนึกของเด็กเยาวชน กลุ่มวัยทำงาน และผู้สูงอายุ ที่เป็นรูปธรรม
15. จัดทำเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระยะยาวเพื่อพัฒนาเมืองหลักเมืองรองทุกภูมิภาค ส่งเสริมการมีงานทำในท้องถิ่น กองทุนการสร้างงานในท้องถิ่น/บ้านเกิด

เอกสารอ้างอิง

- 1.ศิวฤทธิ์ สุทธแสน, ฉัญญา สุพรประดิษฐ์ชัย. อิทธิพลการสื่อสารการตลาดมีผลต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้บริโภค. Journal of Business Administration The Association of Private Higher Education Institutions of Thailand. 2560;6(1):158-70.
- 2.พงศกร เจนในเมือง, ป้ายกำกับ. กินเหล้า เท่ากับบาป ? : เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในมิติวัฒนธรรม กรุงเทพมหานคร: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร; 2564 [cited 2564 15 กรกฎาคม]. Available from: <https://www.sac.or.th/main/th/article/detail/188>.
- 3.สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์. การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ In: สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์, editor. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงสาธารณสุข; 2563.
- 4.ราชบัณฑิตยสถาน. อคติ. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน; 2540.
- 5.Health and wellness. อคติ 4 ประการ และแนวทางการละอคติ 2020 [cited 2021 6 กรกฎาคม]. Available from: <https://thai.luxurysocietyasia.com>.
- 6.Schlauch RC, Lang AR, Plant EA, Christensen R, Donohue KF. Effect of alcohol on race-biased responding: The moderating role of internal and external motivations to respond without prejudice. Journal of Studies on Alcohol and Drugs. 2009;70(3):328-36.
- 7.Parker BJ. Exploring life themes and myths in alcohol advertisements through a meaning-based model of advertising experiences. Journal of Advertising. 1998;27(1):97-112.
- 8.สิริกานต์ สุวรรณผุ. มายาคติในภาพยนตร์โฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์; 2019.
- 9.ศุภวัฒน์ วัฒนภิโกวิท. มายาคติความเชื่อทางวัตถุในพัสศาสนา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2553.
- 10.McGwin Jr G, Brown DB. Characteristics of traffic crashes among young, middle-aged, and older drivers. Accident Analysis & Prevention. 1999;31(3):181-98.
- 11.Anwar S, Fang H. An Alternative Test of Racial Prejudice in Motor Vehicle Searches: Theory and Evidence. AMERICAN ECONOMIC REVIEW 2006;VOL. 96, NO. 1, MARCH 200:127-51.
- 12.ไกรวิทย์ วงศ์อำมาตย์. เบญจศีลเบญจธรรม 2563 [cited 2564 10 มกราคม]. Available from: <https://www.sammajivasil.net/noble.htm>.
- 13.ไม่ปรากฏผู้แต่ง. สัมณวิทยา 2560. Available from: <https://nakhonsawanresearch.blogspot.com/2017/06/semiology.htm>.
- 14.นพรุจ ต้นทัพไทย. การวิเคราะห์สัญลักษณ์ในภาพยนตร์โฆษณาทางโทรทัศน์ที่มีเด็กเป็นตัวละครหลัก. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ; 2554.

- 15.ทองย้อย แสงสินชัย. มายาคติ 2018 [cited 2564 10 มกราคม]. Available from: <http://dhamma.serichon.us/2018/04/06/%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%B2%E0%B8%84>.
- 16.ราชบัณฑิตยสภา. พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสภา. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน; 2550.
- 17.สัญญา ธรรมศักดิ์. ภาษาคติ จิตประภัสสร ของผู้พิพากษา. 1 ed. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน; 2553.
- 18.K Mullen , R Williams, K Hunt. Irish descent, religion, and alcohol and tobacco use. *Addict*. 1996;Volume91, Issue2(2):243-54.
- 19.Ellison CG, Bradshaw M, Rote S, Storch J, Trevino M. Religion and alcohol use among college students: Exploring the role of domain-specific religious salience. *Journal of Drug Issues*. 2008;38(3):821-46.
- 20.Ghosh SK. Patterns and differences in alcohol drinking among the three main religious groups in India: Hindus, Muslims and Sikhs: University of Liverpool; 2013.
- 21.พรรณ พิ ลาศ กุล ดิลก. การ วิเคราะห์ ตัว บท และ การ ถอดรหัส ความ งาม แบบ อ่อน เยาว์ ใน สื่อ โฆษณา. *Journal of communication and innovation NIDA*. 2018;5(2):67-86.
- 22.ขุนพล ศ. กลยุทธ์ การ สื่อสาร การ ตลาด แบบ เช็กชี ของ ผู้ ประกอบ การ เครื่อง ต้ม แอลกอฮอล์ ใน ประเทศไทย. *SIAM COMMUNICATION REVIEW*. 2019;18(24):22-30.
- 23.พระธรรมหิตตวิวงศ์. วัดหลวง วัดราษฎร์ วัดร้าง: คมชัดลึก; 2555 [cited 2564 15 กรกฎาคม]. Available from: <https://www.komchadluek.net/amulet/133950>.
- 24.สถิติอุบัติเหตุทางถนนช่วงเทศกาลปีใหม่ 2563 ระหว่างวันที่ 27 ธ.ค.62 - 1 ม.ค.63 พบเมาแล้วขับยังครองแชมป์ แต่มีสัดส่วนเจ็บ-ตายลดลง [Internet]. กรุงเทพมหานคร: กรมการขนส่งทางบก. 2563 [cited 10 มกราคม 2564].
- 25.เจ้าพระคุณสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์. โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพระพุทธศาสนา; 2557 [cited <https://www.sila5.com/detail/2564> 24 มิถุนายน].
- 26.คมกฤษ อยู่เติกเค่ง. เหล้าเบียร์กับผีพร้าหมณ์พุทธ จากเซ็นสรวงวิญญูณ ถึงข้อห้ามทางศีลธรรม. *มติชนสุดสัปดาห์* ฉบับวันที่ 27 มกราคม - 2 กุมภาพันธ์ 2560. 2560 120กรกฎาคา 2564.
- 27.Avalon de Bruijn RE, Peter Anderson, Michal Bujalski, Jordy Gosselt, Dirk Schreckenber, Jördis Wohtge,, Jördis Wohtge RdL. Exposure to Online Alcohol Marketing and Adolescents' Drinking: A Cross-sectional Study in Four European Countries. *Alcohol and Alcoholism*,. 2016;51(5):615-21.
- 28.Leslie B. Snyder. Effects of Alcohol Advertising Exposure on Drinking Among Youth. *Arch Pediatr Adolesc Med*. 2006;16(1):18-24.
- 29.Yordanos Yifru. Effects of Social Networking Sites Alcohol Advertisement and Ban of alcohol advertisement on Main stream media on Youths Alcohol Drinking Behavior: Evidence

from Addis Ababa, Ethiopia: <http://hdl.handle.net/123456789/6195>; 2021 [cited 2021 12 june]. Available from: <http://hdl.handle.net/123456789/6195>.

30.Rutger C. M. E. Engels RH, Rick B. van Baaren, Tom Hollenstein, Sander M. Bot,. Alcohol Portrayal on Television Affects Actual Drinking Behaviour. Alcohol and Alcoholism. 2009;44(3):244-9.

31.อภิสิทธิ์ ธรรม วิมุตติ, ประสพชัย พสุนนท์. อิทธิพล ของ ทักษะการ คัดเลือก ตาม บรรทัดฐาน ของ กลุ่ม อ้าอิง การ ควบคุม พฤติกรรม และ บุคลิกภาพ แบบ เปิดเผย ที่ มี ต่อ พฤติกรรม การ ดื่ม เครื่อง ดื่ม แอลกอฮอล์ ของ นักศึกษา หญิง ระดับ ปริญญา ตรี มหาวิทยาลัย ราชภัฏ กลุ่ม ภูมิภาค ตะวันตก. Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts). 2016;9(1):1533-48.

32.Joseph W L, Shannon R Kenney, Andrew Lac Savannah F.Migliuri,. Differential drinking patterns of family history positive and family history negative first semester college females. Addictive Behaviors. 2009;34(2):190-6.

33.สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข. การตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ขับขี่ยานพาหนะ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์: กระทรวงสาธารณสุข; 2561 [cited 2564 10 สิงหาคม]. Available from: http://nih.dmsc.moph.go.th/data/data/fact_sheet/1_62.pdf.

ภาคผนวก

แนวคำถามสัมภาษณ์พระสงฆ์ตำแหน่งเจ้าอาวาส

ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ 1-1.30 ชั่วโมง มีดังนี้

- 1.ข้อมูลทั่วไป อายุ การศึกษา จำนวนพรรษาที่บวช ตำแหน่งปัจจุบัน ระยะเวลาที่จำพรรษาที่วัดปัจจุบัน การจัดกิจกรรมศาสนา
- 2.การร่วมจัดกิจกรรมทางศาสนาของชุมชน
- 3.ปัญหามาแล้วซับซ้อนผลกระทบต่อชุมชน แนวทางการแก้ปัญหาด้วยการใช้องค์ประกอบทางศาสนา
- 4.เบญจศีลข้อที่ 5 ละเว้นการดื่มสุรา ส่งผลต่อผู้ปฏิบัติอย่างไร
- 5.คติทั้ง 4 อันได้แก่ ฉันทาคติ = ความลำเอียงเพราะรัก โทสาคติ = ความลำเอียงเพราะโกรธ ภัยาคติ = ความลำเอียงเพราะกลัว โมหาคติ = ความลำเอียงเพราะเขลา.แต่จะนำเอา ฉันทาคติ และ ภัยาคติ มาใช้กับ การแล้วจับได้หรือไม่ อย่างไร
- 6.เวลามีงานวัด งานสงกรานต์ ผู้มาร่วมงานดื่มเหล้าเบียร์หรือไม่ วัดมีการจัดการอย่างไร
- 7.คนมาแล้วซับซ้อน ถือว่าผิดศีลแล้ว ยังมีเรื่องของอคติได้อีกบ้าง
- 8.วันเวลาที่สัมภาษณ์

แนวคำถามสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนที่อาศัยรอบวัด

ระยะเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ 1-1.30 ชั่วโมง

- 1.ข้อมูลทั่วไป อายุ เพศ ระดับการศึกษา พฤติกรรมสุขภาพ (รวมถึงพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสูบบุหรี่ของกลุ่มเป้าหมายและคนในครอบครัว)
- 2.ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน
- 3.ความสัมพันธ์กับวัด และคนในชุมชน
- 4.การร่วมกิจกรรมทางศาสนา
- 5.การมองปัญหาเมาแล้วขับ เป็นปัญหาระดับบุคคล/ ชุมชน/ประเทศ
- 6.ปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชุมชนมีหรือไม่ แก้ปัญหาอย่างไร
- 7.ความเห็นต่อการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งตรงและแฝง เป็นเรื่องของธุรกิจ ไม่เกี่ยว/เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือไม่ อย่างไร
- 8.การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน มีที่ใดบ้าง ขายเป็นเวลาหรือทั้งวัน
- 9.การออกกฎหมาย/ประกาศห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ช่วงวันสำคัญทางศาสนาและวันสำคัญอื่น ๆ ควรมีหรือไม่ จะช่วยลดปัญหาเมาแล้วขับได้จริงหรือไม่
- 10.การมองการแก้ปัญหาดื่มไม่ขับระดับชุมชน และระดับประเทศ
- 11.ข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาทั้งระดับชุมชนและประเทศ
- 12.วันเวลาที่สัมภาษณ์

แนวคำถามสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานด้านวัฒนธรรมของเขตที่ได้รับการสุ่มเป็นเขตเป้าหมาย

ระยะเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ 1-1.30 ชั่วโมง มีดังนี้

- 1.ข้อมูลทั่วไป อายุ เพศ ระดับการศึกษา พฤติกรรมสุขภาพ (รวมถึงพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และสูบบุหรี่ รวมทั้งพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์)
- 2.ระยะเวลาที่เข้ามาสัมผัสชุมชน
- 3.ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง ความสัมพันธ์กับวัด และคนในชุมชน
- 4.การร่วมกิจกรรมทางศาสนาร่วมกับคนในชุมชน
- 5.การมองปัญหาเมาแล้วขับ
- 6.ปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชุมชน ความเห็นต่อการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งตรงและแฝง การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน
- 7.การออกกฎหมาย/ประกาศห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ช่วงวันสำคัญทางศาสนาและวันสำคัญอื่น ๆ
- 8.การมองการแก้ปัญหาดื่มไม่ขับระดับชุมชน และระดับประเทศ
- 9.ข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาทั้งระดับชุมชนและประเทศ
- 10.วันเวลาที่สัมภาษณ์

คำถามสัมภาษณ์ประชาชนที่อาศัยรอบวัด

ระยะเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ 1-1.30 ชั่วโมง

1. ข้อมูลทั่วไป อายุ เพศ ระดับการศึกษา พฤติกรรมสุขภาพ (รวมถึงพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสูบบุหรี่ของกลุ่มเป้าหมายและคนในครอบครัว)
2. ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน
3. ความสัมพันธ์กับวัด และคนในชุมชน
4. การร่วมกิจกรรมทางศาสนา
5. การมองปัญหาเมาแล้วขับ เป็นปัญหาระดับบุคคล/ ชุมชน/ประเทศ
6. ปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชุมชนมีหรือไม่ แก้ปัญหาอย่างไร
7. ความเห็นต่อการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งตรงและแฝง เป็นเรื่องของธุรกิจ ไม่เกี่ยว/เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือไม่ อย่างไร
8. การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน มีที่ใดบ้าง ขายเป็นเวลาหรือทั้งวัน
9. การออกกฎหมาย/ประกาศห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ช่วงวันสำคัญทางศาสนาและวันสำคัญอื่น ๆ ควรมีหรือไม่ ช่วยลดปัญหาเมาแล้วขับได้จริงหรือไม่
10. การมองการแก้ปัญหาที่ดื่มไม่ขับระดับชุมชน และระดับประเทศ
11. ข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาทั้งระดับชุมชนและประเทศ
12. วันเวลาที่สัมภาษณ์

แบบเก็บข้อมูล ประชาชนในชุมชน

ID.....[] []

[]ชุมชนที่..... s1[] [] ห่างจากวัด เมตร s2 [] [] []

ข้อความคำถาม	สำหรับเจ้าหน้าที่
1.ท่านอายุ.....ปี	A1 [] []
2.เพศของท่าน (1) ชาย (2) หญิง สถานภาพสมรส (1) โสด (2) คู่ (3) หม้าย (4) หย่าแยก (5) อื่น ๆ ระบุ.....	A2 [] A02 []
3.ท่านจบการศึกษาระดับใด (1) ประถมศึกษา (2) มัธยมศึกษาตอนต้น (3) มัธยมศึกษาตอนปลาย (4) อาชีวศึกษา (5) ปริญญาตรี (6) อื่น ๆ ระบุ	A3 []
4.บ้านที่ท่านอาศัยอยู่นี้มีสมาชิก..... คน	A4 [] []
5.ในบ้านของท่านที่อาศัยอยู่นี้ มีเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี	A5 []
6.ในบ้านของท่านมีผู้อยู่ ระหว่าง 18-60 ปี	A6 []
7.บ้านที่ท่านอาศัยอยู่นี้เป็นบ้านของท่านหรือไม่ (1) ใช่ (2) ไม่ใช่	A7 []
8.ท่านอาศัยในชุมชนนี้กี่ปี (1) ตั้งแต่เกิด (.....ปี) (2) ปี	A8 [] []
9.ท่านประกอบอาชีพอะไร (1) รับจ้าง (2) ค้าขาย (3) ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ (4) ไม่ได้ประกอบอาชีพ (5) เคยทำงานแต่ปัจจุบันตกงาน (6) อื่น ๆ ระบุ.....	A9 []
10.ท่านสูบบุหรี่หรือไม่ (1) สูบ (2) ไม่สูบ (ข้ามไปข้อ 12)	A10 []
11.ในบ้านท่านมีคนสูบบุหรี่ทั้งสิ้น..... คน	A11 []
12.ท่านดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่ (1) ดื่ม (2) ไม่ดื่ม (ข้ามไปข้อ 14)	A12 []
13.เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ท่านดื่มมีอะไรบ้าง (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ) (1) เหล้าขาว (2) เบียร์ (3) เหล้าแดง บรันดี (เช่น แสงโสม รีเจนซี...) (4) ยาตองเหล้า (5) อื่น ๆ ระบุ.....	A13 [] A131 [] A132[] A133 [] A134 []
14.ปกติท่านไปวัด/ร่วมกิจกรรมกับวัดอย่างไร (1) ไป (ตอบได้มากกว่า 1ข้อ) (1.1) ไปสวดมนต์ทุกวันตอนเย็น (1.2) ไปทำบุญเฉพาะวันพระ (1.3) ไปทำบุญตามช่วงเทศกาล (1.4) ไม่จำกัดเหตุการณ์หรือช่วงเวลา (2) ไม่ไป	A14 [] A141 [] A142 [] A143 [] A144 []
15.ท่านมองความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนกับวัดอย่างไร (ก่อนเกิดการระบาดของไวรัสโควิด 19) (1) ชุมชนกับวัดมีความร่วมมือกันอย่างดี (2) คนในชุมชนไม่ได้ให้ความสำคัญวัด (3) มีแต่คนรุ่นเก่า และผู้สูงอายุที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับวัด (4) อื่น ๆ ระบุ.....	A15[]
16.ท่านมองเรื่องการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน อย่างไร (1) เป็นเรื่องปกติของการดื่มของคนในชุมชน (2) เป็นสิ่งที่ชุมชนควรร่วมมือกันในการลดละเลิก การดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (3) อื่น ๆ ระบุ.....	A 16[]
17.ในบรรดาศีล 5 ข้อ ท่านคิดว่า ข้อใดจัดการยากที่สุด (1) ห้ามฆ่าสัตว์ (2) ห้ามลักทรัพย์ (3) ห้ามประพฤตินิคมในกาม (4) ห้ามพูดปด (5) ห้ามดื่มสุรา	A17 []
18.ในชุมชนของท่าน มีร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กี่ร้าน (รวมร้านสะดวกซื้อด้วย) (1) ร้านชำ(2) ร้านสะดวกซื้อ.....(3) ร้านอาหารตามสั่ง.....	A181 [] A182 [] A183 []

ข้อความ	สำหรับเจ้าหน้าที่
19.เมื่อท่านเห็นน้ำดื่มยี่ห้อเดียวกับเบียร์ ท่านคิดอย่างไร (1) เบียร์ยี่ห้อเดียวกับน้ำดื่ม (2) ไม่คิดอะไร	A19 []
20.ในแต่ละครั้งของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ก่อนดื่มท่านคิดอย่างไร (1) ดื่มเพราะ (1.1) เพื่อการพักผ่อนจะได้นอนหลับ (1.2)สังสรรค์หลังเลิกงาน (1.3) ช่วยให้เจริญอาหาร (1.4) อื่น ๆ ระบุ..... (2) ไม่ดื่ม	A20 [] A201 [] A202[] A203 [] A204[]
21.ในชุมชนของท่านมีปัญหาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือไม่ (1) มีมาก/ทุกวัน /ไม่รุนแรง (2) มีบ้าง/บางวัน/รุนแรง (3) มีมาก/ทุกวัน/รุนแรง (4) ไม่มีปัญหา	A21 []
22.ในชุมชนของท่านมีผู้ได้รับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วไปขับรถหรือไม่ (1) มี/รุนแรง (2) มีไม่รุนแรง (3) ไม่มี	A22 []
23.ท่านคิดว่าการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งในโทรทัศน์ ป้ายโฆษณา หนังสือ รูปแบบของน้ำ มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่ (1) มี เพราะเป็นตัวกระตุ้นนักดื่มและคนรุ่นใหม่ที่ยากลอง (2) ไม่มีผลอะไรกับการตัดสินใจดื่ม	A23 []
24.ในชุมชนมีมาตรการอย่างไรต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (1) ขอความร่วมมือในช่วงเทศกาล/เลือกตั้ง/ช่วงที่รัฐออกระเบียบห้ามจำหน่าย แต่ไม่ห้ามดื่ม (2) คณะกรรมการชุมชนออกกฎ/ขอร้องไม่ให้มีการดื่ม/จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน (3) ไม่มีมาตรการใด ๆ เพราะเป็นสิทธิ์ส่วนบุคคล (4) อื่น ๆ ระบุ.....	A24 []
25.ในความคิดของท่าน การออกมาตรการในการแก้ปัญหาดื่มไม่ขับ/เมาไม่ขับ ของภาครัฐ มีผลต่อการลดอัตราการดื่มไม่ขับและเมาไม่ขับได้หรือไม่ (1) ได้ไม่มากซึ่งดีกว่าไม่มีเลย (2) ได้น่าพอใจระดับหนึ่ง (3) ไม่สามารถลดได้ตามที่รัฐตั้งเป้าหมาย	A25 []
26.ท่านคิดว่า หลักศาสนาจะช่วยทำให้คนสำนึกในบาปและปฏิบัติตามศีลห้าจะช่วยลดโอกาสการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้หรือไม่ (1) ช่วยให้คนได้มีจิตสำนึกในการปฏิบัติตามศีลห้า (2)ไม่สามารถสร้างจิตสำนึกได้	A26 []
27.ท่านคิดว่าการแก้ปัญหาดื่มไม่ขับควรจัดการอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (1) จัดการรณรงค์อย่างต่อเนื่องเพื่อกระตุ้นจิตสำนึก (2) การสร้างจิตสำนึกของคนในครอบครัว (3) ส่งเสริมให้ศาสนามีส่วนร่วมในการปลูกจิตสำนึก (4) อื่น ๆ ระบุ.....(5) ทำไม่ได้.....	A271 [] A272[] A273 [] A274[] A1275 []
28.ท่านคิดว่าการออกกฎหมายที่มีบทลงโทษผู้ดื่มแล้วขับช่วยในการลดปัญหาการดื่มแล้วขับได้หรือไม่ (1) ได้ อย่างน้อยก็ช่วยปรามไม่ให้ดื่มแล้วขับ (2) ไม่ได้ เพราะที่ผ่านมาไม่ได้ผลเท่าที่ควร (3) อื่น ๆ ระบุ.....	A28 []
29.ท่านคิดว่า การดื่มสุราเป็นบาป หรือไม่ (1) เป็นบาป เพราะผิดศีล (2) ไม่เป็นบาป เพราะ เป็นสำนึกของแต่ละคน	A29 []
30.ท่านคิดว่า การที่คนศรัทธาในศาสนาเป็นสิ่งสำคัญให้คนปฏิบัติตามศีลห้าข้อ (1) ใช่ (2) ไม่ใช่	A 30 []
31.ปกติท่านรักษาศีลห้า หรือไม่ (1) ทำ (2) ไม่ทำ (3) ทำบางข้อ	A31 []

แบบประเมินความสอดคล้องด้าน มายาคติ ภยาคติ และฉันทาคติ

แบบเก็บข้อมูลนี้ ขอให้ท่านตอบตามความคิดเห็นของท่าน

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่	สำหรับเจ้าหน้าที่
1.หากในครอบครัวมีคนดื่มสุรา/เบียร์/ยาตองเหล้า ทำให้เด็ก/ลูก/หลานมีโอกาสดื่มตาม (ม)			B1 []
2.โฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้คุณสนใจอยากลอง (ม)			B2 []
3.น้ำดื่มที่ใช้ซื้อเดียวกับเครื่องดื่มเบียร์/สุราทำให้นึกถึงเบียร์และสุราไปด้วย ที่บ้านก็ดื่มน้ำเหล่านี้ (ม)			B3 []
4.ดื่มเหล้าวันละกึ่งช่วยให้เจริญอาหาร (ฉ)			B4 []
5.กินยาตองเหล้า เป็นยาชูกำลัง(ฉ)			B5 []
6.ศีลข้อห้าให้ละเว้นการดื่มสุรา และคุณก็ดื่มบางโอกาส (ฉ)			B6 []
7.งดดื่มในช่วงเข้าพรรษาทำให้สุขภาพดีขึ้น(ภ)			B7 []
8.งานวัดงานบุญควรปลอดเหล้า แต่ถ้ามีบ้างก็ไม่เป็นไร (ภ)			B8 []
9.ดื่มสุราเป็นสิทธิส่วนบุคคล(ฉ)			B9 []
10.หากคุณเป็นผู้ดื่มสุราแล้วอยู่บ้านเป็นการทำที่ถูกต้อง (ภ)			B10 []
11.ที่คุณไม่ดื่มเพราะกลัวผิดศีล(ภ)			B11 []
12.การโฆษณาเหล้าเบียร์เป็นเรื่องปกติไม่ควรห้าม(ฉ)			B12 []
13.เมาแล้วขับทำได้ถ้าดื่มไม่มาก คือ ดื่มเบียร์ 1 ขวด (ใหญ่) หรือ เหล้า 1 ก๊ก(ฉ)			B13 []
14.คนดื่มสุราแล้วนอนอยู่บ้านน่าคบกว่าคนเมาแล้วไปขับรถ(ภ)			B14 []
15.เหล้าเป็นสาเหตุหลักของการทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว(ภ)			B15 []

หมายเหตุ ฉ = ฉันทาคติ ภ = ภยาคติ ม = มายาคติ

แบบเก็บข้อมูลนี้ ขอให้ท่านตอบตามความคิดเห็นของท่าน

ข้อความ	ทำ	ไม่ทำ	สำหรับเจ้าหน้าที่
1.หากในครอบครัวมีคนดื่มสุรา/เบียร์/ยาตองเหล้า ทำให้เด็ก/ลูก/หลานมีโอกาสดื่มตาม (ม)			C1 []
2.โฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้คุณสนใจอยากลอง(ม)			C2 []
3.น้ำดื่มที่ใช้ชื่อเดียวกับเครื่องดื่มเบียร์/สุราทำให้นึกถึง เบียร์และสุราไปด้วย ที่บ้านก็ดื่มน้ำเหล่านี้ (ม)			C3 []
4.ดื่มเหล้าวันละกึ่งช่วยให้เจริญอาหาร (ฉ)			C4 []
5.กินยาตองเหล้า เป็นยาชูกำลัง(ฉ)			C5 []
6.ศิลปินทำให้ละเว้นการดื่มสุรา และคุณก็ดื่มบางโอกาส (ฉ)			C6 []
7.งดดื่มในช่วงเข้าพรรษาทำให้สุขภาพดีขึ้น(ฉ)			C7 []
8.งานวัดงานบุญควรปลอดเหล้า แต่ถ้ามีบ้างก็ไม่เป็นไร (ภ)			C8 []
9.ดื่มสุราเป็นสิทธิส่วนบุคคล(ฉ)			C9 []
10.หากคุณเป็นผู้ดื่มสุราแล้วอยู่บ้านเป็นการทำที่ถูกต้อง(ภ)			C10 []
11.ที่คุณไม่ดื่มเพราะกลัวผิดศีล(ภ)			C11 []
12.การโฆษณาเหล้าเบียร์เป็นเรื่องปกติไม่ควรห้าม(ฉ)			C12 []
13.เมาแล้วขับทำได้ถ้าดื่มไม่มาก คือ ดื่มเบียร์ 1ขวด(ใหญ่) หรือ เหล้า 1ก๊ก(ฉ)			C13 []
14.คนดื่มสุราแล้วนอนอยู่บ้านน่าจะดีกว่าคนเมาแล้วไปขับรถ(ภ)			C14 []
15.เหล้าเป็นสาเหตุหลักของการทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว(ภ)			C15 []

หมายเหตุ ฉ = ฉันทาคติ ภ = ภยาคติ ม = มายาคติ

แบบสำรวจชุมชน

แผนที่บ้านนับจากกำแพงวัดเป็นศูนย์กลาง

1. ชื่อวัด.....

2. สถานที่ตั้ง/เขต.....

3. บ้านเลขที่.....

.....

4. ลำดับที่ อยู่ทางทิศ..... ของวัด

5. ห่างจากกำแพงวัดประมาณ เมตร (1 เมตร =สี่ก้าวของผู้เก็บข้อมูล

หมายเหตุ

.....
.....
.....

ประวัติคณะผู้วิจัย

หัวหน้าโครงการ

ร้อยตำรวจโทหญิงนวลตา อากาศพะกุล

การศึกษา คบ.(พยาบาลศึกษา) วท.ม (พยาบาลศาสตร์) สค.ม(ประชากรศาสตร์)

ประสบการณ์การทำงาน

- พยาบาลประจำการ
- อาจารย์สาขาการพยาบาลศาสตร์
- นักวิจัยด้านระบาดวิทยา

ปัจจุบัน นักวิจัยอิสระ

สาขาที่ชำนาญ งานวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ

- ด้านสุรา-บุหรี่-สารเสพติด
- ประเมินสถานบริการพยาบาล
- อาชีววิทยา
- อนามัยและการสาธารณสุข

ผลงานตีพิมพ์ 35 เรื่อง

ผลงานวิจัยอื่น ๆ 32 เรื่อง

2.นักวิจัยร่วม

2.1 นางสาวศิริรัตน์ โกศลวัฒน์

การศึกษา

- คบ. (พยาบาลศึกษา) วท.ม (พยาบาลศาสตร์)
- ประกาศนียบัตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาเวชปฏิบัติทั่วไป(การรักษาโรคเบื้องต้น)

ประสบการณ์การทำงาน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ปัจจุบัน รองคณบดีฝ่ายบริหาร. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี

สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ การพยาบาลพื้นฐาน การสร้างเสริมสุขภาพ

ผลงานตีพิมพ์ 7 เรื่อง

2.2 นางสาว เยาวณี จรุงศักดิ์

การศึกษา

- อนุปรัชญาพยาบาลและประกาศนียบัตรการผดุงครรภ์วิทยาลัยสภากาชาดไทย
- คบ. (พยาบาลศาสตร์ศึกษา) สส.ม. (สังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์)

ประสบการณ์การทำงาน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ปัจจุบัน รองคณบดีฝ่ายวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี

สาขาที่มีความชำนาญพิเศษ การพยาบาลจิตเวช

ผลงานวิจัย 11 เรื่อง

2.3 นางสาว สิริกร นามลาบุตร

การศึกษา ศษ.ม.(สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) ค.บ.(สาขาวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว

ศศ.บ.(สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน)

อ.ศศ.(สาขาวิชาวารสารและการประชาสัมพันธ์)

ประสบการณ์การทำงาน -ผู้ประเมินภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับดูแลของหน่วยประเมิน)

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

-ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ตรวจประเมิน สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ(องค์การมหาชน) สำนัก

นายกรัฐมนตรี

ปัจจุบัน ที่ปรึกษาอิสระระดับ 3 สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลังเลขทะเบียนที่ปรึกษาอิสระ

ผลงานวิจัย 13 เรื่อง

วัดและชุมชนตัวอย่าง

